

4 Författningskommentar till balken

4.1 Inledning

Allmänt gäller att endast bestämmelser som har ändrats i sak eller vad gäller terminologi kommenteras över huvud taget. Detta innebär att vi som regel varken kommenterar vad en viss bestämmelse i balken motsvarar enligt äldre lagstiftning eller att en viss bestämmelse har genomgått väsentliga språkliga justeringar. I dessa fall får läsaren vända sig till paragrafregistret för att få reda på var en viss bestämmelse kommer ifrån.

Oklarheter beträffande dagens lagstiftning som består i balken kommenteras inte annat än i rena undantagsfall. Detta kan t.ex. vara fallet då vi inte inom ramen för uppdraget har kunnat lösa frågan.

Författningskommentaren har delats in på samma sätt som SFB, dvs. utifrån avdelningar, underavdelningar, kapitel och enskilda paragrafer.

4.2 Avdelning A Övergripande bestämmelser

4.2.1 Inledning

Medan avdelningarna B–G är indelade utifrån den försäkrades behov i olika skeden av livet är avdelning A mer försäkringstekniskt uppbyggd. I avdelning A har sålunda samlats bestämmelser som avgränsar den försäkrade personkretsen och som i dag huvudsakligen finns i SofL, SjLL, LSP och KSL. För att fånga upp ytterligare förmåner har nya bestämmelser tillkommit som reglerar de grundläggande förutsättningarna för att någon skall kunna vara försäkrad för smittbärrersättning och frivillig sjukpenningförsäkring.

Till skillnad från SofL omfattas bestämmelserna i 2 kap. AFL om ersättning för sjukvård m.m. inte av SFB, jfr avsnitt 2.4.1. Detta gäller dock inte reglerna om bidrag till arbetshjälpmedel i 2 kap. 14 § AFL, som numera finns i C 12 kap. 5 §.

4.2.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser, definitioner och förklaringar

1 kap. 1 §

Socialförsäkringen definieras här som de sociala försäkringar samt andra ersättnings- och bidragssystem som behandlas i avdelningarna B–G, dvs. utifrån ett praktiskt betingat synsätt. Någon åtskillnad görs alltså inte i detta sammanhang mellan förmåner som är helt eller delvis avgiftsfinansierade och förmåner som är mer eller mindre skattefinansierade, se vidare avsnitt 2.4.1 angående begreppet socialförsäkring.

1 kap. 2 och 3 §§

Bestämmelserna är nya och beskriver hur SFB är indelad, se vidare avsnitt 2.5 beträffande dispositionen av SFB.

2 kap. 2 §

Första stycket ersätter en mängd bestämmelser, bl.a. 1 kap. 2 § AFL och 1 kap. 3 § SofL, och anger vilka myndigheter som administrerar socialförsäkringen. Eftersom även Skatteverket fattar vissa beslut ifråga om allmän ålderspension omnämns även den myndigheten.

Andra stycket är nytt och slår fast att beslut i ärenden enligt balken fattas av Försäkringskassan om inget annat anges särskilt. Vi anser att det är viktigt att redan inledningsvis slå fast detta grundläggande förhållande. Detta innebär också att vissa bestämmelser kan avfattas enklare. Avvikande föreskrifter finns i bl.a. E 6 kap. 6 och 7 §§.

2 kap. 3 och 4 §§

Vi har övervägt att ha ett särskilt finansieringskapitel, eftersom det kan framstå som en brist om en till medborgarna riktad socialförsäkringsbalk inte innehåller ens en översiktlig beskrivning av hur förmåner till ett årligt värde av ca 400 miljarder kr finansieras. Lagstiftningen om socialavgifter skall emellertid inte tas in i balken, bl.a. eftersom dessa hanteras av Finansdepartementet och reglerar mer än avgifterna till socialförsäkringen. Eftersom de förutvarande allmänna försäkringskassorna numera har omvandlats till den statliga myndigheten Försäkringskassan behövs inte heller några bestämmelser som anger att statsbidrag får lämnas till den bedrivna verksamheten eller till förvaltningskostnader. Vi har därför kommit fram till att det är tillräckligt att det i balken finns en upplysning om vilka lagar som finansierar socialförsäkringen. När det gäller de mera detaljerade finansieringsbestämmelserna i 19 kap. 2 § andra och tredje styckena AFL föreslår vi ingen motsvarighet eftersom de inte längre fyller någon funktion. Slutligen har vi konstaterat att 19 kap. 3 § AFL är obsolet.

Sjuklönen består huvudsakligen av bibehållna anställningsförmåner. När det gäller assistansersättning svarar kommunerna för viss del av kostnaderna. Den frivilliga sjukpenningförsäkringen finansieras genom avgifter. 4 § innehåller endast en upplysning om sådana förhållanden.

Bestämmelserna i 3 och 4 §§ ersätter liknande bestämmelser om finansiering i bl.a. 19 kap. 1 § AFL, 7 kap. 1 § LAF, 1 kap. 2 § LIP och 1 kap. 8 § EPL. Någon ändring i sak är inte avsedd.

2 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 1 kap. 4 § SofL. Ett tillägg har gjorts beträffande lagen (2004:114) om nordisk konvention om social trygghet. Visserligen finns det överenskommelser även med andra stater men vi har ändå ansett det motiverat att införa denna upplysning. Detta på grund av det nordiska samarbetet och på grund av den fria arbetsmarknad som råder inom Norden.

2 kap. 6–9 §§

Bestämmelserna motsvarar 1 kap. 6 § AFL. Prisbasbeloppet hör inte hemma bland de definitioner och förklaringar som regleras i 2 kap. 11–17 §§. Snarare är det fråga om ett särskilt institut som är av stor betydelse för de förmåner som omfattas av SFB. Även i ett stort antal andra lagar finns det hänvisningar till ifrågavarande bestämmelser.

2 kap. 11 §

Bestämmelsen är ny. Vi föreslår att uttrycket ”förmån” används som samlingsbeteckning för de dag ersättningar, pensioner, livräntor, kostnadsersättningar, bidrag samt andra utbetalningar eller åtgärder som den enskilde är försäkrad för enligt 4–7 kap.

2 kap. 12 §

Bestämmelsen är ny, men upplyser endast om innehållet i 3 kap. 1 och 3 §§ lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap. Vi anser att det är ett problem att den nuvarande lagstiftningen är avfattad med avseende endast på tvåkönade äktenskap. Vi har övervägt att föra in ”registrerat partnerskap” respektive ”registrerad partner” i samtliga de paragrafer i vilka det i dag talas endast om ”äktenskap” respektive ”makar”. Emellertid skulle detta i många fall innebära att redan svåra bestämmelser måste avfattas ännu omständligare. Dessutom skulle en sådan lösning avvika från vad som normalt förekommer i författningstext. Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppgift att ta ställning till om par av samma kön bör kunna ingå äktenskap (Äktenskaps- och partnerskapsutredningen, Ju 2005:03). Enligt direktiven gäller bl.a. att utredaren skall göra en grundlig analys av frågan och redovisa samtliga skäl som talar för och emot detta (dir. 2005:5). Mot denna bakgrund har vi stannat för lyfta fram den aktuella gruppen genom att upplysa om innehållet i lagen om partnerskap. Det kan påpekas att undantaget i *andra stycket* inte avser att träffa bestämmelser i vilka det är fråga om en man och kvinna som gör något gemensamt.

2 kap. 13 §

Bestämmelsen är ny och slår fast att med ogift avses i balken den som inte är gift, om inte något annat anges särskilt. Vi föreslår alltså en uttrycklig regel som anger att det i SFB som huvudregel inte skall göras någon åtskillnad mellan de som aldrig har ingått äktenskap och de vars äktenskap upplösts efter t.ex. skilsmässa eller dödsfall. Från denna huvudregel finns betydelsefulla undantag när det gäller bl.a. underhållsstöd. Enligt B 11 kap. 6 § gäller sålunda att ett barn kan ha rätt till förlängt underhållsstöd endast om barnet inte har ingått äktenskap.

2 kap. 14 §

Bestämmelsen är ny, men upplyser endast om innehållet i 1 § första stycket sambolagen (2003:376). I dag används i socialförsäkringslagstiftningen flera uttryckssätt för att beskriva att två personer bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden utan att vara gifta med varandra. Genom att i stället anknyta till sambolagens definition av sambo kan ett stort antal bestämmelser i balken få en enklare och enhetligare avfattning. Någon ändring i sak är inte avsedd. Vi har övervägt att föreslå att det i SFB skulle införas regler som innebär att endast samboförhållanden där ingen av parterna är gift med någon annan skall beaktas när det gäller rätten till eller beräkningen av en förmån. Vi har emellertid avstått från att föreslå detta av bl.a. följande skäl. Det behöver inte alltid vara en fördel att betraktas som sambo i SFB:s mening. Detta kan t.ex. innebära att en person missgynnas vid inkomstberäkningen genom att den egna inkomsten läggs samman med någon annan persons inkomst. Vidare kan situationer tänkas uppkomma där ett äktenskap av formella skäl inte har kunnat upplösas och där någon av parterna ingått i en ny relation. Ett sådant förslag skulle därför innefatta ställningstaganden av sådant politiskt slag att det inte faller inom ramen för vårt uppdrag.

2 kap. 15 och 16 §§

Bestämmelserna är nya. 15 § upplyser endast om att frågan om vem som skall anses vara ett barns förälder regleras i föräldrabalken. Bestämmelsen utgör ett naturligt avstamp till 16 §.

I 16 § föreslår vi att uttrycket "blivande adoptivförälder" används som beteckning för de som efter socialnämndens medgivande har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i sitt hem i syfte att adoptera barnet. Genom att använda denna beteckning kan många andra bestämmelser i SFB avfattas enklare och mera enhetligt. Det kan anmärkas att som "blivande adoptionsförälder" betraktas i balkens mening inte den som får socialnämndens medgivande *efter* det att barnet tagits emot för stadigvarande vård och fostran. Beträffande vissa förmåner avgränsas personkretsen ytterligare. Det är t.ex. endast blivande adoptivföräldrar till ett *utländskt barn* som enligt B 15 kap. 2 § 4 likställs med föräldrar i fråga om vårdbidrag. Sådana begränsningar anges i anslutning till den aktuella förmånen.

2 kap. 17 §

Bestämmelsen är ny. Vi föreslår att med uttrycket familjehemsförälder skall i balken avses den som har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av barnets föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om barnet. Genom att använda definitionen i förmånsavdelningarna kan ett antal regler formuleras enklare och mera enhetligt. Någon förändring av rättsläget är inte avsedd. Det kan dock påpekas att inom socialtjänsten avses med familjehem endast ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn. Vår föreslagna definition av familjehemsförälder omfattar även den som i annat fall tagit emot ett barn i sitt hem.

Övrigt

Enligt 20 kap. 1 § AFL avses i AFL, där ej annat framgår, med år kalenderår och med månad kalendermånad. En liknande bestämmelse finns i 1 kap. 8 § första stycket 1 och 2 LIP. Vi har övervägt att föra över dessa definitioner till A 2 kap. SFB och därmed skapa generella definitioner för balken. Vi har emellertid avstått från detta eftersom undantagen från de generella definitionerna skulle bli alldeles för många. När det gäller avd. A skulle definitionerna aldrig kunna tillämpas. Vidare har vi konstaterat att flera av de nuvarande socialförsäkringslagarna, däribland EPL, saknar defini-

tioner av år och månad. Vi anser att det framgår av sammanhanget när det är kalenderår och kalendermånad som avses eller ej.

4.2.3 Underavdelning II Socialförsäkringsskyddet

4 kap. 2 §

Vi föreslår att socialförsäkringen skall delas in i tre försäkringsgrenar utifrån vad som utgör grunden för försäkring, jfr avsnitt 2.4.1. Utöver den indelning i bosättningsbaserade respektive arbetsbaserade förmåner som SofL bygger på tillkommer försäkringsgrenen övriga förmåner. För den försäkringsgrenen grundas försäkringstillhörigheten på något annat än bosättning respektive arbete i Sverige. För närvarande ingår i denna grupp sjuklön enligt SjLL, frivillig sjukpenningförsäkring enligt 21 kap. AFL, ersättning enligt LSP, krigsskadeersättning till sjömän enligt KSL och smittbärrersättning enligt SML. För dessa förmåner skiljer sig de grundläggande försäkringsvillkoren väsentligt åt, vilket framgår av A 7 kap.

4 kap. 3 §

I *första stycket* definieras uttrycket försäkrad. För att den enskilde skall anses vara försäkrad i SFB:s mening krävs att han eller hon uppfyller dels de krav på bosättning, arbete eller övriga försäkringsgrunder som avses i 2 §, dels gällande krav på försäkringstider. Bestämmelser om försäkringstider finns i 6 kap. 8–12 §§ samt i 7 kap.

I *andra stycket* förklaras vad som krävs för att den försäkrade skall omfattas av socialförsäkringsskyddet, nämligen att han eller hon också uppfyller de andra villkor som gäller för respektive förmån enligt 5–7 kap. Det kan då t.ex. handla om förutsättningarna för att en förmån skall betalas ut vid utlandsvistelse enligt A 5 kap. 13–16 §§ eller A 6 kap. 15–18 §§.

Det ovan sagda innebär att en person kan vara försäkrad i den mening som avses i avdelning A men ändå inte omfattas av socialförsäkringsskyddet, som alltså är ett vidare begrepp.

4 kap. 4 §

I bestämmelsen anges att de närmare bestämmelserna om *rätten* till förmåner finns i avdelningarna B–H. Endast i de fall som man enligt 4 kap. 3 § har konstaterat att en person är försäkrad och dessutom omfattas av socialförsäkringsskyddet finns det anledning att pröva frågan om han eller hon har rätt till en förmån som omfattas av SFB.

5 kap. 9 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 1 § 2–4 och 2 § SofL. Den nuvarande uppdelningen på förmåner som den enskilde är försäkrad för respektive lagar som den enskilde omfattas av försvinner dock. Den enskilde är med vårt synsätt i stället försäkrad för samtliga bosättningsbaserade förmåner som anges i paragrafen.

Av 3 kap. 2 § 13 tredje ledet SofL framgår att den som är bosatt i Sverige omfattas av EPL ifråga om bl.a. pension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 EPL eller enligt 4 § andra stycket 2 eller 6 § tredje stycket 2 EPLP, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige. Av *punkten 17* i paragrafen framgår i stället att den som är bosatt i Sverige är försäkrad för 90-procentstillägg till änkepension, beräknad i förhållande till det antal år som har tillgodoräknats som bosättningsstid i Sverige. I övrigt finns bestämmelserna i SFBP. Någon ändring i sak är inte avsedd.

5 kap. 10 §

Bestämmelsen anger att när det gäller förmåner till efterlevande enligt 9 § 14–17 det är den efterlevande som skall vara försäkrad för förmånerna. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 8 § SofL såvitt avser regleringen av utbetalning av förmåner vid utlandsvistelse. Vi föreslår emellertid att bestämmelsen skall ges ett vidare tillämpningsområde såtillvida att den skall vara gällande inom hela avdelning A.

5 kap. 16 §

I H 7 kap. 42 och 44 §§ finns bestämmelser om anmälan om bösättning i Sverige, vilka motsvarar vissa bestämmelser i 5 kap. 1 och 3 §§ SofL. Vi anser att dessa bestämmelser är av handläggningskaraktär, men finner det ändå motiverat att här införa en upplysning om dem.

5 kap. 17 §

Bestämmelsen motsvarar 43 § 2 USL och anger att regeringen får förordna att barn som är politisk flykting är försäkrat för underhållsstöd enligt 9 § 3 även om barnet inte är bosatt i Sverige. Vi anser att denna bestämmelse inte hör hemma i den aktuella förmånsavdelningen utan att fråga är om en speciell grund för försäkringstillhörighet.

6 kap. 6 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 4 och 5 §§ SofL. Den nuvarande uppdelningen på förmåner som den enskilde är försäkrad för respektive lagar som den enskilde omfattas av försvinner dock. Den enskilde är med vårt synsätt i stället försäkrad för samtliga arbetsbaserade förmåner som anges i paragrafen.

Beträffande *punkten 2* har vi bytt ut uttrycket ”föräldrapenning över lägstanivå och tillfällig föräldrapenning” mot uttrycket ”föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning”. Vi anser att den nya avfattningen är tydligare. Den svarar också mot indelningen i B 5 kap. 18–24 §§. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Enligt 3 kap. 1 § 1 SofL är den som är bosatt i Sverige försäkrad för bl.a. ersättning för sjukvård m.m. enligt 2 kap. AFL i fråga om förmåner som beslutas av Försäkringskassan. Enligt 2 kap. 14 § AFL gäller att bidrag till sådana arbetshjälpmedel som en förvärvsarbetande försäkrad behöver som ett led i sin rehabilitering utges enligt föreskrifter som regeringen meddelar. Den bestämmelsen motsvaras i balken av C 12 kap. 5 §. I övrigt omfattas bestämmelserna i 2 kap. AFL inte av SFB. I och med att den nu gällande kopplingen till de i övrigt bosättningsbaserade förmånerna i 2 kap. AFL försvinner har vi ansett oss oförhindrade att överväga försäk-

ringsgrunden för denna förmån. Vi har därvid funnit att starka skäl talar för att arbetshjälpmedel skall kunna lämnas på grundval av såväl bosättning som arbete i Sverige. Det förefaller inte rimligt att en person som arbetar i Sverige, men som inte är bosatt här skulle sakna möjlighet att få arbetshjälpmedel genom socialförsäkringen. Vi förslår således att det av *punkten 4* skall framgå att den som arbetar i Sverige är försäkrad för bl.a. rehabilitering, arbetshjälpmedel och rehabiliteringsersättning. Beträffande förmåner enligt nuvarande LAF kan påpekas att dessa omnämns i *punkterna 6 och 10*. Detta på grund av att bestämmelserna i 5 kap. LAF om ersättning vid dödsfall har förts över till avdelning F medan övriga bestämmelser finns i avdelning C.

6 kap. 7 §

Bestämmelsen är ny. Vi anser att ett förtydligande behövs som klargör att när det gäller förmåner till efterlevande enligt 6 § 9 och 10 är det den avlidne som skall ha varit försäkrad för förmånerna. I övrigt skall bestämmelser i balken om en försäkrad tillämpas på de förmånsberättigade. Någon förändring av rättsläget är inte avsedd.

6 kap. 12 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 9 § SofL. När det gäller biståndsarbetare har vi noterat att efterskyddstiden inte gäller för medföljande familjemedlemmar. Det kan ifrågasättas om detta är en lämplig ordning men med hänsyn till avgränsningen av vårt uppdrag föreslår vi ingen förändring i detta hänseende.

6 kap. 18 §

I H 7 kap. 43 och 44 §§ finns bestämmelser om anmälan om arbete i Sverige, vilka motsvarar vissa bestämmelser i 5 kap. 2 och 3 §§ SofL. Vi anser att dessa bestämmelser är av handläggningskaraktär, men finner det ändå motiverat att här införa en upplysning om dem.

7 kap. 2 §

Bestämmelsen är ny. Av 1 § SjLL framgår att en arbetstagare kan ha rätt till sjuklön. Vem som skall anses vara arbetstagare är en arbetsrättslig fråga som har utvecklats i praxis. I SjLL saknas bestämmelser som närmare avgränsar den personkrets som omfattas av regelverket; detta gäller t.o.m. i territoriellt hänseende. Vi anser att sjuklönen bör omfattas av SFB för att bestämmelserna om ersättning vid sjukdom skall bli begripliga. Däremot anser vi oss förhindrade att föreslå ändringar av den försäkrade personkretsen. Som försäkringsgrund för sjuklön har vi därför valt anställning i allmän eller enskild tjänst. Detta innebär ingen förändring av rättsläget.

7 kap. 4 §

Bestämmelsen är ny. Vi föreslår att grunden för den frivilliga sjukpenningförsäkringen skall vara att en i Sverige bosatt person tecknar sådan försäkring enligt de närmare villkor som framgår av C 10 kap. Någon förändring av rättsläget är inte avsedd.

7 kap. 9 och 12 §§

Ersättning som lämnas enligt LSP och KSL uppvisar många likheter med ersättning som lämnas enligt LAF. Beträffande efterlevandeförmåner från arbetsskadeförsäkringen föreslår vi att det av 6 kap. 7 § skall framgå bl.a. att det är den avlidne som skall ha varit försäkrad för förmånen. I övrigt gäller för arbetsskadeersättning särskilda regler om försäkringstid och utlandsvistelse i 6 kap. 11 § första stycket och 16 §§. Vi anser att dessa bestämmelser bör gälla även för ersättning som i dag lämnas med stöd av KSL och LSP.

7 kap. 13 §

Bestämmelsen är ny. Beträffande smittbärrersättning enligt SML sammanfaller definitionen av smittbärare med vem som kan ha rätt till sådan ersättning. Vi föreslår ingen ändring härvidlag och anger därför att försäkrad för smittbärrersättning är en sådan smittbärare som avses i C 27 kap. 3 §.

4.3 Avdelning B Familjeförmåner

4.3.1 Inledning

I avdelning B har bestämmelser om socialförsäkringsförmåner som är relaterade till föräldrar och barn samlats. Följande förmåner behandlas: graviditetspenning, föräldrapenningsförmåner, barnbidrag, underhållsstöd, adoptionsbidrag och vårdbidrag. Dessa förmåner regleras i dag i AFL, ABBL, FBBL, USL, AKBL och HVL.

4.3.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser

Denna underavdelning innehåller bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna.

4.3.3 Underavdelning II Graviditetspenning och föräldrapenningsförmåner

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna i 3 kap. 9 och 9 a §§ samt 4 kap. AFL om havandeskapspenning, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning samlats. För att modernisera språket har vi bytt ut beteckningen havandeskapspenning mot graviditetspenning.

Enligt art. 4.1 i förordningen (EEG) nr 1408/71 bildar förmåner vid moderskap tillsammans med förmåner vid sjukdom en särskild gren av social trygghet. I den nyligen framtagna förordningen (EG) nr 883/2004, som är tänkt att ersätta (EEG) nr 1408/71, bildar förmåner vid moderskap och sjukdom inte längre en sådan särskild gren. I stället ingår förmåner vid moderskap i en gren av social trygghet betecknad Förmåner vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap. Mot bakgrund härav och med beaktande av att bestämmelserna i 3 kap. 9 och 9 a §§ AFL om havandeskapspenning har en nära anknytning till de socialförsäkringsförmåner som har att göra med barn, föreslår vi att bestämmelserna om graviditetspenning behandlas tillsammans med bestämmelserna om föräldrapenningsförmåner i avdelning B.

Vi föreslår att reglerna i 4 kap. AFL om föräldrapenning helt struktureras om och delas in i tre separata kapitel, varav ett kapitel behandlar allmänna bestämmelser om föräldrapenningsförmåner, ett kapitel behandlar föräldrapenning och ett kapitel behandlar tillfällig föräldrapenning. Syftet är att underlätta för den enskilde att bedöma vad som gäller i olika situationer.

För att upprätthålla en kronologisk ordning mellan graviditetspenningen och föräldrapenningsförmånerna föreslår vi att bestämmelserna om graviditetspenning placeras i ett eget kapitel före de kapitel som behandlar bestämmelserna om föräldrapenningsförmånerna.

3 kap.

Vi föreslår att uttrycket ”försäkrad kvinna” i de nuvarande bestämmelserna i AFL som behandlar graviditetspenning genomgående ersätts med uttrycket ”försäkrad” i detta kapitel.

3 kap. 2 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 3 kap. 9 § första stycket AFL. I den nu gällande författningstexten anges att en försäkrad kvinna har rätt till havandeskapspenning, om havandeskap har satt ned hennes förmåga att utföra uppgifterna i sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel. Vi anser att uttrycket ”uppgifterna i” är ett onödigt förtydligande. Därför föreslår vi att uttrycket inte förs in i SFB.

3 kap. 9 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 9 a § andra stycket AFL. Vi föreslår dessutom att den nuvarande bestämmelsen bör kompletteras med en kodifiering av rättspraxis såvitt avser förmånstidens längd (se FÖD 1988:3). I det avgörandet slog Försäkringsöverdomstolen fast att, vid tillämpningen av då gällande regel i 3 kap. 9 § AFL, havandeskapspenning skulle lämnas för hela den period för vilken den försäkrade begärde ersättning trots att hennes visstidsanställning upphörde före periodens utgång.

3 kap. 10 och 11 §§

Bestämmelserna motsvarar 3 kap. 9 § fjärde stycket och 3 kap. 9 a § tredje stycket första och andra meningen AFL. Under utredningsarbetets gång har framförts önskemål om att en översyn borde göras avseende vilka regler om sjukpenning som, enligt hänvisning i AFL 3 kap. 9 a § tredje stycket AFL, skall gälla även för graviditetspenning. Med hänsyn till dels våra direktiv, dels att en annan utredning (föräldrapenningsutredningen S 2004:02) har haft i uppdrag att se över föräldrapennings- och havandeskapspenningsförmånerna (SOU 2005:73), har vi inte övervägt några materiella ändringar i efterfrågat avseende.

4 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 16 § tredje stycket AFL. Av bestämmelsen framgår att en förälder aldrig kan få mer än hel föräldrapenning per dag. När det gäller tillfällig föräldrapenning kan i vissa situationer mer än hel sådan förmån lämnas till en förälder. En sådan situation är om föräldern har sin arbetstid förlagd på sådant sätt att flera arbetspass genomförs under samma dag. En annan situation i vilken mer än hel tillfällig föräldrapenning kan lämnas är om föräldern en dag börjar ett arbetspass som avslutas efter midnatt samt att föräldern genomför ytterligare ett arbetspass den efterföljande dagen. Vi anser att det i SFB inte skall föras in en särskild bestämmelse som reglerar i vilka situationer tillfällig föräldrapenning får lämnas med som mest hel förmån eller med mer än hel förmån.

4 kap. 16 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 17 § första och tredje stycket AFL. Vårt förslag bygger på att vi anser att formuleringen "... eller uppbär motsvarande ersättning enligt annan författning..." i 4 kap. 17 § första stycket första meningen AFL vid en överföring till balken, som även innehåller regler om olika skadeersättningar, endast kan syfta på ersättning som motsvarar sjukpenning enligt äldre skadeförfattningar.

4 kap. 19 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 18 § tredje stycket AFL. Vi anser det självklart att utbetalningen till annan skall användas till förälderns och familjens nytta. Med hänsyn härtill föreslår vi att nämnda led i den nu gällande bestämmelsen inte bör föras över till SFB.

5 kap. 2 och 3 §§

Bestämmelserna motsvarar närmast 4 kap. 4 § första stycket andra meningen AFL. Vi föreslår dessutom att bestämmelsen i SFB kompletteras med uttrycket ”faktiskt vårdar barnet”. Skälet för detta är att vi anser att det har ett pedagogiskt värde att det i författningstexten anges att det krävs en rumslig kontakt mellan barnet och föräldern under större delen av den tid som föräldrapenningsförmånen lämnas. Bestämmelsen innebär endast ett förtydligande av gällande lagstiftning (se bl.a. prop. 1978/79:168 s. 47).

5 kap. 16 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 3 § femte stycket AFL. Det går inte av den nu gällande bestämmelsen att med säkerhet utläsa om det för bestämmelsens tillämplighet krävs att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet. Vi gör emellertid den tolkningen att detta inte är ett krav i de situationer som regleras i bestämmelsen.

5 kap. 17 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 3 § sjätte stycket AFL. Det går inte av den nu gällande bestämmelsen att utläsa om det för bestämmelsens tillämplighet krävs att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet. Vi anser att detta inte är något krav i de situationer som regleras i bestämmelsen.

Som anges i 5 kap. 18–24 §§ lämnas föräldrapenning på tre ersättningsnivåer: sjukpenningnivå, grundnivå och lägstanivå. I *andra stycket* i denna paragraf föreslås att en förälder till förmån för den andre föräldern inte får avstå föräldrapenning på sjukpenningnivå såvitt avser viss i förslaget angiven tid. Förslaget innebär i

denna del en omskrivning av nu gällande bestämmelser i 4 kap. 3 § sjätte stycket första meningen AFL.

5 kap. 18–24 §§

I nu gällande bestämmelser i 4 kap. AFL som reglerar föräldrapenningens tre ersättningsnivåer är endast två av dessa namngivna. Gällande författningstext är även mycket komplicerad och svårläst. I ett försök att underlätta förståelsen av bestämmelserna föreslår vi att det tydligt anges att föräldrapenning kan lämnas på tre olika namngivna ersättningsnivåer och vilka av dessa nivåer som grundar sig på om den försäkrade är bosatt eller arbetar i Sverige. Eftersom föräldrapenning på den högsta ersättningsnivån grundar sig på en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst, föreslår vi att den ersättningsnivån kallas för sjukpenningnivå. Då de båda andra ersättningsnivåerna redan har inarbetade namn, har dessa inte ändrats.

5 kap. 26 §

Första stycket motsvarar i princip 4 kap. 6 § sjätte stycket första meningen AFL.

I *andra stycket* har ett förtydligande av gällande rätt förts in.

5 kap. 27 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 6 § sjätte stycket andra och tredje meningen AFL. I förslaget förtydligas att bestämmelserna skall tillämpas på båda föräldrarna om kvinnan blir gravid på nytt.

5 kap. 32–35 §§

Bestämmelserna motsvarar 4 kap. 6 § andra stycket och 9 § andra stycket AFL och reglerar föräldrapenningen för de första 180 dagarna. De nu gällande bestämmelserna i AFL är konstruerade utifrån äldre lagstiftning innebärande att en försäkrad alltid skulle ha en fastställd sjukpenninggrundande inkomst oberoende av om han eller hon fick eller önskade erhålla en förmån som beräknades

på den inkomsten. Numera fastställs enligt huvudregeln en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst när det krävs för att en förmån skall kunna lämnas. Våra förslag i nu aktuella paragrafer har utformats mot bakgrund härav och någon materiell ändring av nu gällande ordning föreslås således inte. Detta innebär bl.a. att vi i förslaget till 32 § 1 såvitt avser 240-dagarsvillkoret inte, såsom i 4 kap. 6 § andra stycket AFL, anger att föräldern skulle ha varit försäkrad för en sjukpenning över viss nivå om Försäkringskassan känt till samtliga förhållanden.

6 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 11 a § första stycket AFL. I bestämmelsen föreskrivs att en förälder som skulle behöva avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets ordinarie vårdare får överlåta sin rätt till tillfällig föräldrapenning till annan försäkrad som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete för alla barn för vilka tillfällig föräldrapenning kan lämnas i samband med sjukdom eller smitta hos barnet (jfr bl.a. prop. 1993/94:220 s. 75). Eftersom bestämmelsen tar sikte på överlåtelse av tillfällig föräldrapenning i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, anser vi att det här inte skall finnas någon hänvisning till bestämmelserna i 6 kap. 10–13 §§ om tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption.

6 kap. 34 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 4 kap. 14 § tredje stycket AFL. Vi föreslår dock att avrundningsregeln anpassas på ett sådant sätt att den överensstämmer med motsvarande avrundningsregler som gäller för övriga förmåner i SFB.

Övrigt

Vi föreslår att bestämmelserna i 6 kap. om under vilka förutsättningar tillfällig föräldrapenning kan lämnas i princip struktureras efter barnets ålder. Vi anser dock att en sådan indelning inte bör ha genomslag fullt ut. En del bestämmelser avser att reglera tillfällig föräldrapenning i speciella situationer. Dessa bestämmelser bör

vara lätta att hitta i författningstexten. Vi föreslår därför att bestämmelser som särskilt avser antingen tillfällig föräldrapenning för barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller vård av svårt sjukt barn placeras under separata rubriker i 6 kap.

4.3.4 Underavdelning III Barnbidrag

8 kap. 2 §

I bestämmelsen slås fast att det finns tre former av barnbidrag; allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg. Därmed kan den nuvarande regleringen i 2 a § femte stycket ABBL utgå. Enligt det stycket skall, om inte annat föreskrivs, bestämmelserna i allmänt barnbidrag i ABBL eller i andra lagar eller författningar tillämpas på flerbarnstillägg. Vidare blir även 8 § FBBL onödig.

8 kap. 7 §

Om förutsättningarna för att få förlängt barnbidrag för ett barn som går i skolan utomlands är uppfyllda skall bidrag enligt vår uppfattning lämnas. Jämfört med dagens lydelse av 4 § FBBL har därför ordet ”kan” tagits bort.

8 kap. 14 §

Det anses inte nödvändigt att uttryckligen ange att dödsfall är en sådan omständighet som medför att rätten till barnbidrag ökar eller minskar. Bestämmelsen gäller samtliga former av barnbidrag. I dag saknas beträffande förlängt barnbidrag en uttrycklig bestämmelse härom.

9 kap. 2 §

För att någon skall få barnbidrag utbetalat till sig krävs enligt bestämmelsen att han eller hon är försäkrad för förmånen. Enligt SamSols uppfattning gäller detta krav även i dag. Redan av SofL

följer att både barn och förälder skall vara försäkrade för barnbidrag. Vidare skall enligt 4 § 4 st. ABBL och 5 § 1 st. FBBL barnbidrag lämnas endast om bidragsmottagaren är bosatt i Sverige. Slutligen gäller enligt 4 § barnbidragsförordningen (1986:386) att den som får barnbidrag är skyldig att anmäla till Försäkringskassan om han eller hon eller barnet lämnar Sverige för en tid som kan antas komma att överstiga sex månader.

Kravet på att bidragsmottagaren skall vara försäkrad gäller inte när barnet vårdas i ett hem för vård eller boende och bidraget därför skall betalas ut till ett kommunalt organ enligt H 3 kap. 7 §. Inte heller gäller kravet när bidraget på begäran av socialnämnden i vissa undantagsfall kan betalas ut till den andre av föräldrarna, någon annan lämplig person eller till nämnden enligt 9 kap. 14 §.

9 kap. 3 §

I bestämmelsen klargörs att myndiga eller gifta barn själva får barnbidraget om inget annat föreskrivs i kapitlet.

9 kap. 4 §

Jämfört med dagens lydelse av 4 § första stycket första meningen ABBL används uttrycket ”den som har ensam vårdnad” i stället för ”en förälder som har ensam vårdnad”. Syftet är att även särskilda vårdnadshavare skall omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde.

9 kap. 14 §

Bestämmelsen motsvarar 5 § ABBL, dock har det inte ansetts behövt att ange att bidraget skall användas ”för barnets bästa”.

9 kap. 15 §

Bestämmelsen gäller alla former av barnbidrag, vilket beträffande förlängt barnbidrag innebär en förändring av lagregleringen.

Övrigt

I 11 § första stycket andra meningen ABBL anges att det månadsbelopp som skall betalas ut i barnbidrag skall avrundas till närmast högre hela krontal. Eftersom det numera aldrig kan uppkomma någon sådan situation finns ingen motsvarighet till bestämmelsen i balken.

4.3.5 Underavdelning IV Underhållsstöd

Inledning

I underavdelningen regleras dels rätten till underhållsstöd, dels bidragsskyldigas betalningsskyldighet mot Försäkringskassan. Kopplingen mellan vad som har lämnats i underhållsstöd och vad den bidragsskyldige skall betala till Försäkringskassan är svag. Terminologiskt används därför uttrycket "betalningsskyldighet" i stället för uttrycket "återbetalningsskyldighet" som vi alltså anser är missvisande och som dessutom kan förväxlas med den återbetalningsskyldighet som regleras i avdelning H, dvs. återbetalningsskyldighet som grundas på bl.a. att oriktiga uppgifter har lämnats.

11 kap. 19 §

Jämfört med dagens motsvarighet i 17 § 3 st. USL anges i bestämmelsen inte att underhållsstödet skall användas för barnets bästa när stödet betalas ut till någon annan. Detta innebär dock ingen skillnad i sak.

Övrigt

I 11 kap. 33–35 §§ finns särskilda handläggningsbestämmelser som i huvudsak motsvarar 13, 13 a och 14 §§ USL. Dessa bestämmelser reglerar emellertid även vilka bestämmelser i USL som Försäkringskassan skall upplysa den betalningsskyldige om. Vi anser att den sortens detaljreglering av Försäkringskassans handläggning lämpligen bör återfinnas i författning av lägre dignitet. Mot denna bakgrund saknas motsvarighet till 13 § tredje meningen, 13 a §

tredje meningen samt 14 § första stycket andra meningen och andra stycket andra meningen USL. Likaså har 40 § USL, enligt vilken delgivning i ärende om underhållsstöd inte får ske genom kungörelse enligt 15 § delgivningslagen (1970:428), inte fått någon motsvarighet i SFB. Vi anser att bestämmelsen bör tas in i en förordning.

4.3.6 Underavdelning V Särskilda familjeförmåner

Inledning

I underavdelningen har samlats bestämmelser som i dag finns i AKBL och HVL. HVL har dock delats upp så att de bestämmelser som avser handikappersättning finns i D 2 kap. Skälet till uppdelningen är främst att vi anser att vårdbidraget har ett större samband med andra förmåner som lämnas till föräldrar och barn än med de förmåner som lämnas till vuxna på grund av funktionshinder.

14 kap. 5 §

Enligt 6 § första stycket AKBL lämnas bidrag inte om adoptionen avser eget eller makes barn eller makes adoptivbarn. Av 4 kap. 8 § föräldrabalken följer emellertid att adoptivbarn skall anses som adoptantens barn och icke som barn till sina biologiska föräldrar. I paragrafen omfattar uttrycket "makes barn" således såväl makes biologiska barn som makes adoptivbarn.

15 kap. 3 §

I bestämmelsen slås fast att både förälder och barn måste vara försäkrade i den mening som avses i A 4 kap. 3 § för att vårdbidrag skall kunna lämnas. Detta innebär emellertid ingen förändring av rättsläget utan följer redan av SofL. Enligt 3 kap. 2 § SofL omfattas den som är bosatt i Sverige av bl.a. HVL. Detta gäller såväl barn som föräldrar.

15 kap. 5 §

Enligt fast praxis beräknas storleken av ett vårdbidrag med beaktande av annat utgående samhällsstöd som är avsett att täcka samma eller delvis samma behov som vårdbidraget. Denna princip framgår bl.a. av rättsfallet FÖD 1993:3 och är av sådan betydelse att det bör framgå redan av lagtexten.

Övrigt

Av 19 § första stycket tredje meningen HVL framgår att för den som är omyndig är det förmyndaren som är anmälningsskyldig. God man eller förvaltare enligt föräldrabalken till en ersättningsberättigad har motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget. Att upplysningsskyldighet kan åvila en legal ställföreträdare följer redan av bestämmelser i 12 kap. föräldrabalken. Bestämmelsen i HVL har därför ansetts kunna utgå.

När prisbasbeloppet ändras skall förmånerna enligt balken räknas om. Att den försäkrade inte behöver ansöka om en sådan höjning av en förmån som betalas ut ligger i sakens natur. Likaså att den försäkrade inte behöver genomgå någon ytterligare utredning för att kunna få del av höjningen. Mot den bakgrunden har 20 § tredje stycket HVL ansetts kunna utgå.

4.4 Avdelning C Förmåner vid sjukdom eller arbetsskada

4.4.1 Inledning

I avdelning C har bestämmelser om socialförsäkringsförmåner vid sjukdom eller arbetsskada samlats. Följande förmåner behandlas: sjuklön, sjukpenning, rehabiliteringsåtgärder vid sjukdom och nedsatt arbetsförmåga, rehabiliteringsersättning, sjukersättning, aktivitetsersättning, arbetsskadeersättning, statlig personskadeersättning, krigsskadeersättning, smittbärarersättning och närståendepenning. Även reglerna om ledighet för vård av närstående behandlas i avdelningen. Nämnade förmåner och rätten till ledighet för vård av närstående regleras i dag i SjLL, AFL, LAF, LSP, KSL, SML och NVL.

4.4.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser

Denna underavdelning innehåller bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna.

4.4.3 Underavdelning II Sjuklön

3 kap. 6 §

Enligt *andra stycket* likställs med sjukdom ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga som orsakats av sjukdom för vilken det lämnats bl.a. sjuklön eller sjukpenning enligt denna balk. Med uttrycket "sjukpenning enligt denna balk" avses samtliga former av sjukpenning, dvs. även arbetsskadesjukpenning enligt underavdelning VI.

3 kap. 8 §

Beträffande de förmåner som betalas ut av Försäkringskassan finns motsvarande bestämmelser i H 4 kap. 6 § och H 7 kap. 49 §. Vi har emellertid inte ansett det lämpligt att arbeta in den nu aktuella bestämmelsen i avdelning H. Detta beror på att det är arbetsgivaren som svarar för sjuklönen i form av bibehållen lön och andra anställningsförmåner i ett civilrättslig förhållande.

3 kap. 18 §

Bestämmelsen motsvarar 6 § andra stycket SjLL. Det skydd mot ytterligare karensdagar som en arbetstagare får genom bestämmelsen har betecknats "allmänt högriskskydd".

3 kap. 24 §

Om ett beslut om särskilt högriskskydd gäller har en arbetsgivare efter ansökan rätt till ersättning från Försäkringskassan för de kostnader som arbetsgivaren haft för arbetstagaren. I bestämmelsen har uttrycket "ersättning från sjukförsäkringen" bytts ut mot "ersättning från Försäkringskassan" eftersom vi inte använder termen "sjukförsäkring, jfr avsnitt 2.4.1. Detta innebär dock ingen

ändring i sak. Av RÅ 1998 ref. 38 framgår att arbetsgivarens rätt till ersättning inte omfattar på sjukperioden belöpande semesterlön och avtalade avgifter för försäkringar m.m. Vi har ansett att rättsfallet bör kodifieras.

4.4.4 Underavdelning III Sjukpenning, m.m.

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna i 3 och 21 kap. AFL om sjukpenninggrundande inkomst, sjukpenning och frivillig sjukpenningförsäkring samlats.

Reglerna i 3 kap. AFL har i princip helt strukturerats om och reglerna om sjukpenninggrundande inkomst har separerats från reglerna om sjukpenning. Strukturen har valts främst med hänsyn till att en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst ligger till grund för beräkning av ett flertal förmåner som regleras i balken.

Bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst har vidare strukturerats på ett liknande sätt som reglerna om pensionsgrundande inkomst i avdelning E underavdelning II. Därvid har gemensamma företeelser placerats i liknande ordning och beräkningsbestämmelserna har uttryckts på ett liknande sätt. Dock förekommer vissa olikheter mellan bestämmelserna. Detta beror på att bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst avser en uppskattning av en försäkrads framtida inkomster, medan bestämmelserna om pensionsgrundande inkomst avser ett konstaterande av vilka inkomster en försäkrad faktiskt har haft.

För att underlätta förståelsen av författningstexten och för att tydliggöra regleringen av vissa företeelser, föreslår vi att vissa av reglerna i 3 kap. AFL kompletteras genom att några bestämmelser i förordningar och myndighetsföreskrifter förs in i SFB. Detta gäller bl.a. bestämmelser som behandlar årsarbetstid och sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott. I syfte att underlätta förståelsen av reglerna om sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott föreslår vi också att termen SGI-skyddad tid förs in i 7 kap. 9-26 §§.

6 kap. 3 §

Vi föreslår att det i *andra stycket 2*, som hämtat sitt innehåll från flera lagrum i SofL och AFL, arbetas in bestämmelserna i 1 § RFFS 1998:12 om sjukpenninggrundande inkomst. Därmed klargörs att det vid beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst inte behöver antas att den försäkrade kommer att ha arbete under ett helt år och att säsongsbetonade arbeten skall bedömas över en längre tidsperiod än ett år.

I *andra stycket 3* föreslår vi att en regel införs som innebär att en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst skall fastställas endast om den kan antas uppgå till 24 procent av prisbasbeloppet. Om en försäkrad inte har en sjukpenninggrundande inkomst som kan antas uppgå till 24 procent av prisbasbeloppet, skall Försäkringskassan alltså inte fastställa någon sjukpenninggrundande inkomst för en försäkrad. I dag fastställs i nyss nämnda situation en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst till noll.

Regeln innebär vidare en förenkling av författningstexten. Genom bestämmelsen behöver inte längre för varje särskild förmån som grundar sig på en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst anges att förmånen lämnas endast om den sjukpenninggrundande inkomsten uppgår till 24 procent av prisbasbeloppet.

6 kap. 11 och 12 §§

Bestämmelserna motsvarar 20 kap. 2 § AFL. Genom att placera bestämmelserna i 6 kap. struktureras bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst på ett liknade sätt som motsvarande bestämmelser i E 7 kap. om pensionsgrundande inkomst.

6 kap. 25 och 26 §§

I syfte att förtydliga gällande ordning föreslår vi att det införs bestämmelser som klargör när och under vilka förutsättningar som årsarbetstiden skall beräknas i dagar i stället för i timmar.

7 kap. 2 §

I denna bestämmelse finns huvudregeln för när Försäkringskassan skall bestämma en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst. Bestämmelsen innebär att Försäkringskassan skall fastställa en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst i samband med att han eller hon begär att få en förmån som beräknas på grundval av sjukpenninggrundande inkomst. Den föreslagna bestämmelsen motsvaras närmast av vad som anges om fastställande av sjukpenninggrundande inkomst i 3 kap. 2 § första stycket fjärde meningen och 5 § första stycket första meningen AFL.

I 3 kap. 5 § första stycket första meningen AFL anges också att Försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen. Redan mot bakgrund av bestämmelserna om försäkringstillhörighet i nuvarande SofL framstår den bestämmelsen som onödig. Med hänsyn härtill och med beaktande av hur vi föreslår att försäkringstillhörigheten till socialförsäkringssystemet konstrueras i avdelning A, anser vi att den nyss nämnda bestämmelsen inte skall föras in i SFB. Detsamma gäller bestämmelsen i 3 kap. 5 § första stycket andra meningen AFL.

7 kap. 3 §

Det kan finnas situationer då en försäkrad har behov av att få sin sjukpenninggrundande inkomst fastställd även om något ersättningsärende inte är aktuellt. Exempel på en sådan situation är att en försäkrad vill teckna en privat sjukförsäkring. Ett annat exempel är att en försäkrad vill ha besked om huruvida s.k. SGI-skyddad tid gäller vid avbrott i förvärvsarbete för studier. Redan nu finns möjlighet för en försäkrad att få sin sjukpenninggrundande inkomst fastställd utan att ett ersättningsärende är aktuellt, se bl.a. uttalanden i prop. 1993/94:59 s. 17. Dock saknas i AFL en uttrycklig bestämmelse om detta. För att underlätta såväl för den försäkrade som för Försäkringskassan föreslår vi att möjligheten att få sjukpenninggrundad inkomst fastställd utan att ett ersättningsärende är aktuellt uttryckligen regleras i SFB. Vidare anser vi att en försäkrads rätt i detta avseende inte skall vara förenad med några särskilda villkor.

7 kap. 4 §

Bestämmelsen ersätter 3 kap. 5 § första stycket fjärde meningen a AFL. Lydelsen har ändrats för att markera att en ändring skall göras endast när en förmån betalas ut eller skall betalas ut. Jfr kommentaren till 7 kap. 2 §.

7 kap. 6 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 3 kap. 5 § första stycket fjärde meningen b och d–f AFL. Med hänsyn till att delpension inte längre kan beviljas föreslår vi att bestämmelsen i 3 kap. 5 § första stycket fjärde meningen c inte förs in i SFB. Den del av bestämmelsen som avser särskild efterlevandepension har förts över till SFBP.

7 kap. 9 §

Det som anges i *andra stycket* är avsett att innefatta även vad som regleras i 3 § tredje stycket RFFS 1998:12. Vi föreslår att den inledningsvis omnämnda termen SGI-skyddad tid förklaras i denna paragraf. Termen används redan nu inom socialförsäkringsadministrationen.

7 kap. 10 §

Bestämmelsen motsvarar 3 § första stycket 1 RFFS 1998:12. Enligt den bestämmelsen får den sjukpenninggrundande inkomsten anpassas efter löneutvecklingen inom den försäkrades yrkesområde. Bestämmelsen ger Försäkringskassan en möjlighet att beräkna en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst efter löneutvecklingen. Praxis har emellertid utvecklats så att den sjukpenninggrundande inkomsten regelmässigt anpassas efter löneutvecklingen. Möjligheten att anpassa en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst efter löneutvecklingen bygger på att den försäkrade själv anmäler löneförändringar till Försäkringskassan (se bl.a. prop. 1993/94:59 s. 16 och 18). Försäkringskassan skall dock självmant under vissa omständigheter utreda en försäkrads sjukpenninggrundande inkomst (se bl.a. RFV:s vägledning nr 2004:5 avsnitt 6.3 och 6.4).

7 kap. 16 §

Bestämmelsen motsvarar 3 § första stycket 2 RFFS 1998:12.

7 kap. 17 §

Bestämmelsen motsvarar 3 § första stycket 3 och andra stycket i RFFS 1998:12.

8 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 3 kap. 12 § första meningen AFL. Dock föreslår vi att 18-årsrekvisitet skall utmönstras ur författningstexten. Härigenom sker en anpassning till vad som gäller beträffande föräldrapenningsförmånerna i avdelning B underavdelning II.

8 kap. 32 §

I denna bestämmelse föreslår vi att en kodifiering av rättspraxis såvitt avser förmånstiden förs in (se FÖD 1994:19). I det avgörandet slog Försäkringsöverdomstolen fast att vid tillämpningen av reglerna i 3 kap. 3 § AFL om att sjukpenning till en ålderspensionär får utgå för högst 180 dagar, varje dag som sjukpenning har lämnats skall räknas som en dag även om sjukpenningen inte uppgått till helt belopp.

8 kap. 33 §

Vi föreslår att begreppet allmänt högriskskydd förs in i författningstexten. Härigenom uppnås en likhet med de bestämmelser som reglerar motsvarande företeelse i underavdelning II såvitt avser sjuklön.

8 kap. 34 §

Vi föreslår att begreppet särskilt högriskskydd förs in i författningstexten. Härigenom uppnås en likhet med de bestämmelser som reglerar motsvarande företeelse i underavdelning II såvitt avser sjuklön.

8 kap. 46 §

I den nu gällande författningstexten i 3 kap. 7 § åttonde stycket AFL hänvisas när fråga är om livränta endast till livränta enligt LAF. Sakliga skäl saknas till en sådan begränsning. För att förenkla prövningsförfarandet föreslår vi därför att all livränta som lämnas till den skadade bör omfattas av bestämmelsen på sätt anges i 46 § 2. Den del av bestämmelsen som avser särskild efterlevandepension har förts till SFBP.

8 kap. 47 §

I *andra stycket* har 16 kap. 10 tredje stycket AFL arbetats in. Placeringen innebär att samtliga regler som har ett naturligt samband med rätten till sjukpenning behandlas i samma kapitel i balken.

9 kap. 2 och 3 §§

För att underlätta förståelsen och utformningen av bestämmelserna om beräkning av sjukpenning, föreslår vi att begreppen kalenderdagsberäknad sjukpenning och arbetstidsberäknad sjukpenning förs in i 2 §. Begreppens innebörd förklaras kortfattat i 3 §.

9 kap. 10 §

Första stycket motsvarar närmast vad som regleras i 3 kap. 4 § första stycket första meningen 2 AFL. Bestämmelsen har utformats med beaktande av vårt förslag till hur bestämmelserna om fastställandet av beräkningsunderlaget bör konstrueras.

I *andra stycket* föreslår vi att avrundningsregeln i 3 kap. 4 § första stycket andra meningen AFL förtydligas i enlighet med praxis.

9 kap. 11 §

Bestämmelsen skall, i enlighet med vår tolkning av den nuvarande bestämmelsen i 3 kap. 4 § första stycket tredje meningen AFL, tillämpas oberoende av om sjukpenning lämnas med stöd av 8 kap. 2 eller 6 §.

9 kap. 16 §

I *andra stycket* föreslår vi att avrundningsregeln i 3 kap. 10 a § fjärde stycket AFL förtydligas. Härigenom uppnås en överensstämmelse med motsvarande avrundningsbestämmelser avseende övriga förmåner i SFB.

10 kap.

Bestämmelserna om frivillig sjukpenningförsäkring finns i 21 kap. AFL. Dessa bestämmelser omfattas inte av SofL. Som framgår av vårt förslag till konstruktion av avdelning A, omfattas bestämmelserna om frivillig sjukpenningförsäkring av socialförsäkrings-skyddet i SFB.

Övrigt

Som framgår av kommentaren till H 7 kap. 4 § SFB föreslår vi att bestämmelserna i 3 kap. 8 § första stycket första meningen AFL om skriftlig försäkrans för sjukpenning i SFB ersätts med ansökan om sjukpenning. Detta föreslår vi för att förenhetliga reglerna om hur ett ärende anhängiggörs hos Försäkringskassan. I avdelning H lämnar vi även andra förslag till processuella och handläggningsmässiga bestämmelser som är gemensamma för de förmåner som regleras i SFB. Som framgår av våra förslag i den avdelningen anser vi att vissa bestämmelser som i dag närmare anger vad en ansökan, anmälan etc. skall innehålla bör regleras i förordningar eller föreskrifter. Bestämmelserna i 3 kap. 8 § första stycket andra meningen

AFL är ett exempel på en sådan bestämmelse som vi anser inte skall få någon motsvarighet i SFB.

4.4.5 Underavdelning IV Rehabilitering och rehabiliteringsersättning

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna i 22 kap. AFL om rehabilitering och rehabiliteringsersättning samlats.

11 kap. 2 §

Bestämmelserna om rehabilitering reglerar de skyldigheter som åligger olika aktörer i syfte att en försäkrad som har drabbats av sjukdom skall få tillbaka sin arbetsförmåga och få förutsättningar att försörja sig själv genom förvärvsarbete. För att inskräpa ändamålet med dessa bestämmelser och för att öka förståelsen för rehabiliteringsförmånen, föreslår vi att termen arbetslivsinriktad rehabilitering förs in i författningstexten i SFB.

12 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 14 § AFL. Som framgår av bestämmelserna i detta kapitel har Försäkringskassan ett övergripande ansvar för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen och således för de åtgärder som sätts in för att stödja en försäkrads rehabilitering. Eftersom 2 kap. 14 § AFL behandlar en företeelse som har ett nära samband med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, föreslår vi att bestämmelsen placeras här och inte i lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m. Avslutningsvis kan påpekas att förmånen skall vara såväl bosättnings- som arbetsbaserad, se författningskommentaren till A 5 kap. 9 § och 6 kap. 6 §.

13 kap. 9 §

I *andra stycket* föreslår vi att avrundningsregeln i 22 kap. 8 § AFL förtydligas. Härigenom uppnås en överensstämmelse med motsvarande avrundningsbestämmelser avseende övriga förmåner i SFB.

13 kap. 10 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av hänvisningen i 22 kap. 12 § AFL till 3 kap. 12 § andra meningen samma lag. Rehabiliteringspenning kan i den situation som avses i bestämmelsen lämnas endast som kalenderdagsberäknad förmån. Detta betyder att det saknas skäl att bestämma årsarbetstiden för en försäkrad som har inkomst av anställning i form av ersättning för vård av ett familjehemsplacerat barn när han eller hon har rätt till rehabiliteringspenning. Vi föreslår därför att hänvisningen i 22 kap. 12 § AFL såvitt avser årsarbetstid inte skall föras in i SFB.

4.4.6 Underavdelning V Sjukersättning och aktivitetsersättning

Inledning

I C underavdelning V har samlats bestämmelser som i dag finns i 7–9 samt 16 och 17 kap. AFL. Dessa bestämmelser är relativt nya och den föreslagna strukturen överensstämmer i stora delar med den befintliga.

15 kap. 9 §

Enligt 7 kap. 3 § första stycket andra meningen AFL likställs med inkomst av arbete i skälig omfattning värdet av hushållsarbete i hemmet. I *andra stycket* har uttrycket "hushållsarbete i hemmet" ersatts med uttrycket "arbete med skötsel av hemmet". Den nya lydelsen avspeglar bättre det gällande rättsläget, eftersom det inte endast är inre utan även yttre arbete som avses. Vi har ansett att bestämmelsen därmed också blir könsneutral.

15 kap. 28 §

I paragrafen finns bestämmelser om den som får tre fjärdedels ersättning och som får en anställning med lönebidrag eller hos Samhall Aktiebolag. I den nu gällande lydelsen av 3 § LISA anges att ersättning i sådana fall betalas för kostnaderna för anställningen från den allmänna försäkringen enligt grunder som regeringen bestämmer. Numera är emellertid innebörden av uttrycket ”den allmänna försäkringen” oklar och används inte av oss, jfr även avsnitt 2.4.1. Därför anges här i stället att Försäkringskassan i det nu avsedda fallet betalar ersättningen för kostnaderna för anställningen. Någon saklig skillnad är inte avsedd.

16 kap. 11 §

I bestämmelsen har uttrycket ”den sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. som den försäkrade har vid tidpunkten för försäkringsfallet eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden” bytts ut mot ”den sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 och 7 kap. som den försäkrade skulle ha haft vid tidpunkten för försäkringsfallet”. Någon saklig skillnad är inte avsedd.

4.4.7 Underavdelning VI Förmåner vid arbetsskada m.m.

Inledning

I underavdelning VI Förmåner vid arbetsskada m.m. har samlats bestämmelser som i dag finns i LAF, LSP och KSL. LAF har dock delats upp så att de bestämmelser i 5 kap. LAF som avser ersättning vid dödsfall har förts över till F underavdelning III Efterlevandeförmåner från arbetsskadeförsäkringen.

Vi föreslår att arbetsskadesjukpenning införs som term för sådan sjukpenning som lämnas med stöd av bestämmelserna i underavdelningen. Denna term ersätter uttrycken ”särskild arbetsskadeersättning” enligt 3 kap. 4 § LAF, ”sjukpenning från arbetsskadeförsäkringen” enligt 3 kap. 2 a § LAF och ”ersättning från arbetsskadeförsäkringen motsvarande sjukpenning” i 6 kap. 4 § LAF. När det i

balken talas om sjukpenning gäller detta i tillämpliga fall även arbetsskadesjukpenning utan att detta anges särskilt.

20 kap. 8 §

Enligt fast praxis skall en skada som beror på ett olycksfall anses ha inträffat dagen för olycksfallet, även om den visar sig senare. I *första stycket* kodifieras denna praxis.

21 kap. 3 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 3 kap. 2 § LAF som har följande innehåll: Är någon som avses i 1 § inte berättigad till sjukpenning från sjukförsäkringen eller omfattas inte den skadade i övrigt av sjukförsäkringen enligt AFL, har han vid arbetsskada rätt till förmåner från arbetsskadeförsäkringen i enlighet med vad som skulle ha utgått om 2, 3 och 22 kap. AFL hade varit tillämpliga på honom eller henne. Sjukpenning utgår dock inte till arbetstagare som enligt 3 kap. 16 § första stycket AFL har undantagits från rätt till sjukpenning vid sjukdom.

Den som enligt 3 kap. 5 § SofL omfattas av LAF är enligt 3 kap. 4 § SofL också försäkrad för sjukpenning och rehabilitering enligt 3 och 22 kap. AFL. Numera behövs därför inte detta led av bestämmelsen.

Bestämmelserna i 3 kap. 2 § LAF gäller dock enligt sin ordalydelse också för den som "inte är berättigad till sjukpenning från sjukförsäkringen" och garanterar i sådant fall samma förmåner som om bl.a. 3 kap. AFL "hade varit tillämplig". Efter många ändringar under årens lopp i de aktuella bestämmelserna torde även detta led i 3 kap. 2 § LAF ha förlorat sin praktiska betydelse och föreslås därför inte heller få någon motsvarighet i balken.

Den som omfattas av LAF behöver däremot inte vara försäkrad för förmåner som utgår enligt 2 kap. AFL eftersom dessa förmåner är bosättningsbaserade. Bestämmelserna i 2 kap. AFL ingår emellertid inte i socialförsäkringsbalken utan har förts över till lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m. Det grundläggande villkoret enligt den lagen är bosättning i Sverige. För att rättsläget inte skall ändras framgår det av denna paragraf att den som är försäkrad för arbetsbaserade förmåner har rätt till

ersättning för sjukvård även om han eller hon inte är bosatt i Sverige.

21 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar 3 kap. 4 § tredje stycket LAF och anger att arbetsskadesjukpenning avrundas för dag till närmaste hela krontal. Ett tillägg har gjorts som innebär att 50 öre skall avrundas uppåt enligt gällande praxis.

21 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 9 § LAF. Uttrycket ”vårdgivare som är ansluten till sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring” har dock bytts ut mot ”vårdgivare som är ansluten till Försäkringskassan enligt lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.” Någon ändring i sak är inte avsedd.

22 kap. 2 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 1 § första stycket LAF. För att livränta skall kunna lämnas är det tillräckligt att nedsättningen av arbetsförmågan kan antas bestå under minst ett år. Därför anges inte längre att nedsättningen skall vara varaktig.

22 kap. 6 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 4 § andra stycket LAF. När det gäller förutsättningarna för att få livränta efter 65 års ålder krävs en någorlunda fast anknytning till arbetsmarknaden. I bestämmelsen ställs krav på att den försäkrade skall ha en sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 kap. 3 §. Enligt den bestämmelsen krävs bl.a. för att en sjukpenninggrundande inkomst skall fastställas att den försäkrades årliga inkomst kommer från arbete i Sverige som kan antas vara minst sex månader i följd eller vara årligen återkommande. Vidare krävs att den årliga inkomsten uppgår till minst 24 procent av prisbasbeloppet. Detta kan innebära en viss förändring av rättsläget jämfört med dagens regel som kräver att den

försäkrade skall vara "sjukpenningförsäkrad". Det sist avsedda uttrycket anser vi vara tvetydigt eftersom det kan uppställa ett krav på att den försäkrade skall vara sjukpenningförsäkrad antingen i det hänseende som avses i SofL eller i det hänseende som avses 3 kap. AFL eller i båda dessa hänseenden.

22 kap. 10 §

Av RÅ 1996 ref 58 och RÅ 2004 ref 120 framgår att den försäkrades förvärvsförmåga skall bestämmas utan hänsyn till det allmänna läget på arbetsmarknaden. I paragrafen kodifieras denna praxis.

22 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 5 § första stycket LAF. Uttrycket "den sjukpenninggrundande inkomst enligt 6 och 7 kap. som den försäkrade skulle ha haft vid den tidpunkt från vilken livräntan skall lämnas" har dock ersatt uttrycket "hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan skall utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om Försäkringskassan hade känt till samtliga förhållanden". Någon saklig skillnad är inte avsedd, jfr kommentaren till B 5 kap. 32–35 §§.

23 kap. 6 §

Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 3 § LAF beträffande egenlivränta.

24 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar för den skadade 10 § LSP.

Övrigt

4 kap. 6 § LAF föreslås utgå. Bestämmelsen har följande lydelse: ”För den som inte är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring men likväl har inkomst av förvärvsarbete utgörs livränteunderlaget av den inkomst som med tillämpning av 5 § skulle ha beräknats för honom om han hade varit sjukpenningförsäkrad.” – Såsom bestämmelserna om försäkrings-tillhörighet numera är utformade torde de nuvarande bestämmelserna ha förlorat sin betydelse, jfr kommentaren till 21 kap. 3 §.

4 kap. 8 § LAF föreslås utgå. Enligt bestämmelsen skall i livränteunderlaget inräknas delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring, om pensionen utgick vid den tidpunkt från vilken livräntan skall utges och upphör när livräntan börjar utges. – Vid den tidpunkt då SFB föreslås träda ikraft kommer bestämmelsen att sakna betydelse.

Vi föreslår att 13 § fjärde stycket andra meningen LSP skall utgå eftersom den inte tillför något utöver vad som framgår av första meningen i bestämmelsen.

Enligt 16 § andra stycket LSP gäller inte bestämmelserna i 8 kap. 3 § andra stycket LAF i ärenden enligt den lagen. Vi anser att bestämmelsen kan utgå av följande skäl. 8 kap. 3 § andra stycket första meningen LAF finns i balken i 23 kap. 13 § och någon hänvisning görs inte till den bestämmelsen i 24 kap. om statligt personskadeskydd. – Av 8 kap. 3 § andra stycket första meningen LAF framgår att bestämmelserna om interimistiska beslut i 20 kap. 2 a § AFL gäller även i fråga om ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Den bestämmelsen finns i H 9 kap. 2 §. Det saknas anledning till varför den bestämmelsen inte skulle gälla ifråga om ersättning från personskadeskyddet.

Vissa av bestämmelserna i LAF gäller både ersättning till den skadade och ersättning till de efterlevande. För att rättsläget inte skall ändras finns i avdelning F vissa hänvisningar till bestämmelserna i denna underavdelning.

4.4.8 Underavdelning VII Särskilda förmåner vid smitta, sjukdom eller skada

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna om smittbärarersättning i SML samt närståendepenning och ledighet för vård av närstående i NVL samlats. Bestämmelserna om smittbärarersättning finns i 27 kap., medan bestämmelserna om närståendepenning och ledighet för vård av närstående finns i 28 och 29 kap.

I NVL regleras rätten till ersättning och ledighet tillsammans. Detta kan delvis förklaras med att rätten till ledighet för vård av en närstående inte är en självständig förmån. Sådan rätt föreligger nämligen endast om närståendepenning lämnas. Vi föreslår att de mera arbetsrättsliga bestämmelserna om ledighet för vård av närstående samlas i ett separat kapitel, som inte har någon direkt anknytning till bestämmelserna om försäkring i avdelning A.

27 kap. 6 §

Bestämmelsen motsvarar 8 § SML. Indragnings- och nedsättningsbestämmelsen i 8 § SML är av mycket speciell karaktär och är i praktiken direkt kopplad till rätten till smittbärapenningen. Med hänsyn härtill föreslår vi att bestämmelsen skall placeras tillsammans med de materiella bestämmelserna om smittbärapenning i 27 kap. och inte tillsammans med övriga bestämmelser om indragning och nedsättning i avdelning H.

27 kap. 17 §

Bestämmelsen motsvarar 6 § SML. I *första stycket 4* anges att smittbärapenningen skall minskas med sjukpenning och sjukpenningtillägg i den utsträckning sådana förmåner lämnas för samma tid som smittbärapenningen. Med detta menas att minskning skall göras med alla former av sjukpenning som lämnas enligt SFB och sjukpenningtillägg som lämnas enligt 10 kap.

27 kap. 20 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 10 § andra stycket SML. Vi har låtit bestämmelsen omfatta även krigsskadeersättning i form av reseersättning och motsvarande äldre ersättning.

28 kap. 3 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av 3 § andra stycket, 4 § första stycket första meningen och 15 § NVL.

I NVL är begreppet närstående inte definierat. I begreppet får anses ligga att vårdaren och den sjuke skall ha en nära relation till varandra. I förarbetena (prop. 1987/88:176 s. 100 och 115) till den nu gällande lagregeln samt Riksförsäkringsverket vägledning (RFV 2003:3) anges att begreppet kan innefatta allt från vad som ur allmänspråklig synpunkt anses som anhörig till goda vänner. Det anges vidare att det normalt inte skall vara nödvändigt att göra någon utredning om den som önskar vårda en svårt sjuk person är att anse som närstående eller inte. Det bör förutsättas att den som är beredd att vårda den sjuke, på det sätt som det är fråga om enligt NVL, också har en sådan relation till den sjuke som fordras enligt lagstiftningen. Lagstiftningen förutsätter dessutom att vården sker i samförstånd mellan de berörda. I NVL finns dock inte någon uttrycklig bestämmelse om att den sjuke skall lämna sitt samtycke till vården. Vi föreslår att en sådan bestämmelse förs in i SFB.

Enligt 3 § andra stycket NVL krävs bl.a. att den sjuke skall omfattas av SofL för att lagens bestämmelser skall vara tillämpliga. Den sjuke skall således vara försäkrad för bosättnings- eller arbetsbaserade förmåner enligt SofL. Som framgår av kommentaren till A 4 kap. 2 § föreslår vi att de nuvarande båda försäkringsgrenarna i SofL kompletteras med en tredje gren: övriga förmåner. Vi anser att det skall vara tillräckligt att den sjuke är försäkrad enligt någon av de tre försäkringsgrenar som anges i avdelning A för att närståendepenning skall kunna lämnas.

29 kap. 2 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 20 § NVL. Av bestämmelsen framgår att ledigheten inte är en självständig förmån utan att den är accessorisk till närståendepenningen.

Övrigt

I såväl 15 § nionde ledet SML som i 19 § åttonde ledet NVL anges att bestämmelserna i 20 kap. 16 § AFL om verkställighetsföreskrifter tillämpas även i fråga om ersättning enligt SML respektive NVL. Vi anser att dessa upplysningsbestämmelser i SML och NVL är överflödiga.

4.5 Avdelning D Särskilda förmåner vid funktionshinder

4.5.1 Inledning

I avdelning D har bestämmelser om särskilda socialförsäkringsförmåner vid funktionshinder samlats. Följande förmåner behandlas: handikappersättning, assistansersättning och bilstöd. Dessa förmåner regleras i dag i HVL, LASS och LBH. HVL har delats upp så att de bestämmelser som avser vårdbidrag finns i B underavdelning V Särskilda familjeförmåner. Skälet till uppdelningen är främst att vi anser att vårdbidraget har ett större samband med andra förmåner som lämnas till föräldrar och barn än med de förmåner som lämnas till vuxna på grund av funktionshinder.

De materiella bestämmelserna om bilstöd finns i dag i FBH medan LBH endast innehåller bestämmelser om handläggningen hos Försäkringskassan. Visserligen faller bestämmelserna i huvudsak in under regeringens restkompetens eftersom de ur den enskildes synpunkt inte är betungande utan gynnande eller neutrala. Den nuvarande ordningen avviker emellertid påtagligt från vad som annars gäller inom socialförsäkringen, vilket inte kan anses tillfredsställande. Det förhållandet att bilstöd lämnas inom ramen för anslagna medel anser vi inte utgöra något skäl till att behålla denna skillnad. Vidare kan det konstateras att förordningen inte har ändrats särskilt ofta sedan den kom till. Mot denna bakgrund föreslås att en stor del av de bestämmelser som i dag finns i FBH arbetas in i SFB.

Denna avdelning innehåller inga underavdelningar eftersom vi inte anser att mängden författningstext motiverar detta. I 1 kap. finns därför bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna.

4.5.2 Handikappersättning

2 kap. 5 §

Första stycket motsvarar 5 § andra stycket HVL. Av rättsfallet FÖD 1993:4 framgår att vid bedömningen av hjälpbehovet skall bortses från hjälpbehov som tillgodoses genom annat samhällsstöd. I *andra stycket* kodifieras denna praxis.

2 kap. 7 §

Bestämmelsen motsvarar 5 § fjärde stycket HVL, dock anges inte att ersättning alltid lämnas till den som är döv. Skälet till detta är att begreppet grav hörselskada omfattar även dövhet.

2 kap. 9 §

Andra stycket motsvarar 14 § första meningen HVL, med den avvikelsen att det inte uttryckligen anges att dödsfall är en sådan omständighet som medför att handikappersättning dras in. Någon ändring i sak är emellertid inte avsedd.

2 kap. 13 §

Bestämmelsen motsvarar 6 § fjärde stycket HVL. Ett förtydligande har gjorts så att det uttryckligen framgår att handikappersättningen *för år räknat* är 36 procent av prisbasbeloppet, om inte stödbehovet ger anledning till högre ersättning.

4.5.3 Assistansersättning

3 kap. 5 §

Bestämmelsen är ny och kodifierar praxis. Av RÅ 1997 ref. 23 framgår att det vid bedömningen av omfattningen av hjälpbehovet beträffande de grundläggande behoven skall tas hänsyn till vad som normalt kan anses falla inom ramen för det föräldraansvar som enligt föräldrabalken åvilar alla vårdnadshavare med hänsyn till barnets ålder, utveckling och omständigheter i övrigt. Vidare fram-

går att det förhållandet att en vårdnadshavare uppburit helt vårdbidrag för ett barn inte skall påverka bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning för personlig assistans enligt LASS.

3 kap. 6 §

I fråga om tidsgränsen för retroaktivt bidrag har vi bortsett från det fel som uppkom 2004 och rättades till 2005 (prop. 2004/05:96 s. 19).

3 kap. 18 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 11 § förordningen (1993:1091) om assistansersättning. Liknande bestämmelser finns i balken beträffande andra förmåner.

3 kap. 19 och 21 §§

Bestämmelserna behandlar samverkan med kommunen och motsvarar bl.a. 15 och 20 §§ LASS. Viss dubbelreglering har emellertid utgått.

Övrigt

Enligt 6 § förordningen (1993:1091) om assistansersättning jämföras med lämnad assistans enligt LASS tid efter det att den ersättningsberättigade har avlidit eller intagits på institution eller liknande, i den mån assistenten inte kan få annat godtagbart arbete och därför uppbär lön från den ersättningsberättigade. Detta gäller dock högst under tid motsvarande uppsägningstid som följer av lag. Med lämnad assistans jämföras också tid för vilken assistenten får sjuklön av den ersättningsberättigade. – Det får anses tveksamt om regeringen har bemyndigande att utfärda föreskrifter med detta innehåll. Vi har dock ansett att det ligger utanför ramen för vårt uppdrag att överväga dessa bestämmelser närmare.

Enligt 5 § andra stycket första meningen LASS gäller att om någon har ansökt hos en kommun om biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till sådan assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, skall kommunen,

om den enskilde kan antas ha rätt till assistansersättning, anmäla detta till Försäkringskassan. – Regleringen av rätten till personlig assistans har delats upp så att bestämmelser som reglerar det statliga ansvaret finns i LASS medan de bestämmelser som reglerar det kommunala ansvaret finns i LSS. Eftersom den nu aktuella bestämmelsen uppställer krav på kommunen bör den föras över till LSS. Vi föreslår därför det i 15 § LSS läggs till ny punkt 8 med motsvarande innehåll.

9 § första stycket LASS, som innehåller bestämmelser om anmälningsskyldighet vid ändrade förhållanden, har förts över till H 7 kap. Att upplysningsskyldighet kan åvila en legal ställföreträdare följer redan av bestämmelser i 12 kap. föräldrabalken. Bestämmelserna i 9 § andra stycket LASS har därför ansetts kunna utgå.

4.5.4 Bilstöd

4 kap. 2 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 2 § första stycket FBH. Bestämmelsen har dock omformulerats så att den, liksom beträffande liknande förmåner, avgränsar den personkrets som kan ha rätt till förmånen i stället för att definiera vem som skall anses vara handikappad. Detta innebär dock ingen förändring av rättsläget.

4 kap. 3 §

Bestämmelsen är ny, men innebär ingen förändring av rättsläget. Kravet på att både förälder och barn skall vara försäkrade för bilstöd anser vi följa redan av SofL.

4 kap. 4 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 2 § andra stycket FBH.

4 kap. 5 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 1 § första stycket samt 4 § första meningen FBH.

4 kap. 6 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 4 § andra meningen FBH.

4 kap. 7 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 10 § FBH.

4 kap. 8 och 9 §§

Bestämmelserna är nya och motsvarar 3 § FBH.

4 kap. 10–12 §§

Bestämmelserna är nya och motsvarar 5 § FBH.

4 kap. 13 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 5 a § FBH.

4 kap. 14 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 6 § FBH.

4 kap. 15, 16 och 20 §§

Bestämmelserna är nya och motsvarar 7 § FBH.

4 kap. 17 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 8 § FBH.

4 kap. 18 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 9 § FBH.

4 kap. 19 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 13 § FBH.

4 kap. 20 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 7 § fjärde stycket FBH.

4 kap. 21 §

Bestämmelsen är ny och motsvarar 11 § FBH.

4 kap. 22 och 23 §§

Bestämmelserna är nya och motsvarar 14 § FBH.

Övrigt

Enligt 1 § LBH lämnas statligt bidrag till handikappade och föräldrar till handikappade barn enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Eftersom bestämmelserna i FBH i huvudsak förs över till SFB kan bestämmelsen utgå.

4.6 Avdelning E Förmåner vid ålderdom**4.6.1 Inledning**

I avdelning E har bestämmelser om socialförsäkringsförmåner vid ålderdom samlats. Följande förmåner behandlas: allmän ålderspension, särskilt pensionstillägg och äldreförsörjningsstöd. Dessa förmåner regleras i dag i LIP, GPL, LSPT och ÄfsL.

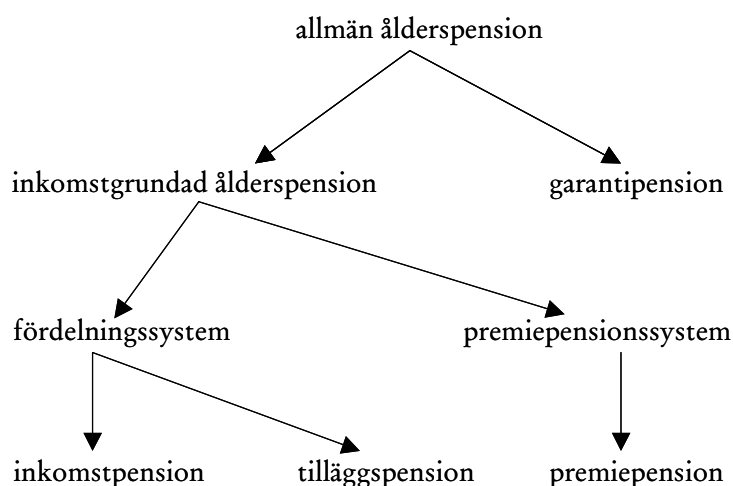
4.6.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser

Inledning

Denna underavdelning innehåller bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna. Vidare definieras några termer som är specifika för avdelningen.

1 kap. 2 §

I *punkten 1* föreslår vi att begreppet allmän ålderspension skall användas som samlingsbeteckning för inkomstgrundad ålderspension enligt LIP och garantipension enligt GPL. Genom att vi använder begreppet allmän ålderspension kan bestämmelserna om inkomstgrundad ålderspension och garantipension lagtekniskt behandlas i ett sammanhållet system. Därmed förbättras överskådligheten och minskas mängden lagtext, jämfört med nuvarande författningar. Vårt förslag till konstruktion kan åskådliggöras med följande skiss:

Förslaget innebär att bestämmelserna i LIP och GPL i princip helt har strukturerats om och i vissa fall arbetats samman. Bestämmelserna har placerats i fyra olika underavdelningar enligt följande.

- II Övergripande bestämmelser om allmän ålderspension.

- III Inkomstgrundad ålderspension
- IV Garantipension
- V Vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension

Som antyds av rubrikerna behandlas i underavdelningarna II och V företeelser som är helt eller delvis gemensamma för fyra olika typer av pensioner som kan lämnas till en försäkrad.

Vårt sätt att tekniskt strukturera bestämmelserna om allmän ålderspension har i princip använts också såvitt avser bestämmelserna om efterlevandepension (se avsnitt 4.7.3).

4.6.3 Underavdelning II Övergripande bestämmelser om allmän ålderspension

I denna underavdelning föreslår vi att övergripande bestämmelser om den allmänna ålderspensionen samlas. Bestämmelser som finns här beskriver den allmänna ålderspensionens olika beståndsdelar, vem som kan få olika typer av pension, förmånsnivåer, förmånstid, återkallelse och minskning av pensionsuttag samt samordning av pensionsuttag. En del av bestämmelserna i denna underavdelning saknar motsvarighet i LIP och GPL. Dock motsvarar flertalet av våra förslag bestämmelser som finns i 5 och 12 kap. LIP samt 5 kap. GPL.

Syftet är att ge en överblick över vilka olika pensionsförmåner som lämnas samt hur dessa förhåller sig till varandra. Vidare tydliggörs redan inledningsvis de grundläggande förutsättningarna för pensionsförmånerna. Vi tror att många enskilda är intresserade av att få reda på när ålderspension kan tas ut. Det är därför som vi föreslår att bestämmelserna om uttag av allmän ålderspension placeras i ett inledande kapitel. Placeringen av bestämmelserna om uttag av allmän ålderspension skiljer sig därmed från placeringen av andra uttagsbestämmelser i SFB.

4.6.4 Underavdelning III Inkomstgrundad ålderspension

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna om inkomstgrundad ålderspension i LIP samlats, dvs. bestämmelser om pensionsförmåner från fördelningssystemet och premiepensionssystemet.

De inledande kapitlen innehåller bestämmelser om beräkning och beslutande av inkomstgrundad ålderspension, pensionsgrundande belopp samt fastställande av pensionsrätt och pensionspoäng.

Bestämmelser om pensionsgrundande inkomst finns i 2 kap. LIP, medan bestämmelser om andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst finns i 3 kap. LIP. Den skillnad som finns mellan dessa två typer av pensionsgrundande belopp anser vi inte kommer till klart uttryck i LIP. Vi föreslår att dessa begrepp i balken definieras i omedelbar anslutning till de bestämmelser som behandlar respektive företeelse.

Som framgår av kommentaren till A 2 kap. 11 § föreslår vi att begreppet förmån definieras. En person kan endast vara försäkrad för de förmåner som omfattas av SFB. Regleringen medför dock att vissa företeelser som den enskilde enligt SofL i dag är försäkrad för faller utanför definitionen. Dessa företeelser finns i 3 kap. 14 § SofL. Enligt den bestämmelsen är nämligen

- den som är bosatt i Sverige försäkrad för pensionsgrundande belopp för barnår enligt 3 kap. LIP,
- den som genomgått grundutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt försäkrad för pensionsgrundande belopp för plikttjänstgöring enligt 3 kap. LIP, och
- den som är bosatt i Sverige försäkrad för pensionsgrundande belopp för studier enligt 3 kap. LIP.

Som framgår av A 6 kap. 21 § föreslår vi att bestämmelserna i 3 kap. 14 § SofL om pensionsgrundande belopp för barnår, plikttjänstgöring och studier görs om till beräkningsbestämmelser. Vårt förslag innebär att en person kommer att vara försäkrad för inkomstgrundad ålderspension, om han eller hon uppfyller förutsättningarna för detta, och att den inkomstgrundade ålderspensionen under vissa förhållanden kan beräknas på ett underlag som bestäms med hänsyn till såväl pensionsgrundande inkomst som pensionsgrundande belopp. Att pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp för barnår, plikttjänstgöring och studier fastställs innebär alltså endast att ett beräkningsunderlag för den inkomstgrundade ålderspensionen fastställs. Vårt förslag i detta avseende är således endast av teknisk karaktär och det innebär inte någon materiell förändring av gällande rätt.

Bestämmelser som är specifika för inkomstpension, tilläggs-pension respektive premiepension finns i de tre avslutande kapitlen i denna underavdelning. När det gäller efterlevandeskydd i form av premiepension finns dock bestämmelserna i avdelning F (se avsnitt 4.7.5).

6 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 1 kap. 3 § tredje meningen LIP. För att förenkla författningstexten föreslår vi att termen pensionsunderlag används som beteckning för de olika underlag som används för att fastställa pensionsrätt och pensionspoäng.

7 kap. Inledning

I detta kapitel har bestämmelserna i 2 kap. LIP om pensionsgrundande inkomst samlats. Bestämmelserna har strukturerats på ett liknande sätt som reglerna om sjukpenninggrundande inkomst i avdelning C underavdelning III. Därvid har gemensamma företeelser placerats i en liknande ordning och beräkningsbestämmelserna har uttryckts på ett liknande sätt. Dock förekommer vissa olikheter mellan bestämmelserna. Detta beror på att bestämmelserna om pensionsgrundande inkomst avser ett konstaterande av vilka inkomster en försäkrad faktiskt haft, medan bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst avser en uppskattning av en försäkrads framtida inkomster.

7 kap. 2 §

Vi föreslår att den inledningsvis nämnda upplysningsbestämmelsen som presenterar uttrycket pensionsgrundande inkomst placeras i denna paragraf.

7 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 2 kap. 3 § tredje stycket LIP. Det bör dock noteras att i nu gällande bestämmelse hänvisas till bl.a. 2 kap. 10 § andra stycket LIP. Något andra stycke finns inte i den bestämmelsen.

7 kap. 13 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 2 kap. 5 § LIP. Vi anser dock att bestämmelsen skall struktureras utifrån balkens uppbyggnad. Därför föreslår vi att de förmåner som omfattas av balken placeras först i bestämmelsen och att de räknas upp med utgångspunkt i deras inbördes placering i balken. Eftersom såväl AFL som LAF omfattas av SFB, kan den nuvarande skrivningen i 2 kap. 5 § 1 LIP om sjukpenning m.m. i SFB uttryckas på ett enklare sätt. Med hänsyn till att delpension inte kommer att kunna lämnas vid den tidpunkt vi anser att SFB skall träda i kraft, föreslår vi att bestämmelserna i 2 kap. 5 § 6 LIP inte skall föras in i SFB.

8 kap. Inledning

I detta kapitel har bestämmelserna i 3 kap. LIP samlats. I bestämmelserna anges förutsättningarna för att pensionsgrundande belopp skall kunna beräknas.

8 kap. 2 §

Vi föreslår att den inledningsvis nämnda upplysningsbestämmelsen som presenterar uttrycket pensionsgrundande belopp placeras i denna paragraf.

8 kap. 40–52 §§

Bestämmelserna motsvarar i princip 3 kap. 17–21 §§ LIP. För att tydliggöra enligt vilka tre alternativa metoder pensionsgrundande belopp för barnår kan beräknas, föreslår vi att beräkningsmetoderna redovisas var för sig och att de benämns beräkningsmetod 1–3. För att underlätta för den enskilde föreslår vi också att varje beräkningsmetod erhåller ett deskriptivt tilläggsnamn och att vissa för varje beräkningsmetod specifika termer anges i lagtexten. De föreslagna termerna används redan inom socialförsäkringsadministrationen, se bl.a. RFV:s vägledning nr 2001:11.

8 kap. 48 §

Bestämmelsen ersätter regleringen i 3 kap. 21 § andra meningen LIP. Vi föreslår dock att pensionsgrundande belopp för studier även skall ingå i beräkningsunderlaget för bestämmande av en förälders individuella jämförelseinkomst. Med andra ord innebär vårt förslag att beräkningen sker med användande av föräldrarnas utfyllnadsinkomst. Frågeställningen behandlas även i prop. 2004/05:96. (Bestämmelsen har under 2005 ändrats på sätt som föreslås.)

8 kap. 52 §

Bestämmelsen ersätter regleringen i 3 kap. 21 § första meningen LIP. På samma skäl som anges i kommentaren till 8 kap. 48 §, föreslår vi att beräkningen skall ske med användande av föräldrarnas utfyllnadsinkomst.

8 kap. 54 §

När reglerna för intjänande av pensionsrätt ändrades 2002 ersattes begreppet "utländskt barn" med "barn". Dock ändrades inte likställighetsregeln i 15 kap. 6 § första stycket fjärde meningen LIP om anmälan om tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för barnår, vilket framstår som ett förbiseende. Genom vår uppläggning av bestämmelserna om pensionsgrundande belopp för barnår upphör denna skillnad.

9 kap.

I detta kapitel har bestämmelser i 4 kap. LIP om fastställande av pensionsrätt och pensionspoäng samlats. Kapitlet inleds med två nya upplysningsbestämmelser som förklarar termerna pensionsrätt och pensionspoäng.

10 och 11 kap.

I *10 kap.* finns bestämmelser om inkomstpension och i *11 kap.* bestämmelser om tilläggspension. De nuvarande bestämmelserna i 6 kap. 8 § andra stycket LIP kommer att vara obsoleta vid den tidpunkt vi föreslår att SFB skall träda i kraft. De har därför inte tagits in i SFB.

12 kap.

Som framgår av kommentaren till A 4 kap. 3 § föreslår vi att termen den försäkrade i princip skall användas som beteckning för den enskilde i de materiella förmånsavsnitten i avdelningarna B–G. När det gäller premiepension framstår det dock som mindre lämpligt att använda termen den försäkrade. Med hänsyn härtill föreslår vi att termen pensions spararen här används som beteckning för den enskilde.

4.6.5 Underavdelning IV Garantipension

Inledning

I denna underavdelning har flertalet av bestämmelserna om garantipension i GPL samlats. Underavdelningen består av tre kapitel, varav två kapitel innehåller materiella bestämmelser om garantipension. Uppdelningen har skett med beaktande av att garantipensionen är konstruerad på olika sätt beroende på när den försäkrade är född.

15 kap. 12 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 5 § andra stycket GPL. Vi har fört in sjukersättning och aktivitetsersättning i bestämmelsen. Det kan även påpekas att dessa förmåner kommer att påverka pensioner först någon gång på 2040-talet.

4.6.6 Underavdelning V Vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension

Inledning

I denna underavdelning har samlats bestämmelser som är gemensamma för den allmänna ålderspensionen. Genom att samla bestämmelserna i den underavdelningen har författningstexten förklarats och mängden författningstext har också kunnat minskas.

17 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar 12 kap. 9 § tredje stycket andra meningen LIP. Denna föreskriver att 6 kap. 17 § LIP (11 kap. 9 § SFB) skall ha motsvarande tillämpning i fråga om begränsningsregeln i första meningen i samma stycke (17 kap. 10 § SFB) för pension enligt LIP. I 6 kap. 17 § LIP anges vilka som skall anses som gifta respektive ogifta vid tillämpning av vissa paragrafer i 6 kap. LIP (11 kap. SFB). Genom hänvisningen blir den tillämplig även såvitt gäller begränsningsregeln och då i fråga om all pension enligt LIP (inkomstgrundad ålderspension). När det gäller garantipension har det inte behövts någon särskild hänvisning från begränsningsregeln i 5 kap. 4 § tredje stycket GPL (även den i 17 kap. 10 § SFB) eftersom reglerna om gifta och ogifta i 1 kap. 4 § GPL (13 kap. 2 och 3 §§ SFB) gäller generellt för garantipension. Att bestämmelserna om begränsningsregeln nu sammanförs i ett lagrum medför i sig inte några förändringar. Hänvisningen till tilläggspensionens bestämmelser om gifta och ogifta är visserligen överflödiga såvitt gäller garantipensionen men vi har inte funnit tillräcklig anledning att föreskriva ett undantag.

19 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av 12 kap. 5 § tredje stycket LIP. Vi föreslår också att avrundningsregeln anpassas på sådant sätt att den överensstämmer med motsvarande avrundningsregler som gäller för övriga förmåner.

4.6.7 Övrigt om allmän ålderspension

I H 6 kap. 2 § finns ett förslag till en generell upplysningsbestämmelse om andra för handläggningen och rättskipningen tillämpliga författningar. I den bestämmelsen hänvisas till bl.a. FL, som gäller förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden. Mot denna bakgrund anser vi att upplysningsbestämmelsen i 15 kap. 3 § första stycket första meningen LIP, vartill hänvisas i 6 kap. 3 § första ledet GPL, inte särskilt skall föras in i SFB.

I 17 § FL finns bestämmelser om parts rätt att få ta del av uppgifter i förvaltningsärenden. Av 3 § FL följer att FL är subsidiär i förhållande till andra lagar och förordningar. Detta betyder att om annan lag eller förordning innehåller bestämmelser som avviker från FL, så gäller de avvikande bestämmelserna före FL. I 15 kap. 3 § första stycket andra meningen LIP och 15 kap. 3 § andra stycket LIP, vartill hänvisas i 6 kap. 3 § första ledet GPL, anges att beslut om allmän ålderspension i vissa särskilt angivna situationer får fattas utan att part har fått ta del av och yttrat sig över uppgifter som tillförts ett ärende. Dessa bestämmelser avviker från bestämmelserna i FL. Som framgår av våra förslag i avdelning H har vi strävat efter att förenhetliga reglerna om handläggning av socialförsäkringsärenden. Vi har i den avdelningen fört in detaljerade bestämmelser endast om vi bedömt att företeelsen bör regleras i lag. Vi bedömer att de nyss nämnda bestämmelserna i LIP och GPL är av sådan karaktär att de inte bör regleras i lag. Vi föreslår därför att de inte skall föras in i SFB.

4.6.8 Underavdelning VI Särskilda förmåner vid ålderdom

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna i LSPT om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn och bestämmelserna i ÄfsL om äldreförsörjningsstöd samlats. Båda dessa förmåner kompletterar den allmänna ålderspensionen.

För att förenkla och modernisera författningstexten föreslår vi att förmånen särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn enligt LSPT skall benämnas särskilt pensionstillägg i SFB.

21 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar 4 § första stycket tredje meningen LSPT. För att förtydliga gällande bestämmelse föreslår vi dock att det i *punkten 1* anges att förtidspension eller sjukbidrag lämnats enligt den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2001.

22 kap. 3 och 4 §§

Bestämmelserna motsvarar 11 § 1 i ÄfsL. Den nuvarande lagstiftningen innehåller hänvisningar till bestämmelser i BTPL. För att tydliggöra regleringen föreslår vi att av dessa hänvisningar i SFB skall ersättas med uttryckliga bestämmelser.

22 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvarar 4 § första stycket ÄfsL. I den nuvarande lydelsen anges att den stödberättigade genom äldreförsörjningsstödet skall tillförsäkras dels en skälig levnadsnivå, dels medel för att täcka en skälig bostadskostnad. Vi anser emellertid att begreppet skälig levnadsnivå språkligt sett omfattar även skäliga boendekostnader, jfr 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Vi anger därför i stället att den försäkrade genom äldreförsörjningsstödet skall tillförsäkras medel för att täcka en skälig bostadskostnad och en skälig levnadsnivå i övrigt.

22 kap. 9 §

Bestämmelsen motsvarar 9 § tredje stycket ÄfsL. Dock anges i ÄfsL att äldreförsörjningsstödet lämnas till och med den månad då den förmånsberättigade avlidit eller rätten till förmånen annars har upphört. Vi anser att det är uppenbart att förmånen inte lämnas om den försäkrade avlidit. Vi föreslår därför att det ledet av bestämmelsen inte skall föras in i SFB.

22 kap. 10 §

Bestämmelsen motsvarar 8 § ÄfsL. Vi har dock avfattat beräkningsregeln i enlighet med övriga beräkningsregler i SFB. Vår konstruktion innebär att beräkningen i många fall leder fram till ett positivt tal i stället för ett negativt tal. Detta innebär ingen förändring i sak.

22 kap. 19 och 20 §§

Bestämmelserna motsvarar 11 § femte ledet i ÄfsL. Den nuvarande lagstiftningen innehåller hänvisningar till bestämmelser i BTPL. För att tydliggöra regleringen föreslår vi att av dessa hänvisningar i SFB ersätts med uttryckliga bestämmelser.

Övrigt

I 7 § LSPT anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter som behövs för verkställighet av LSPT. Vi anser att bestämmelsen i LSPT är en överflödigt upplysningsbestämmelse. Med hänsyn härtill föreslår vi att den inte skall föras in i SFB.

4.7 Avdelning F Förmåner till efterlevande

4.7.1 Inledning

I avdelning F har bestämmelser om socialförsäkringsförmåner till efterlevande samlats. Följande förmåner behandlas: efterlevandepension och efterlevandestöd, efterlevandeförmåner från arbetskadeförsäkringen m.m. och efterlevandeskydd i form av premiepension. Dessa förmåner regleras i dag i EPL, LAF, LSP, KSL och LIP.

4.7.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser

Inledning

Denna underavdelning innehåller bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna. Vidare definieras några begrepp som är specifika för avdelningen.

1 kap. 2 § 2

Såväl underhållsstöd enligt USL som efterlevandestöd till barn enligt EPL utgör ett grundläggande skydd för ett barns försörjning när barnets ena eller båda föräldrar inte kan bidra till barnets försörjning. För att förenkla författningstexten föreslår vi att förmånen efterlevandestöd till barn benämns efterlevandestöd i SFB.

4.7.3 Underavdelning II Efterlevandepension och efterlevandestöd

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna i EPL om efterlevandepension och efterlevandestöd samlats.

Som angetts i avsnitt 4.6.2 föreslår vi att bestämmelserna om efterlevandepension struktureras på ett liknande sätt som bestämmelserna om allmän ålderspension. Detta har inneburit att bestämmelserna i EPL i vissa avseenden helt strukturerats om. Detta gäller framför allt bestämmelserna som behandlar änkepensioneringen. Till skillnad mot bestämmelserna om allmän ålderspension har dock de något färre bestämmelserna om efterlevandepension och efterlevandestöd samlats i endast en underavdelning.

Även om bestämmelserna om efterlevandepension och efterlevandestöd i EPL är förhållandevis nya, är bestämmelserna komplicerade och svåra att överblicka. Detta beror i stor utsträckning på att bestämmelserna är beräkningsbestämmelser. I ett försök att underlätta förståelsen av regelverket föreslår vi därför att det förs in en del upplysningsbestämmelser som förklarar vissa före-

teelser eller utgör en form av vägvisare för vilka bestämmelser som skall tillämpas i vissa specifika situationer.

7 kap. 4 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 4 kap. 9 § första stycket första meningen och 10 § första stycket EPL. I *första stycket* föreslår vi dock att begreppet faktisk försäkringstid förs in i författnings-texten. Härigenom uppnås en likhet med de bestämmelser som reglerar motsvarande företeelse i C 17 kap. såvitt avser sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning. Angående motsvarande tillägg såvitt avser garantipension till änkepension, se kommentaren till 11 kap. 8 §.

10 kap. 14–21 §§

Dessa bestämmelser motsvarar 6 kap. 9–13 §§ EPL om samordning av inkomstgrundad ålderspension och inkomstrelaterad änkepension för änkor när änkan har fyllt 65 år eller om änkan dessförinnan har fått ålderspension. För att tydliggöra och underlätta förståelsen av dessa bestämmelser föreslår vi att det i varje paragraf där så erfordras anges vilken typ av ålderspension respektive änkepension som samordnas med varandra. Några materiella ändringar avses inte med våra förslag i dessa delar.

10 kap. 20 §

Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 13 § första stycket EPL. Genom att i *första stycket* ange "...efter eventuell samordning med omställningspension enligt 3 kap. 14 §...", föreslår vi dock att ett förtydligande av gällande rätt förs in i SFB.

11 kap. 8 §

Bestämmelsen motsvarar i princip 6 kap. 19 § första stycket första meningen och 20 § första stycket EPL. I *första stycket* föreslår vi dock att begreppet faktisk försäkringstid förs in i författnings-texten. Härigenom uppnås en likhet med de bestämmelser som

reglerar motsvarande företeelse i 7 kap. såvitt avser garantipension till omställningspension och i 17 kap. såvitt avser sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning.

4.7.4 Underavdelning III Efterlevandeförmåner från arbetsskadeförsäkringen m.m.

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelser om ersättning vid dödsfall enligt LAF, LSP och KSL samlats.

14 kap. 2 §

Eftersom vi fört bestämmelserna om efterlevandeförmåner från arbetsskadeförsäkringen m.m. till avdelning F och övriga bestämmelser om arbetsskadeförsäkringen m.m. finns i avdelning C, behövs här en bestämmelse om att vissa av bestämmelserna i avdelning C skall tillämpas även i ärenden om efterlevandeförmåner.

14 kap. 6 §

Vi föreslår att 23 § förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd skall arbetas in i balken. Därmed tydliggörs att den ersättningsberättigade inte behöver vara försäkrad för förmånen. Vem som är ersättningsberättigad bestäms av civilrättslig lagstiftning och inte av socialförsäkringslagstiftningen. Enligt bestämmelser i ärvdabalken skall nämligen den avlidnes egendom vårdas av dödsbodelägarna och då i första hand av delägare som sammanbodde med den avlidne. Som dödsbodelägare räknas även universella testamentstagare som inte behöver vara anhöriga till den avlidne. Slutligen kan begravningshjälp komma att lämnas till boutredningsman om dödsboet har avträtts till sådan förvaltning.

4.7.5 Underavdelning IV Efterlevandeskydd i form av premiepension

Inledning

I denna underavdelning har bestämmelserna om premiepension till efterlevande i 10 och 12 kap. LIP samlats.

19 kap. 2 och 3 §§

Dessa bestämmelser saknar i vissa delar motsvarighet i LIP. Bestämmelserna innehåller bl.a. hänvisningar till vilka bestämmelser om allmän ålderspension som skall tillämpas även såvitt avser premiepension till efterlevande.

4.8 Avdelning G Bostadsstöd

4.8.1 Inledning

I avdelning G har samlats bestämmelser som i dag finns i BoL och BTPL. De förmåner som regleras i dessa lagar har inte ansetts kunna placeras in i någon av de andra förmånsavdelningarna av bl.a. följande skäl. Bostadsbidrag lämnas ofta till familjer, men även ensamstående kan ha rätt till bidrag. Därför passar BoL inte in i B Förmåner till familjer. Bostadstillägg lämnas ofta till någon som får allmän ålderspension. Bidrag kan emellertid lämnas även till den som får t.ex. sjukersättning eller aktivitetsersättning eller änkepension. Dessa förmåner regleras i avdelningarna C och F. Mot den bakgrunden passar förmånen inte in i avdelning E Förmåner vid ålderdom.

I avdelningen har i möjligaste mån uttrycken ”den sökande” eller ”den bidragsberättigade” ersatts med uttrycket ”den försäkrade”.

4.8.2 Underavdelning I Inledande bestämmelser

Denna underavdelning innehåller bestämmelser som dels förklarar innehållet i avdelningen, dels ger en allmänspråklig beskrivning av förmånerna.

4.8.3 Underavdelning II Bostadsbidrag

3 kap. 2 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 1 § första stycket BoL, dock anges inte längre att bidrag lämnas av allmänna medel (jfr A 2 kap. 4 §).

3 kap. 7 §

Bestämmelsen motsvarar 3 § första stycket BoL. Uttrycket ”man och kvinna som är gifta med varandra” har dock bytts ut mot ”personer som är gifta med varandra”. Vi förtydligar därigenom att bestämmelsen skall tillämpas även på personer som har ingått registrerat partnerskap, vilket dock redan följer av lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap.

5 kap. 7 §

Enligt 5 § andra stycket BoL skall tillägg för barns förmögenhet fördelas lika mellan makar. Det saknas en uttrycklig regel som anger hur tillägget för den del av makarnas förmögenhet som överstiger 100 000 kr skall fördelas på makarna. Vi anser att en sådan regel bör införas. Av *första stycket* framgår därför att tillägg för makars förmögenhet skall fördelas på makarna i förhållande till deras respektive andel av den sammanlagda förmögenheten. Enligt Försäkringskassans vägledning 2004:10 bör bestämmelsen tillämpas så redan i dag (a.a. s. 49–50).

5 kap. 13 §

Första stycket motsvarar 4 § tredje stycket BoL. I RÅ 2003 ref. 41 har studiebidrag som utbetalats i slutet av ett år inte ansetts ingå i den bidragsgrundande inkomsten vid bestämmandet av det slutliga bostadsbidraget för samma år, när studiebidraget varit avsett för studier utomlands nästföljande år. I *andra stycket* kodifieras denna praxis.

6 kap. 12 §

Bestämmelsen motsvarar 23 § andra stycket BoL, dock anges inte längre att bidraget i nu aktuella fall skall användas för "hushållets bästa". Vi anser att denna typ av ändamålsbestämmelser bör tas bort.

Övrigt

19 § BoL som reglerar hur den försäkrade skall ansöka om bostadsbidrag har i stora delar förts över till H 7 kap. Vidare följer av H 7 kap. 7 § bl.a. att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om uppgifter i ansökan. Med hänsyn till detta har 19 § andra stycket första meningen BoL, enligt vilken en ansökan som avser makars bostad skall vara gemensam om det inte finns särskilda skäl att ansökan görs av ena maken, ansetts kunna föras över till förordning.

4.8.4 Underavdelning III Bostadstillägg

10 kap. 15 §

Bestämmelsen motsvarar 15 § BTPL. I stället för att återge punkterna 1–3 hänvisas dock till 5 kap. 13 § 1–3 som innehåller motsvarande regler. Det kan anmärkas att 15 § BTPL innehåller en felaktig hänvisning till den numera upphävda 3 kap. 14 § IL.

11 kap. 4 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 28 § BTPL. I RÅ 2003 ref. 3 har utgående bostadstillägg till pensionärer i avsaknad av ansökan inte ansetts kunna höjas för förfluten tid. Ett tillägg görs i bestämmelsen som kodifierar denna praxis.

Övrigt

I 16 § tredje stycket BTPL finns en upplysning om att det i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall finns bestämmelser om beräkning av förmögenhet för den som har fått ersätt-

ning enligt den lagen. Någon liknande bestämmelse finns inte införd i t.ex. ÄfsL eller BoL. Inte heller har i BTPL införts någon motsvarande upplysning om lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade. Det kan alltså konstateras att den nuvarande lagstiftningen inte är konsekvent i detta avseende. Vi anser dock att det inte finns anledning att belasta lagtexten med hänvisningar till någon av de nu aktuella lagarna, vilka i annat fall hade fått anmärkas på flera andra ställen i balken.

4.9 Avdelning H Vissa gemensamma bestämmelser

4.9.1 Inledning

I avdelning H har samlats dels bestämmelser om förmåner och handläggning som är gemensamma för de förmåner som omfattas av avdelningarna B–G, dels särregler. Vidare innehåller denna avdelning vissa organisatoriska bestämmelser som i dag finns i bl.a. 18 kap. AFL, AOL, PISA och LSKK.

4.9.2 Underavdelning II Gemensamma bestämmelser om förmåner

3 kap. Inledning

Kapitlet ersätter en stor mängd bestämmelser i nu gällande lagstiftning som anger att ersättning skall dras in, reduceras eller utbetalas till annan i fråga om försäkrade som är häktade, intagna i anstalt eller vårdas på institution. Många av de nu gällande lagarna innehåller identiska bestämmelser härom och genom att dessa samlas i ett kapitel kan mängden författningstext kraftigt reduceras.

3 kap. 4 §

I paragrafen anges att bestämmelserna om sjukpenning i 3 kap. 12–14 §§ tillämpas även i fråga om graviditetspenning och tillfällig föräldrapenning. När det gäller graviditetspenning bör påpekas att denna förmån följer reglerna för sjukpenning utan att detta

behöver anges särskilt, jfr B 3 kap. 11 §. I det nu aktuella avsnittet behandlas emellertid förmånerna enligt den ordning som de avhandlas i balken. Med hänsyn till detta har vi valt att omnämna även graviditetspenning i den nu aktuella bestämmelsen.

3 kap. 5 §

Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 18 § fjärde stycket, dock anges inte längre att föräldrapenningen, i det nu avsedda fallet, skall användas till "kvinnans och barnets nytta". Någon ändring i sak är inte avsedd.

3 kap. 13 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 15 § andra stycket första meningen AFL. Bestämmelsen har dock avfattats i enlighet med övriga bestämmelser som innebär att den försäkrade skall betala för sitt uppehälle när han eller hon vistas i ett familjehem eller hem för vård och boende inom socialtjänsten.

3 kap. 15 §

Bestämmelsen är ny och anger att bestämmelserna om sjukpenning i 3 kap. 12–14 §§ skall tillämpas även i fråga om rehabiliteringspenning. Vi anser att den nuvarande skillnaden mellan sjukpenning och rehabiliteringspenning är omotiverad och föreslår därför att samma regler skall gälla för båda dessa förmåner.

3 kap. 20 §

Av *första stycket* framgår att bestämmelserna om indragning m.m. av sjukpenning i 12–14 §§ också gäller beträffande sjukpenning som lämnas från arbetsskadeförsäkringen. Detta innebär en förändring av rättsläget. I samband med att möjligheten att få arbetsskadesjukpenning enligt 3 kap. 8 § LAF upphävdes (SFS 1993:357) försvann även hänvisningen i LAF till bestämmelserna i bl.a. 3 kap. 15 § AFL. Vi anser emellertid att det saknas skäl till varför dessa

bestämmelser inte skall gälla beträffande sådan sjukpenning som fortfarande kan beviljas med stöd av LAF.

I övrigt gäller att de nuvarande bestämmelserna om sjukersättning och aktivitetsersättning respektive livränta är likalydande i aktuellt hänseende. Hänvisningarna i *andra stycket* till 16–19 §§ ersätter således bestämmelser i 6 kap. 8 och 9 §§ LAF.

3 kap. 22 §

Bestämmelsen motsvarar 12 § NVL. Vi har noterat att bestämmelserna om betalning för uppehälle i 13 kap. 15 § andra stycket AFL enligt nu gällande lagstiftning inte gäller närståendepenning till skillnad från smittbärrpenning, men föreslår ingen ändring härvidlag. Vi gör den bedömningen att det i praktiken inte torde vara aktuellt att lämna närståendepenning till någon som vistas på familjehem eller hem för vård och boende inom socialtjänsten.

3 kap. 37 §

Bestämmelsen anger hur reduktionen skall göras när ersättning skall betalas ut endast för del av kalendermånad. Vidare anges att ersättning skall avrundas till närmast högre krontal, vilket innebär en förändring av rättsläget när det gäller handikappersättning och vårdbidrag. Vi föreslår således att även dessa ersättningar skall avrundas till närmast högre krontal i stället för, såsom i dag, till bara krontal.

3 kap. 38–40 §§

Bestämmelserna anger hur den försäkrade skall betala för sitt uppehälle. Det bör noteras att bestämmelserna i 38 och 39 §§ inte är aktuella beträffande närståendepenning. Däremot ser vi ingen anledning till att bestämmelserna i 39 § inte skall gälla för rehabiliteringspenning och föreslår därför en ändring i detta hänseende.

När det gäller dagersättningarna i 39 § *andra stycket första meningen* görs ett tillägg så att det framgår att avdraget får utgöra högst en tredjedel av ersättningens belopp efter skatteavdrag. Därmed uppnås en språklig överensstämmelse med bestämmelserna i *andra meningen* som avser övriga förmåner. Att begränsnings-

reglerna gäller efter skatteavdrag har motiverats med att det inte förekommer rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för personliga levnadskostnader (jfr prop. 2001/02:164 s. 41.)

I 40 § anges att om den försäkrade samtidigt får flera ersättningar enligt denna balk skall endast ett avdrag göras från de sammanlagda förmånerna. I förhållande till nu gällande lagstiftning kommer denna regel uttryckligen att gälla även för dagersättningar.

4 kap. 5 §

Första stycket motsvarar 17 kap. 1 § andra stycket AFL, 12 kap. 8 § LIP och 7 kap. 9 § EPL. Vi föreslår dock att reglerna skall gälla även beträffande närståendepenning och smittbärrpenning, vilket är en förändring av rättsläget. I rättsfallet RÅ 2001 ref. 58 har socialnämnd ansetts berättigad att uppbära retroaktivt beviljat vårdbidrag även om mottagaren inte erhållit socialbidrag för hela den tid vårdbidraget avser. Vi anser att denna praxis bör kodifieras. Ett tillägg görs därför så att det framgår att retroaktivt beviljad ersättning får betalas ut till socialnämnden även om bistånd inte har mottagits under hela den aktuella tiden.

Bestämmelserna om utbetalning till socialnämnden gäller i dag inte beträffande assistansersättning enligt LASS eller sjuklön från en arbetsgivare enligt SjLL. För att rättsläget inte skall förändras görs undantag för dessa förmåner i *andra stycket*.

4 kap. 7 §

Bestämmelsen motsvarar 7 kap. 7 § EPL, dock anges inte längre att ersättning *skäligen* får sättas ned. Bakgrunden till detta är att vi anser att det allmänt gäller att alla åtgärder som myndigheter vidtar skall vara proportionerliga.

4 kap. 12–15 §§

12 § *första stycket* motsvarar närmast 20 kap. 5 § AFL. Den nuvarande terminologiska konstruktionen, att beloppet skall anses förverkat, är inte helt adekvat, eftersom det är *preskription* och inte *förverkande* i egentlig mening som åsyftas. Vi har därför valt att

avfatta denna bestämmelse och 13–15 §§ på ett sätt som motsvarar 15 kap. 17 § LIP (jfr bilaga 7 till prop. 1997/98:151 s. 162).

15 § motsvarar 4 a § andra meningen FBH.

5 kap. 2 §

Bestämmelsen motsvarar bl.a. 20 kap. 4 § första stycket AFL och vi avser inte att ändra rättsläget. Emellertid har vi inte i förslaget tagit med någon motsvarighet till den återkravssituation som grundar sig på att någon ”på annat sätt har förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp”. Skälet till detta är att det framkommit att denna återkravsgrund inte används och att det är svårt att hitta något fall då den kan behövas, utöver de situationer där den faller in redan under tillämpningsområdet för paragrafens andra stycke (jfr bilaga 7 till prop. 1997/98:151 s. 161).

I nuläget finns inga bestämmelser i lag om återkrav av bilstöd. Sådana bestämmelser finns endast i 16 § FBH. Förevarande paragraf ersätter även den bestämmelsen.

5 kap. 3 §

Bestämmelsen motsvarar 8 kap. 5 § första stycket EPL och 14 kap. 6 § andra stycket LIP. Vi föreslår dock att ett tillägg görs så att även livränta till efterlevande omfattas av tillämpningsområdet.

5 kap. 11 §

Bestämmelsen motsvarar 20 kap. 4 § andra stycket AFL och andra generellt utformade bestämmelser om eftergift av återkrav. Bestämmelsen ersätter även 16 § FBH.

5 kap. 15 §

I nu gällande lagstiftning finns en mängd olika regler för när s.k. kvittning får förekomma. I 20 kap. 4 § tredje och fjärde styckena AFL ges möjlighet att kvitta en felaktig utbetalning mot en senare utbetalning till samma person. Till 20 kap. 4 § AFL ansluter en mängd återkravsbestämmelser. Undantag gäller dock för barn-

bidrag, förlängt barnbidrag, assistansersättning, bilstöd, bostadsbidrag och underhållsstöd. Bilstödsreglerna saknar kvittningsbestämmelse, och ett återkrävt bilstöd kan således inte kvittas ens mot senare bilstöd. I övrigt har följande kommit fram. Bostadsbidrag kan kvittas mot alla förmåner, men kvittning mot bostadsbidrag tillåts endast för återkrav av bostadsbidrag och underhållsstöd. Barnbidrag kan kvittas mot allt utom bostadsbidrag, assistansersättning och underhållsstöd. Mot barnbidrag kan kvittning göras för barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd. Förlängt barnbidrag följer barnbidragsreglerna. Assistansersättning tillåter ej kvittning, men kan kvittas mot allt utom barnbidrag, bostadsbidrag och underhållsstöd. Underhållsstöd kan kvittas mot allt. Övriga förmåner kan kvittas mot alla förmånsslag utom barnbidrag, bostadsbidrag, assistansersättning och underhållsstöd.

Vi har inte funnit några bärande skäl för att behålla dessa onödigt komplicerade regler. Det är svårt att finna någon linje beträffande de fall när kvittning är respektive inte är tillåten. Därför föreslår vi att en generell bestämmelse införs som möjliggör kvittning i samtliga de fall när den ersättningsberättigade är återbetalningsskyldig för en ersättning som utgetts på grund av denna balk eller någon annan författning. Det bör framhållas att kvittning får göras endast med skäligt belopp.

Av *andra stycket* framgår att kvittning, liksom i dag inte får ske beträffande bl.a. ersättning för tandvård. Vi anser dock att samma regler bör gälla för övrig ersättning som beslutas med stöd av de regler i nuvarande 2 kap. AFL som vi föreslår skall bilda en egen lag.

4.9.3 Underavdelning III Gemensamma bestämmelser om handläggning m.m.

Inledning

I underavdelning III har samlats merparten av de bestämmelser som rör bl.a. handläggning av ärenden, beslut samt ändring, omprövning och överklagande av beslut. Det har dock inte ansetts ändamålsenligt att samla alla bestämmelser som i någon mening avser handläggningen av ärenden. Sålunda finns i avdelningarna B–G särskilda handläggningsbestämmelser i avsnitten om bl.a.

underhållsstöd, sjuklön, sjukersättning och aktivitetsersättning samt arbetsskada.

I vissa delar bygger våra förslag på överväganden som gjorts av Utredningen om en översyn av processuella regler inom socialförsäkringen, m.m. (handläggningsutredningen). Regeringen har till oss överlämnat handläggningsutredningens betänkande En handläggningslag – förfarandet hos försäkringskassorna (SOU 2001:47). Det betänkandet innehåller bl.a. ett förslag till lag om handläggningen av ärenden hos de allmänna försäkringskassorna m.m. (HandL). Det kan anmärkas att handläggningsutredningen valt att i lagtexten använda det allmänna begreppet ”part” för att beteckna i första hand den försäkrade. Terminologin anknyter till förvaltningslagens uttryckssätt. Någon egentlig saklig ändring är inte avsedd. Vi har emellertid genomgående valt att använda uttrycket ”den försäkrade” i motsvarande situationer. Skälet till detta är att vi regelmässigt använder uttrycket ”den försäkrade” i förmånsavdelningarna.

7 kap. 4 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av ett förslag från handläggningsutredningen (3 § första och andra styckena HandL). Som motivering till sitt förslag anför utredningen bl.a. följande (SOU 2001:47 s. 462–463).

I paragrafen regleras anhängiggörandet av ärenden hos försäkringskassan på annat sätt än när kassan tar upp ett ärende självmant (ex officio). Sådant anhängiggörande skall ske genom ansökan. Bestämmelsen stämmer överens med vad som gäller för många förmåner, bidrag och ersättningar redan i dag. För andra ersättningar innebär kravet på ansökan en förändring. Bestämmelserna i handläggningslagen utgår från synsättet att sökandens begäran skall vara den yttre ram inom vilken handläggningen av ett ansökningsärende skall hållas. Någon uttrycklig bestämmelse som slår fast detta förhållande har inte ansetts nödvändig. Konsekvensen av utredningens synsätt blir att försäkringskassan inte kan gå utöver vad sökanden begär i ett ärende som initierats på sådant sätt. Det senast anförda skall inte tolkas så att sökandens begäran i ansökan inte kan ändras under ärendets handläggning. Många förmåner etc. är komplicerade till sin natur och det kan vara svårt för den enskilde att överblicka konsekvenserna av olika alternativ. På samma sätt som gäller i dag skall försäkringskassan i sådana fall tillsammans med sökanden ta reda på vilken förmån denne önskar. Om ett sådant arbete leder fram till att sökanden vill ändra sin begäran står det givetvis henne eller honom fritt, på samma sätt som

han eller hon skall kunna återkalla en ansökan med den verkan att ärendet avskrivs. En muntlig förändring av begäran måste dock dokumenteras (se 15 § FL). – Om tjänstemannen på försäkringskassan och sökanden inte är överens om vad en begäran bör omfatta, skall sökandens viljeförklaring respekteras. I vissa fall har försäkringskassan då en möjlighet att ex officio initiera ett nytt ärende. För detta krävs dock författningsstöd. – Om det går att utvärdera att en begäran hos försäkringskassan avser en begäran om en ersättning, är ett ärende om en sådan ersättning anhängiggjort, även om ansökan är så ofullständig att den inte kan ligga till grund för en prövning i sak. Utredningen avser med ett ärende den verksamhet som inleds med ett anhängiggörande och avslutas med ett slutligt beslut, dvs. ett beslut i sak eller om avvisning eller avskrivning. Ett ärende hos försäkringskassan är således – bortsett från administrativa ärenden och ärenden av servicenatur – alltid ett ärende om någon form av ersättning. På socialförsäkringsområdet förekommer i dag ett annat synsätt, nämligen att det är det slutliga beslutets karaktär som avgör vilka förfaranderegler som skall tillämpas. Om ett ärende inte har prövats i sak skall enligt detta synsätt exempelvis fullföljdsreglerna i förvaltningslagen tillämpas. I denna situation är emellertid ett ärende om en viss förmån redan anhängiggjort hos försäkringskassan. Det är ärendeslaget som skall vara avgörande för hur handläggningen skall ske. Detta gäller såväl frågor om beslutsammansättning som handläggningsfrågor i övrigt. Med utredningens nu angivna synsätt saknar det betydelse från handläggningssynpunkt om man vid prövningen av ett ärende tillämpar bestämmelser i författningar med avvikande förfaranderegler, exempelvis att man vid avgörandet av ett ärende om förtidspension tillämpar regler om bosättning som finns i socialförsäkringslagen. – I kravet på skriftlig ansökan ligger att en ansökan inte kan vara muntlig. Inte heller ett e-postmeddelande torde uppfylla kravet på skriftlighet. – I paragrafens andra stycke ställs vissa ytterligare krav upp på ansökans form och innehåll. Bestämmelser om egenhändigt undertecknande finns i dag i ett flertal författningar på socialförsäkringsområdet. Kravet på underskrift på heder och samvete motsvarar 20 kap. 8 § andra stycket AFL och 15 kap. 14 § andra stycket LIP. Som nyss nämnts kan innehållet i en ansökan förändras under handläggningens gång. Ett krav på egenhändigt undertecknande på heder och samvete skall inte tolkas så att muntliga justeringar av en ansökan sedan ärendet anhängiggjorts är uteslutet. Tjänstemannen hos försäkringskassan bör dock i en sådan situation erinra om att uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete. En annan sak är att om sökanden ansökt om en viss förmån kan denne inte formlöst låta den ansökningen avse någon helt annan förmån.

Vi instämmer i utredningens förslag, men föreslår ett tillägg som innebär att samma regler uttryckligen skall gälla även för ökning av en förmån.

7 kap. 5 §

Som huvudregel gäller enligt 7 kap. 4 § att den som vill begära en ersättning skall ansöka om den skriftligen. Vidare skall en ansökan bl.a. vara egenhändigt undertecknad och uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete. För vissa förmåner gäller i dag särskilda regler i dessa hänseende, jfr t.ex. 19 § andra stycket andra meningen BoL, 22 § tredje stycket BTPL och 12 § första stycket tredje meningen USL. För att rättsläget inte skall ändras finns i denna paragraf tilläggsvillkor för bostadsbidrag, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd samt förlängt underhållsstöd.

7 kap. 6 §

Kravet på skriftlig ansökan m.m. i 7 kap. 4 § bör enligt vår uppfattning inte gälla i samtliga de situationer när rätt till en förmån enligt balken kan föreligga. När det gäller t.ex. barnbidrag skulle ett sådant krav leda till onödig administration eftersom det som regel saknas behov av närmare utredning hos Försäkringskassan för att rätten till bidrag skall kunna bedömas. Det kan påpekas att det när det gäller flerbarnstillägg finns bestämmelser om anmälan i B 9 kap. 11 §. Att den försäkrade i vissa fall kan få en förmån utan att ha ansökt om den innebär givetvis ingen inskränkning av hans eller hennes skyldighet att lämna uppgifter när Försäkringskassan begär det enligt 7 kap. 13 §.

Beträffande vårdbidrag och handikappersättning, som har beviljats för begränsad tid, gäller i dag att Försäkringskassan utan ansökan kan bevilja dessa förmåner för ytterligare tid, jfr 11 § andra stycket HVL. Vi anser att detta är en ändamålsenlig ordning och föreslår därför att detta skall gälla även enligt SFB.

Vi anser också att det saknas anledning att uppställa ett krav på skriftlig ansökan i de fall när en kommun enligt nuvarande 5 § andra stycket LASS anmält behov av assistansersättning. Som framgår av kommentaren till avdelning D föreslår vi att den regeln förs över till LSS.

I E 4 kap. 6 § finns bestämmelser om när tilläggspension lämnas utan ansökan.

Slutligen finns det i F 3 kap. 15 § och F 19 kap. 2 § bestämmelser om när änkepension och premiepension till efterlevande kan läm-

nas utan ansökan. Dessa bestämmelser har motsvarigheter i 12 kap. 4 § LIP och 7 kap. 1 § andra stycket EPL och vi föreslår inte heller någon ändring i detta hänseende.

7 kap. 7 §

Vi anser att de närmare uppgifter som en ansökan om en viss förmån bör innehålla lämpligen kan preciseras i förordning eller myndighetsföreskrift. Som en generell begränsning gäller dock enligt 7 kap. 4 § att uppgiften skall behövas i ärendet. Med hänsyn till bl.a. den tekniska utvecklingen på IT-området och förmånernas skiftande karaktär, anser vi vidare att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare undantag från de generella krav som anges i 7 kap. 4 §.

7 kap. 8 §

Vi anser att kravet på skriftlig ansökan m.m. också bör gälla för andra ansökningar än de som avser förmåner enligt SFB. Det kan t.ex. handla om ansökningar om efterlevandeskydd i form av premiepension under pensionstiden enligt F 19 kap. eller särskilt högriskskydd enligt C 3 kap. 19 § och 8 kap. 34 §. En särskild bestämmelse behövs om detta eftersom det inte är fråga om egentliga förmåner enligt balken.

7 kap. 9 och 10 §§

Bestämmelserna motsvaras närmast av ett förslag från handläggningsutredningen (4 § HandL). Som motivering till sitt förslag anför utredningen bl.a. följande (SOU 2001:47 s. 464–465).

Om en ansökan är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för någon prövning i sak, skall försäkringskassan avvisa ansökan. Bestämmelsen är ny för förfarandet på socialförsäkringsområdet och motsvaras endast delvis av en bestämmelse om fakultativ avvisning för bostadsbidrag (se 20 § BoL). Det vanliga är i dag att försäkringskassan meddelar beslut i sak och avslår ansökan på den grunden att någon prövning inte har kunnat göras. Det är emellertid mer följdriktigt att i denna situation avvisa ansökan, dels med hänsyn till vad utredningen anför ovan om ansökans betydelse, dels med hänsyn till de föränd-

ringar som föreslås i fråga om omprövning och överklagande. Skyldigheten att avvisa ansökan är begränsad till att denna är behäftad med sådana brister att – trots vägledning från försäkringskassans sida – någon materiell prövning inte kan ske, t.ex. att det i ett ärende om sjukbidrag saknas allt medicinskt underlag. Att i ett sådant läge företa en ”saklig” prövning av ärendet torde inte vara meningsfullt, vare sig ur den enskildes synvinkel eller från försäkringskassans synpunkt. – Försäkringskassan får avvisa ansökan även vid mer formella brister. Det kan här röra sig om att en ansökan inte är egenhändigt under-tecknad eller att ett läkarintyg som skall bifogas en ansökan inte kommer in men att det ändå finns ett medicinskt underlag. Även t.ex. brister i saklegitimation kan komma i fråga. Det får avgöras från fall till fall vilka brister som bör leda till avvisning. Bestämmelsen bör dock – liksom regeln i första stycket – tillämpas med viss försiktighet. Ett generellt krav för att avvisning skall få ske är att kassan förelägger sökanden att avhjälpa bristen. Bestämmelsen är i linje med vad som gäller vid avvisning på andra områden. Genom föreskriften att föreläggandet får delges öppnas möjligheten att använda delgivningför-farandet enligt delgivningslagen (1970:428).

Vi instämmer i utredningens förslag. Vi vill dock i enlighet med vad några remissinstanser anfört framhålla vikten av att Försäkringskassan verkligen uppfyller sin serviceskyldighet gentemot enskilda innan beslut om avvisning fattas.

7 kap. 11 §

Bestämmelsen är ny. I SFB finns åtskilliga bestämmelser som anger att den försäkrade eller någon annan kan göra en anmälan om ett visst förhållande. Vi anser att det inte är rimligt att ha samma generella formkrav för sådana anmälningar som för ansökningar om förmåner enligt 7 kap. 4 §. Om anmälan skall ske formlöst eller inte får avgöras från fall till fall beroende på omständigheterna. Vi anser alltså att det i särskilda fall kan finnas anledning att uppställa ett krav på skriftig anmälan. Den nu aktuella bestämmelsen anger dock som huvudregel att en anmälan kan ske formlöst om inget annat anges särskilt i avdelningarna A–G. Detsamma föreslås gälla för andra meddelanden, dock inte för ansökningar.

Utöver ansökningar och anmälningar och Försäkringskassans eget initiativ finns det ytterligare ett sätt på vilket ett ärende kan anhängiggöras hos Försäkringskassan, nämligen i form av en begäran. Sålunda kan t.ex. socialnämnden enligt 3 kap. 6 § begära att en familjehemsförälder till ett barn som har placerats av social-

nämnden skall få barnbidrag i stället för den som annars skulle få det. Vi vill inte ställa upp ett generellt formkrav för denna form av anhängiggörande, men anser att det i vissa fall kan finnas skäl att meddela närmare föreskrifter i detta ämne. Av *andra stycket* framgår därför att när det gäller en begäran av en myndighet får särskilda föreskrifter meddelas av regeringen.

7 kap. 13 §

Bestämmelsen motsvaras bl.a. av 20 kap. 8 § första stycket första meningen och andra stycket AFL samt förslag från handläggningsutredningen (5 § första stycket och 6 § HandL). Dessa bestämmelser har följande lydelse:

Försäkringskassan skall se till att ärendet blir tillräckligt utrett (5 § första stycket).

En part är skyldig att lämna de uppgifter som är av betydelse för bedömningen av frågan om ersättning. Uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete, om inte särskilda skäl talar mot det. (6 §)

Som motivering till första stycket anför utredningen bl.a. följande (SOU 2001:47 s. 465–466).

I första stycket anges att försäkringskassan skall se till att ärendet blir tillräckligt utrett. Som utredningen har framhållit har en grundregel om utredningsansvaret i socialförsäkringsärenden en naturlig plats i en handläggningslag på området. Även om den s.k. officialprincipen redan tidigare ansetts gälla hos försäkringskassorna, anser utredningen det vara av värde att denna princip kommer till direkt uttryck i lagtexten. Detta förändrar inte försäkringskassans serviceskyldighet enligt FL. Liksom hittills är försäkringskassan enligt 4 § FL skyldig att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor rörande socialförsäkringen, allt i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och kassans verksamhet (se även 7 § FL). Bestämmelsen i första stycket innebär att försäkringskassan skall leda utredningen i ärendet och se till att erforderligt material kommer in. Den innebär däremot inte att försäkringskassan i varje ärende måste ombesörja utredningen själv. Också parten har här ett ansvar. Även om parten också har ett visst ansvar för att det skall finnas ett tillräckligt underlag i ett ärende, är det naturligt att försäkringskassan har en vidsträckt utredningsskyldighet. Särskilt i ärenden som initierats av försäkringskassan själv är det uppenbart att försäkringskassan har huvudansvaret för att behövlig utredning kommer in. – Även i ansökningsärenden har försäkringskassan ett ansvar för att ärendet blir tillräckligt utrett. Är det särskilt

föreskrivet att parten skall svara för viss utredning, t.ex. att ge in ett läkarutlåtande, har denne visserligen ett förstahandsansvar i detta hänseende. Det kan emellertid med hänsyn till en specialbestämmelse, t.ex. 14 § andra stycket NVL, förhålla sig så att kassan trots krav på förebringande av visst material finner att detta inte är nödvändigt för att bedöma ersättningsfrågan. I så fall bör kassan inte ta upp någon fråga om avvisning av ansökningen. Också i övrigt kan det efter omständigheterna i ett ärende förhålla sig så att försäkringskassan själv bör ta ett initiativ för att skaffa in eller komplettera utredning som det i första hand ankommer på sökanden att förebringa. Ett exempel är att sökanden på grund av sjukdom har svårt att få fram visst utredningsmaterial.

Beträffande andra stycket anför utredningen i huvudsak följande (SOU 2001:47 s. 468–469).

Stycket innehåller en allmän regel om parts uppgiftsskyldighet i ett ärende. Den ersätter 20 kap. 8 § första stycket AFL och motsvarande regler i andra lagrum om den försäkrades skyldighet att lämna uppgifter till försäkringskassan. Uppgiftsskyldigheten avser sådana faktiska förhållanden som är av betydelse för bedömningen av frågan om ersättning. I överensstämmelse med vad som föreslås beträffande omfattningen av försäkringskassans befogenhet att besluta om vissa utredningsåtgärder har också i paragrafen valts uttrycket "frågan om ersättning" för att ange den yttre ramen för parts uppgiftsplikt. Uttrycket täcker således både rätten till och storleken av den förman etc. varom är fråga i ärendet. Någon saklig ändring i förhållande till det uttryckssätt som i dag används i 20 kap. 8 § första stycket AFL ("av betydelse för tillämpningen av lagen") är inte avsedd. Det betyder att uppgiftsplikten inte är begränsad till det tidsförlopp som infaller mellan ett ärendes anhängiggörande och dess avgörande genom ett slutligt beslut. Även därefter kvarstår uppgiftsplikten så länge som ersättning utgår. Av andra stycket följer också att uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete om inte särskilda skäl talar mot det. Bestämmelsen motsvarar 20 kap. 8 § andra stycket AFL. Särskilda skäl som kan tala emot ett uppgiftslämnande på heder och samvete kan exempelvis finnas i ärenden om återkrav (se prop. 1996/97:121 s. 37). När motsvarande bestämmelse infördes i AFL framhöll regeringen att straffansvar för osann försäkran enligt 15 kap. 10 § brottsbalken skulle kunna komma i fråga (se a. prop. s. 37). Det kan då förefalla naturligt att man i ett nu avsett krav på uppgiftslämnande även lägger ett krav på skriftlighet. Något sådant skriftlighetskrav uttrycktes emellertid inte vid bestämmelsens tillkomst. Ett undantagslöst upprätthållande av ett sådant krav skulle för övrigt knappast bidra till en snabb och effektiv ärendehandläggning. För att kravet på heder och samvete skall upprätthållas krävs dock att sökanden erinras om detta när han eller hon lämnar uppgifter muntligt.

Vi instämmer i utredningens förslag. Vi anser dock att den försäkrade, liksom i dag, uttryckligen bör vara skyldig att lämna även de uppgifter som i övrigt behövs för tillämpningen av balken. Även i ett ärende om rehabilitering, pensionsgrundande belopp eller pensionsrätt eller i något annat ärende som inte direkt berör en ersättningsfråga bör nämligen den försäkrade vara skyldig att lämna de uppgifter som är av betydelse.

7 kap. 14 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av ett förslag från handläggningsutredningen (5 § andra styckena HandL). Den föreslagna bestämmelsen har följande lydelse.

När det är nödvändigt för bedömningen av frågan om ersättning får försäkringskassan

1. göra förfrågan hos parten, dennes arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna behövliga uppgifter,
2. besöka parten,
3. infordra utlåtande av viss läkare eller någon annan sakkunnig, samt
4. begära att parten genomgår undersökning av viss läkare eller någon annan utredning för bedömning av partens medicinska tillstånd, arbetsförmågan och behovet av och möjligheterna till rehabilitering.

Som motivering till sitt förslag anför utredningen bl.a. följande (SOU 2001:47 s. 466–467).

Bestämmelsen ersätter motsvarande regler i främst 3 kap. 8 a § andra och fjärde styckena, 7 kap. 3 b § första och andra styckena och 20 kap. 8 § fjärde stycket AFL samt en rad hänvisningar till dessa regler i olika författningar. Det bör framhållas att det förhållandet att utredningsbefogenheterna gjorts enhetliga och generella över hela socialförsäkringsområdet inte är att uppfatta på det viset att försäkringskassan bör använda befogenheterna i vidare utsträckning än hittills. En viktig förutsättning för att försäkringskassan skall ha rätt att använda sig av de uppräknade befogenheterna är att ”det är nödvändigt för bedömningen av frågan om ersättning”. Det första ledet i det citerade uttrycket innefattar ett krav på att det verkligen finns viktiga skäl för att t.ex. göra ett hembesök hos parten. Det får inte råda någon tvekan om att åtgärden behövs för att bedöma frågan om ersättning. Här kommer bl.a. hänsyn till den försäkrades integritet in i bilden. Det andra ledet i det citerade uttrycket innefattar så till vida en ändring i förhållande till vad som gäller enligt nuvarande föreskrifter att det täcker såväl rätten till en förmån etc. som storleken av förmånen etc. Nuvarande regler om försäkringskassans befogenheter är mer eller

mindre tydligt knutna endast till frågan om rätten till en förmån etc. (jfr t.ex. 20 kap. 8 § fjärde stycket AFL). Det kan emellertid inte sällan uppkomma situationer då det för försäkringskassan är nödvändigt att kontrollera sådana faktiska förhållanden rörande storleken av en förmån som den försäkrade upplyst om och då befogenheten enligt punkten 1 behöver användas. Innebörden av de nämnda befogenheterna har inte förändrats i förhållande till vad som gäller för närvarande. I vissa författningar finns föreskrifter om andra utredningsåtgärder än de som är upptagna i handläggningslagen. Uppräkningen i andra stycket är alltså inte uttömmande. I den mån det finns sådana särskilda föreskrifter rörande försäkringskassans utredning gäller de även fortsättningsvis.

Sedan handläggningsutredningen överlämnade sitt betänkande har AFL genomgått flera förändringar. Förtidspensionen har ersatts av aktivitetsersättning och sjukersättning. Vidare har bestämmelserna om utredning i sjukpenningärenden i 3 kap. 8 och 8 a §§ AFL förändrats väsentligt.

Enligt den nuvarande lydelsen av 3 kap. 8 a § första stycket AFL kan Försäkringskassan kräva att den försäkrade även genomgår utredning eller deltar i ett särskilt möte (avstämningsmöte) om det behövs för att Försäkringskassan skall kunna bedöma hans eller hennes medicinska tillstånd, arbetsförmåga och behov av och möjligheter till rehabilitering. I bestämmelsen har uttrycket "nödvändigt" bytts ut mot uttrycket "behövs". Avsikten med omformuleringen var att åtgärderna i fråga skulle komma till användning i större omfattning än tidigare (jfr prop. 2002/03:89 s. 50–51). Denna förändring får anses avspegla lagstiftarens nuvarande syn på när Försäkringskassan får tillgripa särskilda utredningsåtgärder. Synsättet bör därför kunna få genomslag på avfattningen av bestämmelsen. Uttrycket "nödvändigt" i 5 § andra stycket HandL bör således bytas ut mot uttrycket "när det behövs". Med uttrycket "när det behövs" menas såväl att åtgärden typiskt sett behövs som att något i det enskilda fallet medför att åtgärden behövs. Denna frågeställning är av särskilt intresse när det gäller sjukkontroll under sjukperioden. Åtgärderna bör kunna vidtas inte bara när det gäller att bestämma rätten till en ersättning utan även i andra situationer, t.ex. när det gäller rehabilitering.

Vidare har i 3 kap. 8 a § tredje stycket 1 AFL införts bestämmelser om att Försäkringskassan skall kunna infordra ett särskilt läkarutlåtande eller ett utlåtande av viss läkare eller annan sakkunnig. Av förarbetena (jfr prop. 2002/03:89 s. 29–30) framgår att avstämningsmötet, om det finns ytterligare behov av uppgifter, kan

kompletteras t.ex. med särskilt läkarutlåtande. Försäkringskassan kan därigenom få ett samlat bedömningsunderlag som kan innehålla läkarutlåtande, minnesanteckningar från avstämningsmötet samt eventuell annan utredning. Detta underlag kan ligga till grund för dels den efterföljande bedömningen av ersättningsrätten, dels rehabiliteringsutredningen.

Mot denna bakgrund anser vi att den generella bestämmelsen om utredningsbefogenheter även bör omfatta avstämningsmöten. Formellt sett blir därmed sådana möten möjliga beträffande samtliga förmåner som omfattas av balken. För att åtgärderna skall få vidtas krävs dock att de behövs för bedömningen av frågan om ersättning. I praktiken torde därför avstämningsmöten inte komma till användning i en större utsträckning än i dag.

Den föreslagna bestämmelsen om utredningen ersätter helt eller delvis följande bestämmelser: 3 kap. 4 b § fjärde stycket första meningen AFL, 3 kap. 6 § andra stycket AFL, 3 kap. 8 a § första till tredje styckena AFL, 4 kap. 13 § andra stycket AFL, 7 kap. 3 b § första och andra styckena samt fjärde stycket första meningen AFL, 20 kap. 8 § första stycket första meningen och fjärde stycket AFL, 11 § första stycket och 14 § första meningen SJLL.

När det gäller sjuklön finns det bestämmelser av handläggningskaraktär även i det materiella avsnittet, jfr C 3 kap. 26 och 28 §§. Vi anser att dessa bestämmelser på grund av sjuklörens arbetsrättsliga karaktär bör återfinnas i det materiella avsnittet.

7 kap. 26 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 5 kap. 10 § första stycket andra meningen LAF och 7 kap. 6 § andra meningen EPL.

Enligt 5 kap. 10 § LAF får som villkor för utbetalning av efterlevandelivränta krävas förklaring på heder och samvete av den efterlevande att denne saknar varje underrättelse om den försäkrade.

Enligt 7 kap. 6 § EPL kan som villkor för utbetalning av pension eller efterlevandestöd krävas en förklaring på heder och samvete av den efterlevande att denne inte vet om en försvunnen person är i livet. Av förarbetena framgår att paragrafen motsvarar 16 kap. 10 § AFL i dess tidigare lydelse när efterlevandepensionen reglerades inom AFL (jfr prop. 1999/2000:91 s. 319). Den bestämmelsen hade samma lydelse som nuvarande 5 kap. 10 § LAF.

Mot den nu redovisade bakgrunden bör – även om uttrycket ”saknar varje underrättelse om den försäkrade” framstår som något vidare än uttrycket ”inte vet om en försvunnen person är i livet” – 5 kap. 10 § LAF och 7 kap. 6 § EPL kunna ersättas av en ny bestämmelse med samma avfattning som 7 kap. 6 § EPL.

När det gäller livränta till efterlevande föreslår vi ett tillägg som innebär att det som villkor för utbetalning får krävas att den efterlevande på heder och samvete förklarar att han eller hon inte vet hur eller varför personen i fråga har försvunnit. Denna fråga kan nämligen vara avgörande för om rätt till ersättning från arbets-skadeförsäkringen föreligger.

7 kap. 27 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 3 kap. 8 a § femte stycket AFL men har utformats som en generell regel som ger rätt för försäkrade eller andra att få ersättning för kostnader som han eller hon haft med anledning av sådan utredning som avses i 7 kap. 14 §.

Den försäkrade kan också få vidkännas kostnader i samband med att han eller hon ansöker om en förmån. När det gäller ansökningar om sjukersättning eller aktivitetsersättning skall enligt 16 kap. 1 § fjärde stycket AFL ersättning lämnas för kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande i enlighet med vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I paragrafen anges därför bl.a. att rätt till ersättning också föreligger för kostnader som den försäkrade haft med anledning av sådan utredning som avses i 4 eller 7 §§.

Vi föreslår ingen ändring vad gäller den rätt till ersättning som föreligger i dag beträffande den som får sjukersättning, aktivitetsersättning, handikappersättning eller vårdbidrag och med anledning härav är intagen på visst sjukhus m.m. för utredning. Rätt till ersättning för kostnader har alltså även en försäkrad som genomgått utredning enligt 7 kap. 20 och 24 §§.

7 kap. 28 §

Bestämmelserna om utredningsåtgärder i 7 kap. 13 och 14 §§ gäller endast beträffande den försäkrade. Det finns emellertid fall då dessa åtgärder bör kunna vidtas även i förhållande till andra än

försäkrade. För att rättsläget inte skall ändras anges därför här att dessa bestämmelser gäller även för betalningsskyldiga för underhållsstöd, jfr 42 § andra stycket USL och efterlevande beträffande deras rätt till efterlevandeförmåner, jfr 8 kap. 9 § EPL.

7 kap. 30–32 §§

När det gäller uppgiftsskyldighet gentemot en domstol för andra än parter har vi konstaterat att de nu gällande bestämmelserna i 20 kap. 9 § AFL och 8 kap. 7 § LAF anger att sådan skyldighet föreligger gentemot *domstol* medan det i 15 kap. 13 § LIP anges att sådan skyldighet föreligger gentemot *allmän förvaltningsdomstol*. Vi gör dock den bedömningen att endast allmän förvaltningsdomstol har avsetts i sammanhanget och föreslår därför att dessa bestämmelser avfattas i enlighet därmed.

7 kap. 45 §

Paragrafen ersätter bl.a. 3 kap. 6 § första stycket AFL, 16 kap. 8 § första stycket första meningen AFL, 20 kap. 8 § första stycket första meningen AFL, 22 kap. 11 § AFL, 19 § första stycket första meningen HVL, 18 § första meningen USL, 9 § första stycket LASS, 15 § FBH, 6 kap. 5 § första och tredje styckena och 7 § GPL, 8 kap. 9 § EPL, 26 § BTPL, 24 § BoL och 5 § första stycket LSKK.

I nuläget finns inga bestämmelser i lag om skyldighet att anmäla ändrade förhållanden när det gäller bilstöd. Sådana bestämmelser finns endast i 15 § FBH. Paragrafen ersätter även den bestämmelsen.

Handläggningsutredningen avstod från att göra en översyn av återkravsbestämmelserna och utredningen fann det därför mindre lämpligt att ta upp frågan om förenhetligande av reglerna om skyldighet att anmäla ändrade förhållanden till närmare behandling bl.a. då utredningen inte hade i uppdrag att föreslå materiella förändringar. Eftersom vi föreslår att bestämmelserna om återkrav förenhetligas i 5 kap. kommer emellertid saken redan härigenom i ett annat läge. Behovet av gemensamma regler på området är också större i SFB än i nuvarande lagar. Det framstår som mindre lämpligt att i balken ha en mängd regler om anmälningskyldighet som endast marginellt skiljer sig åt från varandra.

Vi har gjort en genomgång av de nu gällande bestämmelserna om skyldighet för försäkrade m.fl. att utan anmodan anmäla ändrade förhållanden till Försäkringskassan. Genomgången ger vid handen att det för ett stort antal förmåner gäller endast generella bestämmelser i detta hänseende och att dessa i allt väsentligt överensstämmer med 20 kap. 8 § första och andra styckena AFL.

Sammanfattningsvis anser vi att 20 kap. 8 § första och andra styckena AFL samt övriga generellt avfattade regler om uppgiftsskyldighet bör kunna ersättas, såvitt gäller den försäkrades skyldighet att utan anmodan anmäla ändrade förhållanden, med en ny generell bestämmelse om att den som ansöker om, har rätt till eller annars får en förmån enligt socialförsäkringsbalken skall anmäla sådana ändrade förhållanden som påverkar rätten till eller storleken av förmånen. I *första stycket* lämnas förslag till en sådan generell regel.

Med uttrycket "den som har rätt till eller annars får en förmån" avses att tydliggöra att skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden också omfattar den som får en förmån som någon annan är berättigad till. Detta gäller t.ex. underhållsstöd, där barnet har rätt till bidraget men detta betalas ut till någon av föräldrarna. Med "förmån" avses inte enbart ekonomisk ersättning utan även faktiska insatser såsom rehabiliteringsåtgärder, jfr även definitionen av förmån i A 2 kap. 11 §.

En ytterligare fråga som vi har varit tvungna att ta ställning till är om det, såsom i dagens lagstiftning, bör finnas särbestämmelser beträffande vissa förmåner. Härmed avses bestämmelser som innehåller mer eller mindre långt gående preciserings- eller anmälnings- skyldigheten. Sådana bestämmelser finns beträffande ett flertal förmåner. Beträffande sjukpenning gäller 3 kap. 6 § AFL som även har gjorts tillämplig på föräldrapenning (4 kap. 18 § AFL), närståendeersättning (12 § NVL) och smittbärarersättning (9 § SML). I sak innebär bestämmelsen en precisering av anmälnings- skyldigheten till att avse ändring i inkomstförhållanden som påverkar rätten till eller storleken av förmånen. Även beträffande bostadsbidrag anges särskilt att ändrade inkomstförhållanden skall anmälas (24 § BoL).

Beträffande sjukersättning och aktivitetsersättning gäller 16 kap. 8 § AFL, som även gjorts tillämplig på arbetsskadeförsäkringen (6 kap. 7 § LAF) och krigsskadeersättning till sjömän (3 § KSL). I sak innebär bestämmelsen att den försäkrade skall anmäla om han eller hon börjar förvärvsarbeta, börjar förvärvsarbeta i större om-

fattning än tidigare, eller fortsätter att förvärvsarbete efter s.k. vilandeförklaring enligt 16 kap. 15 och 16 §§ AFL. Detsamma gäller om den försäkrades arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare, eller fortsätter att förvärvsarbete efter s.k. vilandeförklaring enligt 16 kap. 15 och 16 §§ AFL.

Beträffande bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd anges särskilt att väsentligt ändrade inkomstförhållanden, bostads- eller boendeförhållanden samt ändrat civilstånd skall anges, jfr 26 § BTPL och 11 § ÄfsL.

Beträffande garantipension har en sÄrlösning valts efter den kritik som Lagrådet riktade mot ett förslag till en helt generell regel om anmÄlningskyldighet (jfr prop. 1999/2000:127 s. 153). SÄledes anges numera sÄrskilt att Ändrad utlÄndsk socialförsÄkringsförmÄn skall anmälas, jfr 6 kap. 5 § GPL. För den som bor utomlands gäller detsamma om civilståndet och familjesituationen i övrigt Ändras, jfr 6 kap. 7 § GPL. Vi anser att nÄgon lÄngtgÄende slutsats angÄende generella regler om anmÄlningskyldighet inte behöver dras av Lagrådets kritik i det nu aktuella fallet. Det ifrÄgavarande lagförslaget var av komplicerad natur och gÄllde Äldre personer. Dessutom ligger i huvudsak uppgifter som framgÄr av taxeringen till grund för berÄkningen av garantipension. AnmÄlningskyldigheten har alltsÄ begrÄnsats till sÄdana uppgifter som FörsÄkringskassan inte enkelt kan ta fram på egen hand. För flertalet förmÄner Är det betydligt enklare för de flesta försÄkrade att inse eller ta reda på vilka faktorer som pÄverkar rÄtten till eller berÄkningen av en viss förmÄn. Att – betrÄffande samtliga förmÄner som omfattas av vÄrt uppdrag – rÄkna upp alla de situationer som kan föranleda en anmälan om Ändrade förhÄllanden från den försÄkrade ter sig dÄrför obehövt. De nÄrmare bestämmelser som behövs för att de försÄkrade skall kunna fullgöra sina Åligganden bör i stället ges i förordning eller myndighetsföreskrifter. Dessa kan också naturligt bifogas ett beslut varigenom den försÄkrade beviljas en förmÄn.

Vi har funnit att anmÄlningskyldighet kan uppkomma t.ex. vid Ändring av

1. bosÄttning i Sverige eller utlandsvistelse,
2. bostadsförhÄllanden,
3. civilstånd, vÄrdsnad och sammanboende med vuxen eller barn,
4. hÄlsotillstÄnd,
5. förvärvsarbete i Sverige eller utomlands,

6. arbetsförmåga,
7. inkomstförhållanden, och
8. utländsk socialförsäkringsförmån.

De nu angivna faktorerna är naturligtvis inte relevanta för alla de socialförsäkringsförmåner som omfattas av balken. Skyldigheten att anmäla ändrade förhållanden avser endast sådana faktorer som påverkar rätten till eller omfattningen av en beviljad förmån. Syftet med uppräkningslistan är att ge den försäkrade en god bild av vad han eller hon särskilt bör överväga att självständigt underrätta Försäkringskassan om. Vi anser att berättigade krav på förutsägbarhet tillgodoses om en ny generell bestämmelse om anmälningsskyldighet kompletteras med en exemplifiering av de företeelser som kan ge den försäkrade anledning att anmäla ändrade förhållanden till Försäkringskassan. Detta gäller särskilt som vi tänker oss att närmare föreskrifter i detta ämne skall kunna meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Bosättning eller förvärvsarbete i Sverige är relevant för frågan om den försäkrade över huvud taget omfattas av socialförsäkringskyddet. Utlandsvistelser kan påverka rätten till utbetalning av en förmån. Enligt 4 kap. 2 § SofL dras bosättningsbaserade förmåner in vid utlandsvistelse i mer än sex månader eller, i fråga om äldre-försörjningsstöd mer än tre månader. Arbetsförmågan är relevant för bl.a. förmåner vid sjukdom. Med ändring i bostadsförhållanden avses såväl att den försäkrade byter bostad som att han eller hon får minskade bostadskostnader. Dessa omständigheter är relevanta för bl.a. bostadsbidrag, äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg. Med uttrycket "civilstånd, vårdnad och sammanboende med vuxen eller barn" avses att tydliggöra att skyldigheten omfattar såväl situationen när äktenskap ingås eller upphör som när sammanlevnaden faktiskt ändras. Vidare kan antalet personer i hushållet påverka rätten till bostadsbidrag. Hälsotillståndet påverkar rätten till bl.a. handikappersättning, vårdbidrag och assistansersättning. Eftersom Försäkringskassan inte får kännedom om utländska socialförsäkringsförmåner per automatik bör den försäkrade särskilt erinras om skyldigheten att anmäla ändring av sådan förmån.

Om den försäkrade inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet kan bl.a. återkrav komma i fråga. Vid bedömningen av frågan om eftergift skall medges helt eller delvis bör finnas ett utrymme att beakta vilka ändrade förhållanden som den försäkrade kan antas ha insett att han eller hon hade bort anmäla.

I flertalet av dagens lagar finns bestämmelser som innebär att beträffande den som är omyndig eller har god man eller förvaltare enligt föräldrabalken har förmyndaren eller, om det kan anses följa av uppdraget, gode mannen eller förvaltaren skyldighet att lämna uppgifterna. – Det kan konstateras att det i BTPL inte finns någon sådan bestämmelse. I förarbetena (jfr prop. 2000/01:140 s. 124) anförs att de situationer där anmälningsskyldighet föreligger följer direkt av bestämmelserna i föräldrabalken. Bestämmelser av detta slag kan därför utmönstras. Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare (Ju 2002:04) har vidare föreslagit att ifrågasvarande regler utmönstras ur bl.a. AFL och andra författningar på socialförsäkringsområdet. Skälet härtill är bl.a. att bestämmelserna är obehövliga och att nya bestämmelser om ställföreträdare tillkommer. Vidare har Justitieombudsmannen i ett initiativärende, rörande handläggningen av en ansökan om pensionsförmån som för den försäkrades räkning undertecknats av god man, väckt frågan om författningsändring och uttalat följande (jfr beslut 2001-02-06 dnr 1367-2000).

Det förhållandet att lagstiftaren ibland uttryckligen angett vad som redan måste anses följa av föräldrabalkens regler om gode män och förvaltare är enligt min mening olyckligt. En sådan reglering kan få till följd att handläggare vid berörda myndigheter får en felaktig uppfattning om gode mäns och förvaltares behörighet att vidta åtgärder för deras huvudmäns räkning. Än mera olämpligt anser jag det vara då lagstiftning och tillämpningsföreskrifter anvisar en lösning som direkt avviker från föräldrabalken. Enligt min mening saknas anledning att i nu aktuell lagstiftning reglera förvaltares och gode mäns behörighet. Den reglering av förvaltares och gode mäns behörighet och den lösning av de – sannolikt mycket få – konfliktsituationer som kan uppkomma bör bedömas enligt föräldrabalkens regler.

Mot den angivna bakgrunden har vi utmöntrat de bestämmelser som anger att anmälningsskyldighet kan åvila även god man eller förvaltare.

7 kap. 46 §

I ett flertal författningar anges det att den försäkrade skall anmäla ändrade förhållanden inom en viss tid. Uttryck såsom ”så snart kan ske”, ”genast” och ”utan oskäligt dröjsmål” förekommer. I vissa fall anges dessutom att anmälan skall göras senast inom fjorton dagar. De nu aktuella uttrycken syftar alla till att inskräpa vikten av att

den försäkrade agerar med tillbörlig skyndsamhet. Det är emellertid svårt att finna något skäl till varför olika uttryckssätt har använts. Det borde därför vara bättre att ersätta dessa bestämmelser med en ny enhetlig regel enligt vilken anmälan skall ske så snart som möjligt och senast fjorton dagar efter det att den försäkrade fick kännedom om förändringen. Något skäl till varför denna bestämmelse inte skulle gälla beträffande samtliga förmåner är svårt att finna och den innebär inte att 14 dagars dröjsmål alltid kommer att godtas.

7 kap. 47 §

En särskild bestämmelse behövs för bidragsskyldiga enligt USL för vilka en viss anmälningsskyldighet också gäller.

7 kap. 48 §

Bestämmelsen innehåller en delegation till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om anmälningsskyldigheten. Vi anser att det kan finnas behov för Försäkringskassan att kunna meddela särskilda föreskrifter om när anmälan inte behöver göras, såsom när man per automatik har tillgång till den taxerade inkomsten eller uppgifter om civilstånd eller när man inte behöver ha tillgång till en särskild uppgift beträffande en viss förmån. Vidare kan det finnas skäl för Försäkringskassan att kunna precisera t.ex. vad som utgör en väsentlig inkomständering.

7 kap. 49 §

Bestämmelsen innehåller sanktioner mot försäkrade som inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet gentemot Försäkringskassan. Sker detta under ett pågående ärende kan ersättningen dras in eller sättas ned om omständigheterna motiverar det. Om den försäkrade inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet i samband med en ansökan om en förmån kan denna i stället komma att avvisas enligt 7 kap. 9 och 10 §§. Försäkringskassan måste därvid först ha förelagt sökanden att avhjälpa bristen.

Första stycket 1 motsvarar 20 kap. 3 § första stycket d AFL, men utsträcker tillämpningsområdet till hela balken.

Första stycket 2 motsvarar 20 kap. 3 § tredje stycket AFL, såvitt avser den försäkrades uppgiftsskyldighet enligt nuvarande 20 kap. 8 § AFL. Den försäkrades allmänna uppgiftsskyldighet regleras i 7 kap. 13 §.

Första stycket 3 innehåller sanktioner mot försäkrade som underlåter att anmäla ändrade förhållanden enligt 45 och 46 §§. Bestämmelsen ersätter bl.a. särskilda indragningsregler såsom 3 kap. 17 § första stycket b och 16 kap. 8 § andra stycket AFL.

För att den försäkrades underlåtenhet att lämna uppgifter skall leda till indragning eller nedsättning krävs enligt *andra stycket* att uppgiften avser ett förhållande som är av betydelse för rätten till den aktuella ersättningen.

7 kap. 50 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 20 kap. 3 § första stycket b AFL såvitt avser vägran att genomgå läkarundersökning samt andra och tredje styckena AFL. Indragning eller nedsättning av ersättning enligt denna bestämmelse kan således grunda sig bl.a. på s.k. besöksvägran.

7 kap. 51 §

Bestämmelsen motsvarar 20 kap. 3 § första stycket b AFL såvitt avser vägran att följa läkares föreskrifter. Som begränsning gäller att dessa föreskrifter måste avse ett förhållande som är av betydelse för rätten till ersättning. Självfallet kan t.ex. en vägran att följa läkares föreskrifter inte leda till att barnbidrag dras in.

7 kap. 52 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 20 kap. 3 § första stycket c AFL som avser endast sjukpenning, inklusive arbetsskadesjukpenning.

Enligt nu gällande regel kan indragning eller nedsättning komma i fråga bl.a. om den försäkrade underlåter att ge in en sådan skriftlig försäkran för sjukpenning som avses 3 kap. 8 § första stycket AFL. Eftersom vi föreslår att denna form av försäkran skall ersättas med

en ansökan om sjukpenning saknas en motsvarighet till denna hänvisning i vårt förslag. Vilka närmare uppgifter en ansökan skall innehålla skall enligt vår uppfattning regleras i förordning eller myndighetsföreskrift. Följden av att den försäkrades ansökan inte innehåller uppgifter om sjukdomen, en beskrivning av arbetsuppgifterna och en egen bedömning av arbetsförmågan torde därför bli att ansökan avvisas om den därmed inte kan ligga till grund för någon prövning i sak.

Vad gäller särskild försäkran för sjukpenning enligt nuvarande 3 kap. 8 § tredje stycket AFL finns den bestämmelsen i 7 kap. 19 §. Underlåtenhet att ge in en sådan försäkran under utredningen skall liksom i dag kunna medföra att sjukpenning dras in eller sätts ned.

7 kap. 53 §

I bestämmelsen, som motsvarar 3 kap. 17 § första stycket a och 4 kap. 18 § AFL, anges att sjukpenning får dras in eller sättas ned om den försäkrade underlåter att meddela sin vistelseadress i vissa fall. Med sjukpenning avses samtliga former av sjukpenning, dvs. även arbetsskadesjukpenning.

7 kap. 54 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 20 kap. 3 § andra stycket AFL, såvitt avser vägran att medverka till behandling eller rehabilitering enligt nuvarande 3 kap. 7 b § och 22 kap. 4, 5 och 7 §§ AFL. Indragning eller nedsättning av ersättning på grund av annan vägran att medverka i utredning som avses i 20 kap. 3 § andra stycket AFL regleras i 7 kap. 50 §.

Övriga bestämmelser om indragning och nedsättning

Enligt 27 § BoL får Försäkringskassan efter särskild utredning avslå en ansökan, dra in eller sätta ned bidraget om det är uppenbart att sökanden på grund av hushållets inkomst- eller förmögenhetsförhållanden eller något annat förhållande inte behöver det bidrag som kan beräknas enligt den lagen. Ett sådant beslut får fattas utan hinder av att viss inkomst eller förmögenhet inte skall räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Enligt 8 § SML får smittbärappenning sättas ned eller dras in om smittbäraren inte följer förhållningsregler som har beslutats med stöd av smittskyddslagen (2004:168) eller särskilda villkor i samband med ett beslut enligt livsmedelslagen (1971:511) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sistnämnda lag.

Vi anser att dessa bestämmelser utgör undantag från rätten till bostadsbidrag resp. smittbärappenning och inte en sanktion mot försäkrade som inte medverkar i utredningen hos Försäkringskassan. Vi anser därför att bestämmelserna bättre hör hemma i de materiella avsnitten, jfr G 5 kap. 28 § respektive C 27 kap. 6 §.

Enligt 14 § LSP får ersättning till sådana intagna m.fl. som avses i 1 § första stycket 3 LSP sättas ned eller dras in om särskilda skäl talar för det. Inte heller denna bestämmelse hänger samman med utredningen hos Försäkringskassan. Den hör därför bättre hemma i det materiella avsnittet, jfr C 24 kap. 20 §.

9 kap. 2–4 §§

Bestämmelserna motsvarar närmast 20 kap. 2 a § första stycket första och andra meningarna samt tredje stycket AFL. Vi föreslår dock att interimistiska beslut skall kunna fattas även beträffande statlig personskadeersättning. Vidare kan påpekas att bestämmelserna inte gäller beträffande handläggningen av ärenden enligt balken hos PPM eller Skatteverket.

Enligt nuvarande lydelse av 20 kap. 2 a § första stycket tredje meningen AFL gäller att särskilda villkor får föreskrivas beträffande ersättning som betalas ut efter interimistiska beslut. Denna bestämmelse anser vi skall utgå. Skälet till detta är att det knappast kan föreskrivas andra villkor beträffande interimistiska beslut än de som kan föreskrivas beträffande slutliga beslut beträffande en viss förmån.

Beträffande de förmåner som anges i 4 § saknas det i gällande lagstiftning bestämmelser om interimistiska beslut och vi föreslår ingen ändring härvidlag av bl.a. följande skäl. Systemet med den reformerade inkomstgrundade ålderspensionen medför att det i praktiken saknas utrymme för att fatta ett gynnande interimistiskt beslut om ålderspension. Rätten till ”pengarna” grundar sig på att den enskilde har en fastställd pensionsrätt. När sådan saknas har den enskilde alltså inte rätt till ersättning. Eftersom garanti-pensionen utgör en utfyllnad till inkomstpensionen bör samma

regler gälla även för denna förmån. Pensionstillägget bör alltid följa de regler som gäller för garantipension. Vidare bör samma regler gälla för efterlevandepension som för ålderspension. När det gäller förmåner till efterlevande har vi gjort bedömningen att interimistiska beslut, liksom i dag, inte heller skall kunna fattas i fråga om efterlevandestöd trots att denna förmån uppvisar vissa likheter med underhållsstödet.

10 kap.

Bestämmelserna om ändring, omprövning och överklagande av beslut överensstämmer i allt väsentligt med gällande rätt. Genom att samla bestämmelserna härom i ett kapitel har ett stort antal hänvisningar i nu gällande lagstiftning till bestämmelserna i 20 kap. AFL kunnat utmönstras. Vidare har bestämmelser i bl.a. LIP som i sak motsvarar bestämmelserna i AFL ersatts av nya generellt gällande bestämmelser. Sammantaget har detta medfört att författningstexten kunnat reduceras avsevärt. När det talas om ärende eller beslut om en viss förmån avses givetvis såväl positiva som negativa beslut för den försäkrade.

Kapitlet har disponerats så att 2–23 §§ innehåller generella regler. Därefter följer i 24–50 §§ bestämmelser som genom hänvisningar till bestämmelserna i 2–23 §§ och genom egna särbestämmelser innehåller samtliga de regler som gäller beträffande sjuklön, allmän ålderspension och förmåner till efterlevande.

I 12 § föreslår vi att beslut om avvisning skall få överklagas direkt hos allmän förvaltningsdomstol, dvs. utan föregående omprövning. Detta torde innebära en förändring av gällande rätt. I RÅ 2001 ref. 40 hade Försäkringskassan med stöd av 20 § BoL avvisat en ansökan om bostadsbidrag på grund av att sökanden inte följt föreläggande att avhjälpa brister i ansökan. När sökanden fört talan mot avvisningsbeslutet har detta ansetts skola omprövas av Försäkringskassan trots att bidragsärendet inte blivit prövat i sak. – Vi anser emellertid att denna ordning är onödigt omständlig. När Försäkringskassan har avvisat en ansökan av formella skäl torde det vara mest ändamålsenligt att en domstol tar ställning till frågan direkt efter överklagande. Därmed undviks onödig tidsåtgång. Det kan påpekas att Försäkringskassan i dessa situationer redan har utfärdat ett föreläggande om komplettering som enligt Försäkringskassans mening inte har efterkommit.

Bestämmelsen i 13 § motsvarar 20 kap. 12 § första stycket och andra stycket första meningen AFL samt 13 kap. 17 § första stycket femte meningen LIP. Beträffande allmän ålderspension tydliggörs att det allmänna ombudet får föra talan även till förmån för enskild part.

Bestämmelsen i 23 § är ny och motsvaras närmast av ett förslag av handläggningsutredningen (15 § HandL). Som motivering till sitt förslag anför utredningen bl.a. följande (SOU 2001:47 s. 475).

Bestämmelsen är en dubblering (och utvidgning) av 30 § första meningen FL. En motsvarighet till regeln finns i 13 kap. 17 § första stycket tredje meningen LIP. Enligt utredningens uppfattning följer det redan av den allmänna utgångspunkten att det är ärendeslaget som bör bestämma hur handläggningen skall ske att ett avvisningsbeslut skall överklagas på samma sätt som beslutet i huvudsaken, dvs. i samma ordning och inom samma tidsfrister. En bestämmelse härom är dock motiverad för att tydliggöra detta förhållande. Överklagandefristen gäller oavsett skälet för avvisningsbeslutet. Den klagofrist om två månader som gäller i Försäkringskassan skall gälla även för överklagande av förvaltningsdomstols beslut.

Vi instämmer i utredningens förslag. Vi föreslår därför att det av 23 § skall framgå att om en begäran om omprövning eller ett överklagande har avvisats skall avvisningsbeslutet överklagas i samma ordning som beslutet i huvudsaken.

4.9.4 Underavdelning IV Vissa organisatoriska bestämmelser

14 kap. 7 §

Av bestämmelsen framgår vilka ärenden som skall avgöras av socialförsäkringsnämnd. Vi föreslår ingen ändring i detta hänseende. När det gäller ärenden om bilstöd enligt *punkten 7* vill vi dock påpeka att endast ärende om rätt till stöd skall avgöras av socialförsäkringsnämnd. Liksom nu bör alltså beslut om den närmare beräkningen av ett beviljat bilstöd kunna fattas av tjänsteman hos Försäkringskassan.

14 kap. 10 §

Av bestämmelsen, som är ny, framgår att om ett beslut har fattats av en tjänsteman efter delegation skall det anses ha avgjorts av

socialförsäkringsnämnden. Detta innebär ingen förändring av rättsläget, men vi anser att det är motiverat att i lagtexten införa ett förtydligande beträffande detta förhållande.

5 Författningskommentar till införandelagen

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Som framgår av avsnitt 2.7.1 räknar vi med att SFB kan träda i kraft den 1 januari 2008.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om upphävande av de lagar vars innehåll överförts till SFB. Även om vi föreslår att någon enstaka bestämmelse i en lag skall föras över till föreskrifter på lägre nivå föreslår vi här att lagen skall upphävas.

Vi föreslår att här föreskrivs att AFL i sin helhet skall upphävas trots att innehållet i 2 kap. nämnda lag inte tas in i SFB utan i en särskild lag, SEL.

I SFB har tagits in huvuddelen av bestämmelserna i FBH. Vi lämnar dock inte något förslag om upphävande eller ändring av förordningen utan förutsätter att regeringen i samband med SFB:s ikraftträdande utfärdar en ny förordning.

Vi föreslår under punkt 30 att IFKL upphävs trots att SFB inte innehåller några bestämmelser som hämtats från den lagen. Den situation som lagen reglerar hänför sig till en tidpunkt som ligger flera år tillbaka i tiden när SFB träder i kraft. De bestämmelser i lagen som har bedömts då alltjämt vara av betydelse har i stället tagits in i 9 kap. i denna lag.

3 §

Som huvudregel skall SFB tillämpas på förmåner som avser tid efter ikraftträdandet. Åtskilliga undantag finns som innebär att äldre bestämmelser skall tillämpas även därefter och dessa har förts in i 2–9 kap. som vart och ett motsvarar en avdelning i SFB. När det gäller handläggningsreglerna i avdelning H finns även exempel på

motsatsen, alltså att SFB tillämpas även på förmåner som avser tid före ikraftträdandet.

För de flesta förmåner innebär detta när det är fråga om löpande utbetalningar och inte om retroaktiva sådana att balken blir tillämplig på utbetalningar efter ikraftträdandet. Underhållsstöd utbetalas emellertid i förskott, vilket innebär att SFB i princip blir tillämplig även på stöd som utbetalas i december 2007. Eftersom balken då ännu inte trätt i kraft kommer utbetalningen att ske enligt gamla regler. Kontinuitetsregeln i 4 § medför att detta i princip saknar betydelse. Den förskottsvisa utbetalningen medför dock att underhållsstödet måste beaktas särskilt vid utformningen av övergångsbestämmelserna till avdelning H.

När det är fråga om bestämmelser som inte anknyter till en förmån, t.ex. bestämmelserna om försäkringsdelegation, blir paragrafen inte tillämplig. Beträffande adoptionsbidrag och bilstöd som inte direkt anknyter till viss tid har särskilda regler införts, se 3 kap. 6 § och 5 kap. 4 §.

4 §

Bestämmelserna syftar till att knyta ihop beslut om förmåner enligt de upphävda lagarna med tillämpningen av SFB. Några nya beslut om förmåner behöver alltså inte meddelas med anledning av införandet av balken. Vidare kan det gälla sådant som den längsta tid under vilken en viss förmån kan erhållas eller verkan av att den försäkrade haft en viss förmån. Även för andra åtgärder än beslut, t.ex. en utbetalning, gäller kontinuiteten. Eftersom vissa bestämmelser i SFB har hämtats från föreskrifter på lägre nivå behövs en särskild regel om dessa. Beslut och åtgärder av en allmän försäkringskassa eller RFV anses som beslut eller åtgärder av Försäkringskassan. Ett undantag har gjorts för RFV:s överklagande av ett beslut av en allmän försäkringskassa. I sådant fall övertas verkets roll av det allmänna ombudet, se 9 kap. 12 §. Bestämmelserna innebär också att uppdraget som ledamot i försäkringsdelegation automatiskt fortsätter efter balkens ikraftträdande.

Paragrafen ersätter 3 § tredje stycket IFKL samt punkterna 2, 4 och 5 i övergångsbestämmelserna till AFL och punkterna 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till LIP i anledning av försäkringskassereformen (prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:779, 781 och 784).

5 §

Till de upphävda lagarna anknyter ett stort antal förordningar och föreskrifter på lägre nivå. Dessa kommer nästan undantagslöst att behöva ändras eller ersättas av helt nya författningar. Eftersom det kan bli svårt att hinna genomföra detta arbete innan SFB träder i kraft ges äldre författningar genom paragrafen fortsatt giltighet.

6 §

Hänvisningar till de upphävda lagarna finns i ett stort antal författningar och följdändringar i dessa skall naturligtvis göras. Det kan dock inte uteslutas att någon hänvisning förbises eller att ändringen bör göras i samband med en större omarbetning inom en nära framtid. Om hänvisningen finns i bestämmelser som tillämpas bara övergångsvis kan det finnas skäl att avstå från ändring. Vi har inte föreslagit ändringar i upphävda lagar eller övergångsbestämmelser. Bestämmelsen innebär att de bestämmelser i SFB som motsvarar upphävda bestämmelser blir tillämpliga även om en följdändring inte har skett.

7 §

I paragrafen regleras överensstämmelsen mellan reglerna i SFB och SFBP.

2 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning A

Administrationen

1 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning på Försäkringskassan av bestämmelser om de allmänna försäkringskassorna och RFV kommer från 1 § och 4 § andra stycket andra meningen IFKL (prop. 2003/04:69, bet. 2003/04:SfU13, SFS 2004:274 och prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:779).

Internationella överenskommelser

2 §

Övergångsbestämmelsen om internationella överenskommelser kom till 2003 som en ny punkt i övergångsbestämmelserna vid införandet av SofL (prop. 2002/03:61, bet. 2002/03:SfU9, SFS 2003:302, punkt 11).

3 §

Övergångsbestämmelsen om den närmare tillämpningen av överenskommelser angående pension kommer från 27 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

Basbelopp och förhöjt basbelopp

4 §

Övergångsbestämmelsen i *första stycket* om basbelopp kommer från 1 kap. 6 § fjärde stycket AFL (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:677).

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny. Följdlagstiftningen till SFB innebär till betydande del att hänvisningar angående basbeloppet till AFL ersätts av motsvarande hänvisning till SFB. Det kan då vara fråga om prisbasbelopp för ett tidigare år än 2008.

Bosättning i Sverige och utlandsvistelse

5 §

Övergångsbestämmelsen om ut- och inresa hänför sig till införandet av SofL (prop. 1998/99:119, bet. 1999/2000:SfU3, SFS 1999:799, punkt 2).

Barnpension och omställningspension

6 §

Övergångsbestämmelsen om efterlevandeförmåner kommer från 3 kap. 2 § 13 SofL och innehåller den del av tredje strecksatsen som hänvisar till EPLP (prop. 1998/99:119, bet. 1999/2000:SfU3, SFS 1999:799 samt prop. 2000/01:136 och 140, bet. 2001/02:SfU4, SFS 2001:856).

Bilstöd

7 §

Övergångsbestämmelsen om personkretsen för bilstöd kom till 1999 (prop. 1998/99:119, bet. 1999/2000:SfU3, SFS 1999:813, punkt 2). Om alla ärenden om bilstöd som kom in före den 1 januari 2001 är slutligt avgjorda när SFB träder i kraft kan bestämmelsen avvaras.

Hemmamakeförsäkring

8 §

Övergångsbestämmelsen om hemmamakeförsäkring kom till 2000 som en ny punkt i övergångsbestämmelserna vid införandet av SofL (prop. 2000/01:16, bet. 2000/01:SfU6, SFS 2000:1412, punkt 9).

Handikappersättning till utlandet

9 §

Övergångsbestämmelsen om utbetalning av handikappersättning till utlandet kom till 2000 genom som en ny punkt i övergångsbestämmelserna vid införandet av HVL (prop. 2000/01:16, bet. 2000/01:SfU6, SFS 2000:1413, punkt 6).

Folkpensionsförmåner till utlandet

10 §

Övergångsbestämmelsen om utbetalning av folkpension till utlandet kom till 2002 genom tillägg av ett andra stycke till den 2000 införda nya punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SofL (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:212, punkt 7 andra stycket, och prop. 2002/03:2, bet. 2002/03:SfU5, SFS 2002:1080).

I förslaget finns det inte någon motsvarighet till första stycket i punkten, som föreskriver att folkpension enligt äldre bestämmelser skall fortsätta att lämnas till den som under utlandsvistelse fick sådan pension vid utgången av 2000. Enligt vår uppfattning måste första stycket i sin helhet ha ersatts av bestämmelserna i andra stycket.

Vidare har vi undantagit garantipension från tillämpningen, eftersom denna förmån reglerats särskilt, se 11 §.

Garantipension till utlandet

11 §

Övergångsbestämmelsen om utbetalning av garantipension till utlandet kom till 2000 (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798, punkt 5).

Särskild efterlevandepension

12 §

Övergångsbestämmelsen om särskild efterlevandepension kom till 2002 som en ny punkt i övergångsbestämmelserna vid införandet av SofL (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:212, punkt 10)

Arbetskadeförsäkring

13 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskador före 1982 kom till 1981 (prop. 1980/81:178, bet. 1980/81:SfU28, SFS 1981:693, punkt 2).

14 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskador före 2001 kom till 1999 (prop. 1998/99:119, bet. 1999/2000:SfU3, SFS 1999:809, punkt 2).

Statligt personskadeskydd

15 §

Övergångsbestämmelsen om bistånds- och katastrofutbildning kom till 1981 (prop. 1980/81:117, bet. 1980/81:UU23, SFS 1981:368).

16 §

Övergångsbestämmelsen om viss tjänstgöring kom till 1994 (prop. 1994/95:6, bet. 1994/95:FöU1, SFS 1994:2073).

*Hustrutillägg**17 §*

Övergångsbestämmelsen om hustrutillägg hänför sig till införandet av SofL (prop. 1998/99:119, bet. 1999/2000:SfU3, SFS 1999:799, punkt 4)

3 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning B*Föräldrapenning**1 §*

Övergångsbestämmelsen om flerbarnsbörd kom till 1999 (prop. 1999/2000:1, utg.omr. 12, bet. 1999/2000:SfU1, SFS 1999:1361). Bestämmelsen är i sin nuvarande lydelse inte begränsad till att avse flerbarnsbörd. Eftersom den ändring den hänför sig till avsåg endast bestämmelser om sådana, har vi utgått från att en sådan begränsning varit avsedd.

2 §

Övergångsbestämmelsen om föräldrapenningdagar kom till 2001 (prop. 2000/01:44, bet. 2000/01:SfU10, SFS 2001:142 och prop. 2001/02:1, utg.omr. 12, bet 2001/02:SfU1, SFS 2001:1105).

*Barnbidrag**3 §*

Övergångsbestämmelsen om förmyndare kom till 1994 (prop. 1993/94:251, bet. 1994/95:LU3, SFS 1994:1441, punkt 3).

*Underhållsstöd**4 §*

Övergångsbestämmelsen om uppskovsavdrag vid realisationsvinstbeskattningen kom till 1999 (bet. 1998/99:SfU9, SFS 1999:396, punkt 2).

5 §

Övergångsbestämmelsen om övergångsvisa barnpensioner kom till 2002 (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:204).

Adoptionsbidrag

6 §

Eftersom adoptionsbidrag inte direkt kan hänföras till en viss tidsperiod ges här en uttrycklig regel om att det skall anses avse den tidpunkt då adoptivföräldrarna får barnet i sin vård. Detta har betydelse dels för den allmänna bestämmelsen i 1 kap. 3 § att de upphävda lagarna tillämpas på förmåner som avser tid före ikraftträdandet, dels för sådana övergångsbestämmelser till avdelning H, t.ex. 9 kap. 2 §, där det har betydelse vilken tid förmånen avser.

4 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning C

Sjukpenning

1 §

Övergångsbestämmelsen om ersättning vid yrkesskada som inträffat före den 1 juli 1977 kom till 1977 (prop. 1976/77:64, bet. 1976/77:SfU28, SFS 1977:270)

2 §

Övergångsbestämmelsen om hemmakeförsäkring kom till 1985 (prop. 1984/85:78, bet. 1984/85:SfU12, SFS 1985:87, punkt 6).

3 §

Övergångsbestämmelsen om äldre studiemedel kom till 1999 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:SfU7, SFS 1999:1397). Ändringen då innebar bl.a. att den nya studiestödslagen (1999:1395) fördes in i 3 kap. 5 § lagen AFL och att den äldre studiestödslagen (1973:349) togs bort ur lagrummet. Innan ändringen trädde i kraft ersattes hänvisningen till den nya studiestödslagen av den delegation till regeringen eller myndighet som regeringen bestämde att fastställa vilka studier som skulle medföra SGI-skydd som nu finns i paragrafen (prop. 2000/01:1 ålderspensionssystemet, bet. 2000/01:SfU1, SFS 2000:1400). Enligt de ursprungliga övergångsbestämmelserna till den nya studiestödslagen kunde över-

gångsvisa studiestöd beviljas längst t.o.m. den 30 juni 2003 men denna tidsgrän har tagits bort såvitt gäller vissa studier som påbörjats före den 1 juli 2001. Med hänsyn till vissa studiers längd och möjligheterna att göra studieuppehåll är det för närvarande inte möjligt att klarlägga om bestämmelsen behövs när SFB träder i kraft. Detta kan emellertid bli möjligt i ett senare skede av lagstiftningsärendet.

4 §

Övergångsbestämmelsen om sjukpenning till personer födda 1937 eller tidigare kom till 2002 genom tillägg av en ny punkt till övergångsbestämmelserna till lagen (2001:489) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:192, punkt 16).

5 §

Övergångsbestämmelsen om omprövning av SGI kommer från 3 kap. 5 § första stycket b AFL (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489).

6 §

Övergångsbestämmelsen om särskild efterlevandepension som hinder för sjukpenning kommer från 3 kap. 3 § AFL (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489).

7 §

Övergångsbestämmelsen om prövningen av arbetsförmågan kommer från 3 kap. 7 § åttonde stycket AFL (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489).

Rehabiliteringspenning

8 §

Övergångsbestämmelsen om äldre studiemedel kom till 1999 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:SfU7, SFS 1999:1397). Se kommentaren till 3 §.

*Sjukersättning och aktivitetsersättning**9 §*

Övergångsbestämmelsen om pension på grund av erlagda avgifter enligt äldre bestämmelser kommer från 38 § AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382).

10 §

Övergångsbestämmelsen om pension när det endast är sannolikt att avgifter erlagts enligt äldre bestämmelser kommer från 14 § första stycket AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382).

11 §

Övergångsbestämmelsen om pension enligt äldre bestämmelser som lämnades vid utgången av 1962 kommer från 14 § andra stycket AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382).

12 §

Övergångsbestämmelsen om frivilliga pensionsförsäkringar enligt tidigare 22 kap. AFL kom till 1980 (prop. 1979/80:128, bet. 1979/80:SfU16, SFS 1980:315).

13 §

Övergångsbestämmelsen om beaktande av pensionsgrundande belopp med anledning av förtidspension eller sjukbidrag kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 3).

14 §

Övergångsbestämmelsen om försäkringstid kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 4).

15 §

När förtidspensionen och sjukbidraget 2001 avlöstes av sjukersättning och aktivitetsersättning omvandlades samtliga befintliga förmåner. För dessa omvandlade förmåner gäller vissa särskilda bestämmelser (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 5).

16 §

Övergångsbestämmelsen om tilläggspension kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 6).

17 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av antagandeinkomst kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 7).

18 §

Övergångsbestämmelsen om justeringsbelopp kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 8). Bestämmelserna om hur justeringsbeloppet beräknas har inte tagits in i SFBP eftersom det var fråga om en engångsåtgärd i anslutning till ikraftträdandet av de nya reglerna den 1 januari 2003.

19 §

Övergångsbestämmelsen om när justering inte längre skall ske kom till 2001 (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:489, punkt 15).

*Förmåner vid arbetsskada**20 §*

Övergångsbestämmelsen om yrkesskador före den 1 juli 1977 hänför sig till införandet av LAF (prop. 1975/76:197, bet. 1975/76:SfU40, SFS 1976:380). Bestämmelsen har därefter ändrats vid flera tillfällen, senast 2000 (bet. 2000/01:SfU4, SFS 2000:813).

21 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskador före den 1 januari 1982 kom till 1981 (prop. 1980/81:178, bet. 1980/81:SfU28, SFS 1981:693, punkt 2). Hänvisningen till 3 kap. 6 § LAF har utelämnats då denna senare upphävts utan övergångsbestämmelser som kan medföra fortsatt tillämpning och hänvisningen till 6 kap. 1 § LAF begränsats till att avse den bestämmelse som togs bort genom lagändringen.

22 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskador före den 1 januari 1993 kom till 1992 (prop. 1992/93:30, bet. 1992/93:SfU8, SFS 1992:1698).

23 §

Övergångsbestämmelsen om omprövning av vissa livräntor kom till 1993 (bet. 1992/93:SfU17, SFS 1993:331). Bestämmelsen innehåller inte någon tidsgräns för begäran om omprövning. Med hänsyn till den tid som förflutit sedan tillkomsten kan det likväl ifrågasättas om det finns anledning att ha kvar bestämmelsen.

24 §

Övergångsbestämmelsen om ersättning till anställda hos affärsverk kom till 1995 (prop. 1994/95:150, bil. 1, bet. 1994/95:FiU20, SFS 1995:900, punkt 2).

25 §

Övergångsbestämmelsen om livräntor som har börjat utges före den 1 januari 1997 kom till 1996 (prop. 1995/96:209, bet. 1996/97:SfU4, SFS 1996:1064).

26 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskadelivränta till personer födda 1937 eller tidigare kom till 1998 (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:678) och ändrades 2000 (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:801).

27 §

Övergångsbestämmelsen om bruttotillägg till arbetsskadelivränta kom till 2001 genom tillägg av en ny punkt till övergångsbestämmelserna till lagen (2000:465) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (prop. 2000/01:96, bet. 2000/01:SfU15, SFS 2001:496, punkt 6).

28 §

Övergångsbestämmelsen om arbetsskador före den 1 juli 2002 kom till 2002 (prop. 2001/02:81, bet. 2001/02:SfU10, SFS 2002:222, punkt 2).

29 §

Övergångsbestämmelsen om personer födda 1937 eller tidigare kom till 2002 (prop. 2001/02:81, bet. 2001/02:SfU10, SFS 2002:222, punkt 3).

Statligt personskadeskydd

30 §

Övergångsbestämmelsen om skador före den 1 juli 1977 hänför sig till införeladen av LSP (prop. 1976/77:64, bet. 1976/77:SfU21, SFS 1977:265, punkt 1). Bestämmelsen har därefter ändrats vid flera tillfällen, senast 2000 (bet. 2000/01:SfU4, SFS 2000:814).

31 §

Övergångsbestämmelsen om skador före den 1 januari 1993 kom till 1992 (prop. 1992/93:30, bet. 1992/93:SfU8, SFS 1992:1699).

32 §

Övergångsbestämmelsen i *första stycket* om viss tjänstgöring kom till 1994 (prop. 1994/95:6, bet. 1994/95:FöU1, SFS 1994:2073). Övergångsbestämmelsen i *andra stycket* om äldre grundutbildning hänför sig till införeladen av LSP (prop. 1976/77:64, bet. 1976/77:SfU21, SFS 1977:265, punkt 3).

33 §

Övergångsbestämmelsen om livräntor som fastställts före 1998 kom till 1997 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FöU1, SFS 1997:1189, punkt 3).

34 §

Övergångsbestämmelsen om livräntor som fastställts före den 1 juli 2002 kom till 2002 (prop. 2001/02:11, bet. 2001/02:FöU3, SFS 2002:279, punkt 3).

Krigskadeersättning till sjömän

35 §

Övergångsbestämmelsen om skador före den 1 juli 1977, punkt 1, hänför sig till införandet av KSL (prop. 1976/77:64, bet. 1976/77:SfU21, SFS 1977, punkt 1).

5 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning D*Handikappersättning*

1 §

Övergångsbestämmelsen om äldre invaliditetsförmåner hänför sig till införandet av HVL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:703, punkt 3).

2 §

Övergångsbestämmelsen om äldre studiemedel kom till 1999 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, SFS 1999:1412). Frågan om behovet av bestämmelsen har tagits upp i kommentaren till 4 kap. 3 §.

Bilstöd

3 §

Övergångsbestämmelsen om tidigare beslut om stöd och vissa fordonsinnehav hänför sig till införandet av FBH (jfr prop. 1987/88:99, bet. 1987/88:SfU23, SFS 1988:890, punkt 2).

4 §

Eftersom bilstöd inte direkt kan hänföras till en viss tidsperiod ges här en uttrycklig regel om att det skall anses avse den tidpunkt då ansökan görs. Detta har betydelse dels för den allmänna bestämmelsen i 1 kap. 3 § att de upphävda lagarna tillämpas på förmåner som avser tid före ikraftträdandet, dels för sådana övergångsbestämmelser till avdelning H, t.ex. 9 kap. 2 §, där det har betydelse vilken tid förmånen avser.

6 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning E

Äldre pensionsordningar

1 §

Övergångsbestämmelsen om pension på grund av erlagda avgifter enligt äldre bestämmelser kommer från 38 § AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382).

2 §

Övergångsbestämmelsen om pension när det endast är sannolikt att avgifter erlagts enligt äldre bestämmelser kommer från 14 § första stycket AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382 och prop. 1982/83:127, bet. 1982/83:SfU24, SFS 1983:395).

3 §

Övergångsbestämmelsen om pension enligt äldre bestämmelser som lämnades vid utgången av 1962 kommer från 14 § andra stycket AFLP (prop. 1962:90, bet. 2LU 1962:27, SFS 1962:382 och prop. 1982/83:127, bet. 1982/83:SfU24, SFS 1983:395).

4 §

Övergångsbestämmelsen om frivilliga pensionsförsäkringar enligt tidigare 22 kap. AFL kom till 1980 (prop. 1979/80:128, bet. 1979/80:SfU16, SFS 1980:315).

Hustrutillägg

5 §

Övergångsbestämmelsen om hustrutillägg kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1988:881, punkt 12).

Inkomstgrundad ålderspension

6 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av vissa definitioner kommer från 2 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675). Denna paragraf hänvisar i dag till 1 kap. 8–10 §§ LIP. Första meningen motsvarar hänvisningen till 1 kap. 8 § LIP. I sistnämnda paragraf definieras i dag även år och månad. Vi har

ansett att denna definition inte behövs och inte tagit in någon motsvarighet i SFB. Detta gäller även för denna lag. I 1 kap. 9 § LIP, som är upphävd, definierades "sjöman", en term som numera inte används vare sig i LIP eller LIPP. I 1 kap. 10 § LIP, som också är upphävd, föreskrevs att vad som sades i lagen om förtidspension enligt AFL också skulle gälla sjukbidrag enligt samma lag. En motsvarande regel har tagits in i andra meningen.

7 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i fråga om PGI för 1998 och tidigare år kommer från 4 § första stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

8 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av vissa bestämmelser om förfarandet i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring kommer från 4 § andra stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

9 §

Övergångsbestämmelsen om vad som skall användas i stället för prisbasbeloppet för år före 2001 kommer från 9 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

10 §

Övergångsbestämmelsen om vad som skall anses som en persons pensionsgrundande inkomst respektive pensionsgrundande belopp för tid före 1999 kommer från 10 § första stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

11 §

Övergångsbestämmelsen om tillägg av en pensionspoäng kommer från 10 § andra stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

12 §

Övergångsbestämmelsen om proportionering enligt en äldre bestämmelse i LIP kommer från 10 § tredje stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

13 §

Övergångsbestämmelsen om likställande av pensionspoäng och tilläggs pension enligt AFL och LIP kommer från 18 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

14 §

Övergångsbestämmelsen om underlåten avgiftsbetalning kommer från 19 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

15 §

Övergångsbestämmelsen om svenskar födda före 1915 kommer från 20 § första stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

16 §

Övergångsbestämmelsen om svenskar födda något av åren 1915–1923 kommer från 20 § andra stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

17 §

Övergångsbestämmelsen om undantagande från ATP kommer från 21 § första stycket LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

18 §

Övergångsbestämmelsen om svenskar födda före 1915 kommer från 21 § andra stycket första meningen LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

19 §

Övergångsbestämmelsen om svenskar födda något av åren 1915–1923 kommer från 21 § andra stycket andra meningen LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

20 §

Övergångsbestämmelsen om pensionsberättigade födda före 1928 kommer från 22 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

21 §

Övergångsbestämmelsen om fortsatt tillämpning av vissa äldre övergångsbestämmelser kommer från 23 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

22 §

Övergångsbestämmelsen om ökning och minskning av pensionen vid olika tidpunkt för uttag kommer från 24 § LIPP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675).

23 §

Övergångsbestämmelsen om inkomstpension efter 65 års ålder kommer från 5 kap. 1 § tredje stycket fjärde meningen LIP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:674 och bet. 2000/01:SfU6, SFS 2000:1415). Bestämmelsen behandlar personer som är födda 1938 eller 1939 och som inte fick inkomstpension före 65 års ålder på grund av bestämmelsen i tredje meningen i samma stycke men i stället hade tilläggspension utan tjugonedelsminskning på grund av bestämmelsen i 6 kap. 8 § andra stycket LIP. Eftersom de två sistnämnda bestämmelserna reglerade pensionen fram till 65 års ålder behövs de inte längre sedan de berörda personerna uppnått denna ålder.

24 §

Övergångsbestämmelsen om uppräknings med basränta kommer från 25 b § LIPP (prop. 1998/99:98, bet. 1998/99:SfU12, SFS 1999:392).

25 §

I 28–49 §§ LIPP finns bestämmelser om fastställande av pensionsrätt och pensionsgrundande belopp för närmare angivna år före 1999 (1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:674, prop. 1998/99:98, bet. 1998/99:SfU12, SFS 1999:392, prop. 1998/99:73, bet. 1998/99:SfU12, SFS 1999:599, prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, SFS 1999:1410, prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:208 och prop. 2003/04:152, bet.

2004/05:SfU4. SFS 2004:838). Bestämmelserna avser både beräkningen och förfarandet. Beslut skall i flertalet fall vara meddelat vid utgången av mars 2000. Beslut kan dock i vissa fall komma att meddelas även senare. Beträffande pensionsgrundande belopp för barnår kan ansökan om tillgodoräknande göras även under 2006. Även om regleringen således inte är helt överspelad vid SFB:s ikraftträdande får den fortsatta betydelsen anses vara så begränsad och kortvarig att det inte är motiverat att ta in dessa omfattande bestämmelser i SFBP. Vi har därför valt att endast göra en hänvisning till dem här. Denna omfattar också de övergångsbestämmelser om ansökningstid som infördes vid ändring av reglerna om barnår (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:208).

26 §

Övergångsbestämmelsen om äldre studiemedel kom till 1999 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, SFS 1999:1409). Frågan om behovet av bestämmelsen har tagits upp i kommentaren till 4 kap. 3 §.

Inkomstgrundad ålderspension och garantipension

27 §

Övergångsbestämmelsen om pension för tid före ansökan kommer från 12 kap. 2 § andra stycket LIP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675), jfr 5 kap. 1 § första stycket första strecksatsen GPL.

28 §

Övergångsbestämmelsen om Försäkringskassans utredningsskyldighet kommer från 12 kap. 1 § andra stycket andra meningen LIP (prop. 1997/98:151, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:675), jfr 5 kap. 1 § första stycket första strecksatsen GPL.

Garantipension

29 §

Övergångsbestämmelsen om försäkringstid före 2001 hänför sig till införandet av GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702, punkt 2).

30 §

Övergångsbestämmelsen om garantipension till vissa personer som inte har rätt till folkpension kom till 2000 (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798, punkt 2).

31 §

Övergångsbestämmelsen i *första stycket* om beräkning av garantipension kommer från 2 kap. 4 § första stycket 3 GPL (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798).

Övergångsbestämmelsen i *andra stycket* om följdändring på grund av ändring av änkepension kommer från 6 kap. 2 § första stycket GPL (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798).

32 §

Övergångsbestämmelsen om bosättningstid vid beräkning av garantipension kom till 2000 (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798, punkt 3).

33 §

Övergångsbestämmelsen om försäkringstid för vissa invandrare hänför sig till införandet av GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702, punkt 3) och ändrades 2000 (prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798).

34 §

Övergångsbestämmelsen om kvinnor som uppburit änkepension hänför sig till införandet av GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702, punkt 4) och ändrades senast 2002 (prop. 2002/03:2, bet. 2002/03:SfU5, SFS 2002:1078).

35 §

Övergångsbestämmelsen om beaktande av vissa äldre förmåner kom till 2002 (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:209, punkt 3).

36 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av försäkringstid kommer från 3 kap. 6 § GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:209).

37 §

Övergångsbestämmelsen i *första stycket* om beräkningsunderlaget för försäkrade födda 1938 eller senare kommer från 4 kap. 3 § tredje stycket GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:209).

Övergångsbestämmelsen i *andra stycket* om följdändring på grund av ändring av änkepension kommer från 6 kap. 2 § andra stycket GPL (prop. 1997/98:152, bet. 1997/98:SfU13, SFS 1998:702 och prop. 1999/2000:127, bet. 2000/01:SfU3, SFS 2000:798).

Särskilt pensionstillägg

38 §

Övergångsbestämmelsen om år före 1964 hänför sig till införandet av LSPT (prop. 1989/90:117, bet. 1989/90:SfU20, SFS 1990:773, punkt 2).

39 §

Övergångsbestämmelsen om åren 1964–1973 hänför sig till införandet av LSPT (prop. 1989/90:117, bet. 1989/90:SfU20, SFS 1990:773, punkt 3).

40 §

Övergångsbestämmelsen om invaliditetstillägg hänför sig till införandet av LSPT (prop. 1989/90:117, bet. 1989/90:SfU20, SFS 1990:773, punkt 4).

41 §

Övergångsbestämmelsen om föräldrar födda före 1928 hänför sig till införandet av LSPT (prop. 1989/90:117, bet. 1989/90:SfU20, SFS 1990:773, punkt 5) och ändrades 1992 (prop. 1991/92:106, bet. 1991/92:SfU8, SFS 1992:276).

42 §

Övergångsbestämmelsen om förmyndare kom till 1994 (prop. 1993/94:251, bet. 1994/95:LU3, SFS 1994:1449 punkt 3).

7 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning F

Barnpension och efterlevandestöd

1 §

Övergångsbestämmelsen i *första stycket* om barnpension på grund av dödsfall före den 1 januari 2003 kommer från 4 § första stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

Övergångsbestämmelsen i *andra stycket* om barnpension som upphört kommer från 5 a § EPLP (prop. 2000/01:134, bet. 2001/02:LU1, SFS 2001:1140).

2 §

Övergångsbestämmelsen om beräkningen av barnpension kommer från 4 § andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

3 §

Övergångsbestämmelsen om barnpension till flera barn kommer från 4 § tredje stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

4 §

Övergångsbestämmelsen om 25-procentstillägget kommer från 4 § fjärde och femte styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

5 §

Övergångsbestämmelsen om vissa dödsfall före den 1 januari 1990 kommer från 5 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

6 §

Övergångsbestämmelsen om barnpension efter båda föräldrarna kommer från 5 b § EPLP (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

*Efterlevandepensionsunderlag**7 §*

Övergångsbestämmelsen om efterlevandepensionsunderlag kommer från 5 kap. 3 § första stycket andra meningen och 4 § andra stycket EPL (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:461 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:214).

*Försäkringstid för garantipension**8 §*

Övergångsbestämmelsen om försäkringstid för garantipension kommer från 3 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

*Omställningspension och garantipension**9 §*

Övergångsbestämmelsen om omställningspension på grund av dödsfall före den 1 januari 2003 kommer från 6 § första stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

10 §

Övergångsbestämmelsen om rätten till omställningspension kommer från 6 § andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

11 §

Övergångsbestämmelsen om beräkningen av omställningspension kommer från 6 § tredje och fjärde styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

12 §

Övergångsbestämmelsen om 90-procentstillägget kommer från 6 § femte och sjätte styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

13 §

Övergångsbestämmelsen om garantipension på grund av dödsfall före den 1 januari 2003 kommer från 7 § första stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

14 §

Övergångsbestämmelsen om rätten till garantipension kommer från 7 § andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

15 §

Övergångsbestämmelsen om grunden för beräkningen kommer från 7 § tredje stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

16 §

Övergångsbestämmelsen om garantipensions belopp kommer från 7 § fjärde och femte styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2002/03:2, bet. 2002/03:SfU5, SFS 2002:1082).

17 §

Övergångsbestämmelsen om beräkningen av garantipension kommer från 7 § sjätte stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

18 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning vid otillräcklig tid med pensionspoäng eller för bosättning kommer från 7 § sjunde stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

*Änkepension och garantipension**19 §*

Övergångsbestämmelsen om den som hade änkepension vid slutet av 2002 kommer från 9 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

20 §

Övergångsbestämmelsen om dödsfall före 1990 kommer från 10 § första stycket första och andra meningarna samt fjärde stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

21 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av änkepension kommer från 10 § första stycket tredje och fjärde meningarna samt andra och tredje styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

22 §

Övergångsbestämmelsen om änkor födda något av åren 1930–1944 kommer från 11 § första stycket första meningen och tredje stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

23 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av änkepension kommer från 11 § första stycket andra och tredje meningarna samt andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

24 §

Övergångsbestämmelsen om änkor födda 1945 eller senare kommer från 12 § första och tredje styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

25 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av änkepension kommer från 12 § andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

26 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av änkepension kommer från 13 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462, prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

27 §

Övergångsbestämmelsen om prisbasbeloppet kommer från 14 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

28 §

Övergångsbestämmelsen om dödsfall som gett rätt till folkpension kommer från 15 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462, prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

29 §

Övergångsbestämmelsen om dödsfall som gett rätt till folkpension kommer från 16 § första stycket första meningen EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

30 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av garantipension kommer från 16 § första stycket andra meningen samt andra och tredje styckena EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

31 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av änkepension och garantipension kommer från 17 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462, prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

32 §

Övergångsbestämmelsen om basnivå och beräkningsunderlag kommer från 17 a § första och fjärde styckena EPLP (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

33 §

Övergångsbestämmelsen om folkpensionskvot och 15-delskvot kommer från 17 a § andra och tredje styckena EPLP (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

34 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av garantipension kommer från 17 b § EPLP (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

35 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av garantipension kommer från 17 c § EPLP (prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

36 §

Övergångsbestämmelsen om änkor som ingått nytt äktenskap kommer från 18 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

Särskild efterlevandepension och garantipension

37 §

Övergångsbestämmelsen om den som hade rätt till särskild efterlevandepension vid slutet av 2002 kommer från 8 § första stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

38 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av särskild efterlevandepension kommer från 8 § andra stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

39 §

Övergångsbestämmelsen om beräkning av särskild efterlevandepension kommer från 8 § tredje stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

40 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av äldre bestämmelser i AFL kommer från 8 § fjärde stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462 och prop. 2001/02:84, bet. 2001/02:SfU12, SFS 2002:215).

41 §

Övergångsbestämmelsen om inkomstgrundad ålderspension kommer från 8 § femte stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

42 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av bestämmelser om andra förmåner kommer från 8 § sjätte stycket EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

*Samordning med livränta**43 §*

Övergångsbestämmelsen om samordning med livränta kommer från 19 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

44 §

Övergångsbestämmelsen om undantag i fråga om tillämpning av bestämmelser om samordning kommer från 20 § EPLP (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:462).

*Efterlevandeförmåner vid arbetskada**45 §*

Övergångsbestämmelsen om dödsfall på grund av arbetskada före 1990 kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 2).

46 §

Övergångsbestämmelsen om livränta till barn kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 3).

47 §

Övergångsbestämmelsen om livränta till änka och barn kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 4).

48 §

Övergångsbestämmelsen om änkor födda 1944 eller tidigare kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 5).

49 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av äldre bestämmelser i AFL kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 6).

50 §

Övergångsbestämmelsen om sammanträffande av förmåner kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 7).

51 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av en äldre bestämmelse kom till 1988 (prop. 1987/88:171, bet. 1987/88:SfU29, SFS 1987:882, punkt 9).

52 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av en äldre bestämmelse kom till 2002 genom tillägg av en ny punkt i övergångsbestämmelserna till lagen (1987:872) om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (prop. 2002/03:2, bet. 2002/03:SfU5, SFS 2002:1071, punkt 10).

53 §

Övergångsbestämmelsen om dödsfall på grund av arbetsskada före 1990 kom till 2000 (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:465, punkt 2).

54 §

Övergångsbestämmelsen om tillämpning av nya bestämmelser kom till 2000 (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:465, punkt 3).

55 §

Övergångsbestämmelsen om hinder mot minskad förmån kom till 2000 (prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, SFS 2000:465, punkt 4 och prop. 2002/03:2, bet. 2002/03:SfU5, SFS 2002:1072).

8 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning G

Bostadstillägg

1 §

Bestämmelsen om tillämpning av vissa definitioner hänför sig till införandet av BTPL (prop. 2000/01:140, bet. 2001/02:SfU3, SFS 2001:761, punkt 5). Enligt bestämmelsen får 4 § i den samtidigt upphävda lagen (1994:308) om bostadstillägg tillämpas i stället för 9 § i BTPL i vissa fall. I 9 § fjärde stycket sistnämnda lag finns en bestämmelse om att bostadstillägg inte lämnas för sådan del av bostadskostnaden som motsvaras av preliminärt bostadsbidrag enligt BoL. Motsvarande regel fanns i 4 a § i 1994 års lag. Bestämmelsen 9 § fjärde stycket BTPL fanns inte med då lagen antogs utan lades till genom en komplettering innan lagen trädde i kraft (prop. 2001/02:119, bet. 2001/02:SfU17, SFS 2002:327). Det framstår som ett förbiseende att den aktuella övergångsbestämmelsen inte justerades till att avse endast de tre första styckena. Vi har därför inte tagit med G 9 kap. 10 § SFB, som motsvarar 9 § fjärde stycket BTPL bland de bestämmelser som kan ersättas av 4 § i 1994 års lag.

2 §

Övergångsbestämmelsen om förmåner som kan ge rätt till bostadstillägg kommer från 2 § första stycket 4–6 BTPL (prop. 2000/01:140, bet. 2001/02:SfU3, SFS 2001:761 och prop. 2001/02:164, bet. 2001/02:SfU16, SFS 2002:305).

3 §

Övergångsbestämmelsen om reduceringsinkomsten är en följdändring till bestämmelsen i 2 §, jfr 18 § första stycket BTPL.

9 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning H

Inledning

I avdelning H finns gemensamma bestämmelser för olika förmåner. Dessa är i vissa fall närmast av materiell natur (3–5 kap.), medan andra främst avser handläggningen (7–11 och 14 kap.). Slutligen finns det straffbestämmelser (12 kap.) och bestämmelser om

socialförsäkringen vid krig och krigsfara (15 kap.). Övriga kapitel i avdelningen innehåller endast upplysningar.

I fråga om materiella regler är det naturligt att följa huvudregeln i 1 kap. 3 §, att äldre bestämmelser tillämpas på förmåner som avser tid före balkens ikraftträdande (i det följande benämnda äldre förmåner till skillnad mot yngre förmåner som avser tid efter ikraftträdandet). När det gäller förfaranderegler får dessa vanligtvis genomslag omedelbart, om det inte finns några särskilda skäl som talar emot det. Vissa av dessa går inte heller att naturligt hänföra till äldre eller yngre förmåner.

Med denna utgångspunkt bör huvudregeln gälla för bestämmelserna i 3–5 kap. med vissa undantag beträffande underhållsstöd för januari 2008, samt för bestämmelserna i 7 kap. om indragning och nedsättning av ersättning (49–55 §§). I övrigt bör, med enstaka justeringar, bestämmelserna i SFB tillämpas omedelbart.

Utmätning av underhållsstöd

1 §

Enligt 39 § USL får rätten till underhållsstöd inte överlåtas eller utmätas. I H 4 kap. 9 och 10 §§ SFB finns bestämmelser om utmätning, pantsättning och överlåtelse som är gemensamma för alla förmåner enligt balken. Dessa skiljer sig i någon utsträckning från vad som i dag föreskrivs i USL. Eftersom underhållsstöd betalas ut i förskott bör därför äldre bestämmelser tillämpas på underhållsstödet för januari 2008 som skall betalas ut i december 2007. Undantaget bör gälla även om utbetalningen av något skäl skulle komma att ske först under 2008.

Avdrag på ersättning (kvittning)

2 §

I paragrafen regleras den närmare tillämpningen av huvudregeln för övergången såvitt gäller kvittningsregeln i H 5 kap. 15 § SFB. Principen är, att om en förmån avser tid före balkens ikraftträdande (hit räknas också underhållsstöd för januari 2008, se 1 §) skall varken avdrag *på* förmånen eller *för* förmånen kunna göras utöver vad som kunnat dras av enligt äldre bestämmelser. Eftersom kvittningsbestämmelsen i stora delar överensstämmer med nu gällande

rätt är det emellertid inte nödvändigt att helt uppskjuta tillämpning av balken så snart det är fråga om en äldre förmån. De upphävda lagarna skall därför tillämpas bara när det är fråga om två äldre förmåner. I annat fall tillämpas de nya bestämmelserna men det måste då kontrolleras att kvittning kunnat ske även enligt de upphävda lagarna.

Det kan påpekas att det vid kvittning mellan en äldre och en yngre förmån visserligen oftast kommer att vara den yngre förmånen som avdraget skall göras på men att även motsatsen kan tänkas när retroaktiv utbetalning av en äldre förmån sker först efter lång tid.

Någon särskild regel om att kvittning kan ske även då den tidigare ersättningen betalats ut av en allmän försäkringskassa behövs inte, se 1 kap. 4 §.

Ansökan och anmälan

3 §

Övergångsbestämmelsen om ingivande till en allmän försäkringskassa kommer från 3 § andra stycket IFKL (prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:779).

4 §

Det är av praktiska skäl önskvärt att bestämmelser om handläggningen tillämpas omedelbart. I paragrafen föreskrivs detta såvitt avser reglerna om ansökan och anmälan i H 7 kap. 4–12 §§. Om en ansökan eller anmälan som avser äldre förmåner uppfyller de krav som då gällde skall den emellertid godtas även om den inte uppfyller de nya kraven.

Utredning, uppgiftsskyldighet och bevisupptagning

5 §

Bestämmelserna i H 7 kap. 13–36 §§ SFB om utredningen i socialförsäkringsärenden och om uppgiftsskyldighet skall tillämpas på handläggning efter ikraftträdandet. I H 7 kap. 13 § balken finns regler om den försäkrades uppgiftsskyldighet. För att undvika retroaktiva effekter begränsas denna i fråga om äldre förmåner eller ansökan eller anmälan som kommit in före denna tidpunkt till vad

som gällde enligt de upphävda lagarna. Detta gäller dock endast beträffande uppgifter som skall lämnas självmant, inte skyldigheten att på begäran lämna uppgifter och inte heller i fråga om Försäkringskassans utredningsbefogenheter.

Undantag från sekretess

6 §

De nya reglerna om undantag från sekretess i H 7 kap. 37–41 §§ SFB skall tillämpas omedelbart vilket kräver en hänvisning till en äldre bestämmelse.

Anmälan om ändring i fråga bosättning, arbete och andra förhållanden

7 §

Bestämmelserna i H 7 kap. 42–48 §§ SFB om utredningen i socialförsäkringsärenden och om uppgiftsskyldighet skall tillämpas på handläggning efter ikraftträdandet. Liksom i 5 § gäller dock en begränsning av skyldigheten såvitt gäller äldre förmåner.

Självbetjäningstjänster via Internet

8 §

Bestämmelserna i H 8 kap. SFB skall tillämpas omedelbart även beträffande äldre förmåner.

Beslut

9 §

Bestämmelserna om beslut i H 9 kap. SFB skall tillämpas i fråga om beslut som meddelas efter ikraftträdandet.

*Ändring, omprövning och överklagande**10 §*

Bestämmelsen innebär att bestämmelserna i H 10 kap. SFB, med vissa undantag i de följande paragraferna, skall tillämpas omedelbart.

11 §

Bestämmelserna att omprövning inte skall göras av ett avvisningsbeslut är nya och skall därför inte tillämpas på redan gjorda omprövningar.

12 §

Övergångsbestämmelsen om det allmännas talan hänför sig till införandet av AOL (prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:778, punkt 2). I nuvarande lydelse är bestämmelsen utformad så att talan i dessa fall skall övertas av det allmänna ombudet. När SFB träder i kraft har detta övertagande sedan länge skett men det kan alltjämt finnas pågående mål.

13 §

Övergångsbestämmelsen om allmänna ombudets partsställning kom till 2004 (prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:784, punkt 4).

*Behandling av personuppgifter**14 §*

Paragrafen innebär att bestämmelserna i H 11 kap. SFB skall tillämpas omedelbart. För bestämmelsen i H 11 kap. 2 § SFB behövs då en regel som anknyter till de upphävda lagarna. Motsvarande regel behövs i fråga om skadestånd.

15 §

Övergångsbestämmelsen om skadestånd hänför sig till införandet av PISA (prop. 2002/03:135, bet. 2003/04:SfU3, SFS 2003:763, punkt 3).

*Straffbestämmelser**16 §*

Paragrafen innebär att huvudregeln om att de upphävda lagarna tillämpas i fråga om äldre förmåner inte tillämpas på straffbestämmelserna. I stället tillämpas allmänna straffrättsliga principer. Dessa innebär i huvudsak att den lag som gällde när gärningen begicks skall tillämpas. Om gärningen inte längre är brottslig eller lägre straff för brottet gäller vid lagföringen skall dock den nya lagen normalt tillämpas.

*Socialförsäkringsnämnd**17 §*

Bestämmelserna om vilka ärenden som skall avgöras av socialförsäkringsnämnd och därtill anknutna bestämmelser kan inte tillämpas på beslut före ikraftträdandet men däremot på alla beslut därefter och regleras därför särskilt.

*Skadeståndskyldighet för styrelse och revisor**18 §*

Övergångsbestämmelsen om skadestånd kom till 2004 (prop. 2003/04:152, bet. 2004/05:SfU4, SFS 2004:782, punkt 2).

6 Författningskommentar till lagen om statlig ersättning för sjukvård m.m.

Inledning

Som har anförts i avsnitt 2.4.1 anser vi att bestämmelserna i 2 kap. AFL om ersättning för sjukvård m.m. inte har ett sådant samband med bestämmelserna om olika förmåner i SFB att de skall föras in i balken.

Under utredningsarbetet har dock framkommit att regelverket i 2 kap. AFL är i behov av en genomgripande översyn eftersom det inte står i överensstämmelse med nuvarande faktiska förhållanden och i vissa delar är obsolet och inte längre tillämpas. En sådan översyn bör avse inte bara de nämnda bestämmelserna i AFL utan även de hänvisningar till kapitlet som finns i skilda författningar och som ofta synes ha sin bakgrund i kapitlets äldre uppbyggnad. Det ligger dock inte inom ramen för vårt uppdrag, som i princip är en teknisk översyn av socialförsäkringslagstiftningen, att genomföra denna översyn. En sådan skulle innefatta även politiska överväganden. Vi anser emellertid att 2 kap. AFL inte bör behållas i avvaktan på denna översyn utan föreslår att bestämmelserna i huvudsak oförändrade förs in i en egen lag, lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m. (SEL).

Det finns en del följd författningar som kan härleda sitt ursprung till 2 kap. AFL. Två av dessa författningar är lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m.m. (LEF) och lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade. Vad gäller LEF anser vi att den har ett sådant samband med bestämmelserna om hälso- och sjukvård i 2 kap. AFL att den skall föras in i SEL.

Vad gäller lagen om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade är förhållandena något annorlunda. Den lagen tar sikte på individer i en speciell situation. Den reglerar heltäckande vilka sjukvårdsförmåner m.m. som är avgiftsfria och den enskilde har lätt att förstå vilka förmåner som är avgiftsfria för honom eller henne.

Som antytts får SEL ses som en i viss mån provisorisk lagstiftning. Enligt vår mening är det därför olyckligt att lägga in den nu aktuella lagen i SEL.

Vi föreslår alltså att bestämmelserna i 2 kap. AFL och LEF samlas i en ny lag, SEL.

Inledande bestämmelser

2 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 1 § första stycket första meningen AFL. I bestämmelsen har i upplysningssyfte lagts till en hänvisning till tandvårdslagen (1985:125).

3 §

Bestämmelsen motsvarar närmast 1 kap. 4 § SofL. Ett tillägg har gjorts beträffande lagen (2004:114) om nordisk konvention om social trygghet. Visserligen finns det överenskommelser även med andra stater men vi har ändå ansett det motiverat att införa denna upplysning. Detta på grund av det nordiska samarbetet och på grund av den fria arbetsmarknad som råder inom Norden.

Allmänna bestämmelser om rätten till ersättning

4 §

Bestämmelsen motsvarar 3 kap. 1 § 1 SofL. Vi har dock formulerat om bestämmelsen. För att inte skapa förvirring i begreppsapparaten har ordet ”försäkrad” inte förts in i SEL. Detta begrepp förbehåller vi för förmåner som omfattas av SFB. Någon ändring i sak avses inte med vårt förslag till formulering av bestämmelsen.

Ersättning till vårdgivare

Öppen hälso- och sjukvård

6 §

Bestämmelsen motsvaras i princip av 2 kap. 2 § AFL. För öppen hälso- och sjukvård som bedrivs av staten behövs ingen bestämmelse om att verksamheten finansieras av staten.

Födelsekontrollerande verksamhet m.m.

7 §

Bestämmelsen motsvarar del av 1 §, 2 § andra stycket och 4 § första stycket LEF. Vi föreslår också att del av 1 § i nämnda lag förs in i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Se kommentaren till förslaget till ändring i sistnämnda lag i avsnitt 8.13. Om sådan rådgivningsverksamhet som avses i bestämmelsen bedrivs av staten, behövs inte någon särskild bestämmelse som anger att verksamheten finansieras av staten.

8 §

Bestämmelsen motsvarar 2 § första stycket LEF. Det kan i detta sammanhang påpekas att det för närvarande inte finns någon förordning som reglerar enligt vilka grunder ersättning kan lämnas.

Sjukresor och sjuktransporter

18 §

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 6 § AFL. I 4 § andra stycket LEF finns en hänvisning till lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor när det gäller enskildas rätt till ersättning från sjukvårdshuvudmännen i samband med rådgivning enligt LEF. I stället för att föra in den bestämmelsen i SEL föreslår vi att en generell upplysningsbestämmelse om enskildas rätt till resekostnadsersättning från sjukvårdshuvudmännen förs in i 18 § SEL.

Finansiering

23 §

Bestämmelsen motsvaras närmast av hänvisningsbestämmelsen i 19 kap. 1 § första stycket AFL. Den är en upplysningsbestämmelse som i princip har en motsvarighet i A 2 kap. 3 § SFB. Eftersom de förutvarande allmänna försäkringskassorna numera har omvandlats till den statliga Försäkringskassan behövs inte några bestämmelser som anger att statsbidrag får lämnas till den bedrivna verksamheten eller till förvaltningskostnader. Vi anser därför att det är tillräckligt att det i SEL finns en hänvisning till socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Punkt 1

Lagen skall träda i kraft samtidigt med SFB. Genom SFBP upphävs hela AFL trots att 2 kap. förs över till denna lag. Här ges därför bara en bestämmelse om upphävande av lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m.m.

Punkt 2

Enligt punkten skall äldre bestämmelser tillämpas i fråga om vård som har getts före ikraftträdandet. I viss utsträckning regleras detta redan genom 1 kap. 3 § SFBP. Det är dock här inte alltid fråga om en förmån. Det kan påpekas att det, med hänsyn till att vi inte föreslår några materiella ändringar, saknar egentlig betydelse när den nya lagen börjar tillämpas.

Punkt 3

Övergångsbestämmelsen om foniatrisk behandling kom till 1976 (prop. 1976/77:44, bet. 1976/77:SfU13, SFS 1976:1013).

Punkt 4

Övergångsbestämmelsen om tandläkare i *första stycket* kom till 1998 (prop. 1997/98:112, bet. 1997/98:SoU25, SFS 1998:553, punkt 4). Bestämmelsen har omformulerats med hänsyn bl.a. till de krav som uppställdes på uppgift om vårdgivare och på F-skattsedel. I *andra stycket* klargörs att den nya lagen inte medför behov av ny anmälan.

Punkt 5

I punkt 11 av övergångsbestämmelserna till SofL regleras den fortsatta giltigheten av äldre överenskommelser om tillämpningen av AFL. Eftersom utformningen av 2 kap. 2 § SFBP medför att även överenskommelser avseende 2 kap. AFL ges fortsatt tillämpning görs här bara en hänvisning till den bestämmelsen.

Punkt 6

När bestämmelserna i avdelning H i SFB tillämpas i ärenden om ersättning enligt denna lag skall också motsvarande övergångsbestämmelser i SFBP tillämpas.